PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo - Cena 50 lir | Leto XX. Št. 278 (5961) | TRST, sobota 5. decembra 1964

PO GOVORU COLOMBA, PIERACCINIJA IN SARAGATA

Poslanci so z 263 glasovi proti 150 odobrili državni proračun za l. 1965

Pieraccini; «Gospodarsko načrtovanje bo temeljito preobrazilo javno življenje, od urbanistike, dežel in agrarne politike, do reforme državne uprave in davčnega sistema» - Protest filmskih igralcev proti zakonu o kinematografiji

RIM, 4. — Poslanska zbornica je z 263 glasovi proti 150 odobrila državni proračun za leto 1965, potem ko sta zakladni minister Colombo in minister za proračun Pieraccini odgovorila na kritike desne in leve opozicije. Colombo je analiziral razvoj gospodarske konjunkture in poudaril, da je stabilnost valute temeljni smoter vlade, kajti brez te stabilnosti je nemogoča vsakršna gospodarska kalkulacija in mezde, plače in stalni prejemki so v nevarnosti, da izgubijo svojo vrednost, kar bi pomenilo resne težkoče za pretežni del prebivalstva.

V letošnjem letu se bo nacionalni dohodek povečal za 3 odstotke (v lanskem letu je znašal 4.8 odst.), vendar pa da to ne pomeni recesije. Ne da bi podcenjevali negativne plati, ki jih predstavlja brezposelnost enega samega delavca, je nadaljeval minister, ni moč trditi, da bi politika stabilizacije resno vplivala na raven zaposlenosti. Zagotovitev čim višje ravni zaposlenosti je stalna skrb vlade.

Nato je minister analiziral vpliv politike stabilizacije na plačilno bilanco, cene in investicije. Plačilna bilanca je aktivna, cene na debelo so se povišale v primeri z lanskim decembrom za 1,4 odst., medtem ko so se cene na drobno povišale, vedno v primeri z lanskim decembrom, za 4,6 odst.; na povečanje investicij pa so vplivali z raznimi ukrepi odbora za kredit, po izboljšanju plačilne bilance pa tudi z ukinitvijo pristojbine na nakup avtomobilov.

Minister Pieraccini je najprej ugotovil, da se položaj ni bistveno spremenil od takrat, ko je pred mesecem dni poročal parlamentu o gospodarskem in finančnem stanju dežele, nato pa je pripomnil, da je splošna razprava o državnem proračunu prikazala protislovnost leve in desne opozicije. Minister je potrdil, da bo vlada predložila v kratkem parlamentu petletni načrt gospodarskega razvoja. Ko je govoril o gospodarskem stanju države, je dejal, da je kmetijska proizvodnja dobra, še vedno negativen pa je razvoj industrijske proizvodnje: medtem ko se je občutno izboljšal metalurški sektor, pa tudi kemični sektor, pa je še vedno šibka dejavnost mehaničnega sektorja in proizvodnje prevoznih sredstev. Industrijska proizvodnja se je povečala v celoti, v primeri z desetimi meseci lani, za 1 odst.; gradbeniška dejavnost pa se je povečala v istem razdobju za 9 odst..

Ko je govoril podrobno o politiki načrtovanja, je minister dejal da gre za temeljito preobrazbo vseh ustanov javnega življenja, ker vladna politika pomeni organsko celoto, ki zajema urbanistiko, dežele, novo politiko na področju kmetijstva, reformo državne birokracije, reformo davčnega sistema in politiko investicij.

Po govoru ministra Colomba in Pieraccinija je Saragat obrazložil stališče vlade o raznih vprašanjih, ki so se jih poslanci dotaknili v razpravi o proračunu. Kar zadeva priznanje Ljudske republike Kitajske, je Saragat dejal, da je italijanska vlada podvzela ustrezne korake, da bi si izmenjali mnenja s tistimi zavezniškimi državami, ki imajo enako stališče glede tega vprašanja, kot ga ima Italija, pa tudi z ameriškimi državniki. Glede večstranske jedrske sile je dejal, da se zadeva še proučuje; pripomnil je, da tudi če bi se odločili za to silo, to ne bi spremenilo sedanjega politično-vojaškega ravnotežja v svetu, kar je nedavno priznala tudi SZ. O tem pa bo dokončno odločil parlament. Kar zadeva evropsko integracijo, je Saragat dejal, da je italijanska vlada za postopno uresničenje politične integracije Evrope; predno pa bi izvolili evropski parlament z neposrednimi volitvami, pa naj bi na tak način izvolili le polovico njegovih članov, drugo polovico pa naj bi imenovali neposredno, kot je sedanja praksa.

V palači Chigi se je sestal danes odbor za reformo pošte in telekomunikacij. Seji je predsedoval Nenni, udeležili pa so se je minister za pošte Russo in drugi visoki državni funkcionarji, glavni ravnatelj pošte in telekomunikacij dr. Marzano ter predstavniki sindikalnih organizacij CGIL, CISL, UIL in DIRSTAT. Poročilo je podal minister Russo, nato so posegli v diskusijo predstavniki sindikatov. Imenovali so tri podkomisije, ki bodo predložile odboru svoje zaključke najkasneje do 30. januarja 1965, kakor je to primer tudi pri podkomisijah odbora za reformo državnih železnic.

Predstavniki poklicnih filmskih igralcev (predsednik njihovega združenja Amedeo Nazzari in podpredsednik Chiantoni) sta protestirala pri ministru Coroni proti nekaterim določilom novega zakona o kinematografiji, ki ga je vlada odobrila na svoji včerajšnji seji, predvsem pa proti temu, da se producentom in režiserjem priznava največja svoboda pri angažiranju tujih filmskih igralcev, tako da je dosedanji proporc postal s tem «povsem simboličnega značaja».

Danes se je zaključilo zasedanje glavnega odbora PSIUP z odobritvijo sklepne resolucije, ki jo bodo objavili jutri. V diskusijo o poročilu Vecchiettija je danes posegel tudi Libertini, ki je dejal med drugim, da je vloga PSIUP v tem, da «spravi v krizo katoliško medrazrednost», kar da je moč doseči z «blokiranjem delodajalske ofenzive v tovarnah in s tem, da se raz KD potegne socialistična krinka». Ko je govoril o odnosih s komunisti, je govornik dejal, da PSIUP predlaga enotno politiko, ki naj temelji na «zoperstavljanju socialistične demokracije stalinizmu in meščanski demokraciji». Glede članka Amendole v «Rinascita» pa je dejal, da ta članek vsebuje pogrešne in nesprejemljive stvari, vendar pa da postavlja komuniste pred stvarno odločitev: po premostitvi dogmatizma in stalinizma, se odpirata dve poti: ali v smeri brzdanja buržoazije, ali v smeri socialistične alternative in perspektive». Libertini je izrazil svoje zaupanje, da bo KPI izbrala pravo pot. Na koncu je zatrdil, da bo kongres, ki bo verjetno med marcem in aprilom, moral postaviti ponovno v ospredje teme «socialistične demokracije, internacionalizma, alternative, enotne politike in združene stranke delavskega razreda».

DANES

Tudi včeraj se je nadaljevalo razpravljanje o rešitvi vprašanja novega predsednika republike, ki ga bodo verjetno izvolili že pred božičnimi prazniki. Poslanci pa so z 263 glasovi proti 150 odobrili včeraj državni proračun za prihodnje leto.

V Jugoslaviji se med tem zaključujejo zadnje priprave za 8. kongres ZKJ, za katerega se napoveduje, da bo sprejel več važnih novosti.

V zvezi s sporom okrog prispevkov za operacije OZN je ameriški delegat sporočil tajniku OZN, da po načelni privolitvi ZDA in SZ v afriško-azijski načrt za določitev posebnega sklada OZN, se priprava načrta lahko prepusti predstavnikom glavnih zemljepisnih področij.

Na včerajšnji tiskovni konferenci v Bombayu je papež Pavel VI., ki se danes vrača v Vatikan, pozval države, naj ustavijo oboroževalno tekmo in naj dajo svoje bogastvo na razpolago bratski pomoči deželam v razvoju: vsaka država naj da na razpolago vsaj del zneskov, ki so določeni za oboroževanje, da se ustvari velik svetovni sklad, ki bo lahko služil za potrebe prehrane in oblačil v bolnišnicah mnogih narodov. — Svetovna konferenca budistične solidarnosti v Indiji poziva v posebni resoluciji svoje člane, naj povsod delujejo za sodelovanje in enotnost vseh ver.

Indijski predsednik vlade Šastri, ki se v teh dneh mudi na uradnem obisku v Londonu, je poslal pismo kitajskemu vladnemu predsedniku Čuenlaju s pozivom, naj Kitajska preneha s proizvodnjo jedrskega orožja in naj podpiše moskovsko pogodbo za delno prekinitev jedrskih poskusov. Šastri zavrača kitajski predlog za sklicanje svetovne konference na vrhu, na kateri bi razpravljali o prepovedi uporabljanja jedrskega orožja, ker je Kitajska napravila korak nazaj v primerjavi s prejšnjim stališčem, ko je bila naklonjena ustanovitvi brezatomskih področij ter prepovedi in uničenju vsega jedrskega orožja. Kitajska vlada pa je sporočila včeraj, da ne bi nikoli sprejela sedeža v OZN, če bi Formoza ostala članica Združenih narodov.

Ukinjene koncesije belgijskim družbam v Kongu

LEOPOLDVILLE, 4. Nocoj so javili, da je leopoldvilska vlada razveljavila vse pravice za rudarske koncesije v Kongu. Dekret vlade določa, da bo dobiček rudarskih podjetij, ki jih je do sedaj prejemal poseben odbor za Katango, odslej pripadal kongoški vladi, posebni odbor pa bo razpuščen.

Combe je nocoj izjavil, da je obvestil belgijskega zunanjega ministra Spaaka o tem sklepu. Kakor poudarjajo v Leopoldvillu, pa to ne pomeni, da bodo rudniki v Kongu nacionalizirani. To pomeni samo, da leopoldvilska vlada ne priznava več pravic raznih družb za izkoriščanje rudarskih področij. Poseben odbor za Katango, ki se sedaj razpušča, je v začetku tega stoletja ustanovil kralj Leopold. Odbor je dobil vse rudarske koncesije, ki jih je potem prepustil drugim družbam. Dekret preklicuje v glavnem pravice štirih belgijskih družb, ki so uživale v Kongu koncesije za rudarsko, gozdno in kmetijsko izkoriščanje. Pozneje so te družbe odstopile svoje pravice za izkoriščanje drugim družbam, kakor je na pr. «Union miniere de Haut Katanga», ki proizvaja približno sedmino svetovne proizvodnje bakra.

COLOMBO, 4. — Cejlonski parlament je bil danes razpuščen, potem ko je vlada ostala v predstavniški zbornici v manjšini, ko so glasovali o zaupnici. Predvideva se, da bo vlada v kratkem odstopila. Kakor je znano, predseduje cejlonski vladi Sirimavo Bandaranajke.

«Režim bogastva»

ATENE, 4. — Cez 300 poslancev grškega parlamenta na čelu s premierom Papandreujem in člani vlade je moralo v parlamentu izjaviti, kako so bogati in kako so si bogastvo pridobili. Te izjave so morali dati na osnovi zakona o «režimu bogastva», ki so ga sprejeli letos.

Izjava o bogastvu mora vsebovati popoln spisek premičnin in nepremičnin, deleže v podjetjih, izvor dohodkov vseh vrst. V njej mora biti obseženo tudi premoženje zakonskega druga, otrok in bližnjih sorodnikov.

Nocoj ob 21. uri svečana otvoritev Kulturnega doma v Trstu

Govorila bosta dr. Frane Tončič, predsednik začasnega upravnega odbora, in dr. Libero Mazza, vladni komisar Sledil bo vokalno-orkestralni program ter ogled doma

Danes zvečer ob 21. uri bo slavnostna otvoritev Kulturnega doma v Ul. Petronio 4. Kot smo že včeraj poročali, je v domu že vse pripravljeno za otvoritveno svečanost, ki bo poleg govorov predsednika začasnega odbora za upravo Kulturnega doma dr. Franeta Tončiča in vladnega komisarja dr. Libera Mazze obsegala še vokalno-orkestralni program z naslednjimi točkami:

Mirk: Vidojka — uvertura; *Vrabec:* Punt — kantata za bas solo, mešani zbor in orkester; *Merkù:* Eno besedo — kantata za recitatorja, moški zbor in orkester, op. 41; *Vrabec:* Zdravica — za moški zbor in orkester, solist Danilo Merlak, dirigent Oskar Kjuder, recitator Štane Raztresen.

Program bodo izvajali pomnoženi orkester Glasbene Matice, pomnoženi mešani zbor «Jacopus Gallus» in moški zbor prosvetnega društva «Prosek-Kontovel».

V nedeljo popoldne ob 17.30 bo ponovitev otvoritvenega koncerta z dvema dodatnima točkama (Mozart: Koncert za flavto in orkester in Gotovac: Zaključno kolo iz opere «Ero z onega sveta») izključno za dijake in profesorje slovenskih srednjih šol, v nedeljo zvečer ob 21. uri pa bo isti popoldanski program ponovljen za udeležence izključno z vabili, ki so bila razdeljena po organizacijah, ki so bile za to pooblaščene in katere smo navedli v prejšnjih številkah. Teh vabil ni več na razpolago.

Za današnjo svečano otvoritev veljajo samo vabila-vstopnice, na katerih je naveden tudi program. Tudi te vstopnice so dokončno oddane in jih bodo povabljeni prejeli na dom v teku današnjega dne.

NADALJUJE SE SPLOŠNA RAZPRAVA V OZN

Danes nov sestanek Rusk-Gromiko Novi predlogi SZ o razorožitvi?

Pogajanja o načrtu afriško-azijske skupine za ustanovitev posebnega sklada Kitajska ne bo sprejela sedeža v OZN, če se prej ne izključi Formoza

NEW YORK, 4. — V glavni skupščini OZN se nadaljuje splošna debata, ki jo je včeraj začel brazilski delegat.

Za jutri je napovedan nov sestanek med Deanom Ruskom in Gromikom. Po informacijah iz ameriškega vira je Gromiko baje napovedal Rusku, da mu bo sporočil «nove ideje» glede razorožitve.

V krogih ameriške delegacije se je zvedelo, da je Gromiko med prvima dvema dolgima razgovoroma z Ruskom poudaril potrebo novih sporazumov med Zahodom in Sovjetsko zvezo, zlasti glede razorožitve. Baje je Gromiko zahteval, da bi govoril tudi o načrtu za večstransko jedrsko silo NATO, o položaju v Laosu in o Berlinu.

Na jutrišnjem razgovoru ne bosta verjetno govorila o financiranju posebnih operacij OZN, ker je bilo dogovorjeno, da pogajanja o tem prevzemajo Združeni narodi. Ameriški delegat Stevenson je sporočil sinoči tajniku OZN, da po načelni privolitvi ZDA in SZ v afriško-azijski načrt za določitev posebnega sklada OZN, se priprava načrta lahko prepusti predstavnikom glavnih zemljepisnih področij, da se nato predloži v odobritev vsem prizadetim.

Načrt, ki ga je pripravila afriško-azijska skupina, določa, naj se ne sproži vprašanje izvajanja člena 19 listine OZN do konca zasedanja glavne skupščine in naj se hkrati določi poseben sklad s prostovoljnimi prispevki, v katerega bi Sovjetska zveza doplačevala prispevke. Afriškoazijske države so zahtevale tudi novo proučitev ustroja organizacije, sestave in nadzorstva oboroženih sil za operacije OZN. Medtem pozivajo skupščino, naj normalno deluje in naj glasuje vsakikrat, ko je potrebno.

V zvezi s predlogom, ki ga je postavil predsednik glavne skupščine OZN, naj bi ustanovili začasen odbor, ki bi proučil nemško vprašanje, je predstavnik ameriške delegacije v OZN podal naslednjo izjavo: «Zdi se mi, da sem razumel, da Quaison Sackey ni predlagal drugega nego to, da je treba nemško vprašanje, prav tako kakor druga mednarodna vprašanja, predložiti OZN. Kakor je znano, so Združeni narodi ustanovili decembra 1951 komisijo za proučevanje vprašanja svobodnih volitev v vsej Nemčiji. Pri svojih poskusih, da bi izpolnila to nalogo, je komisija naletela na popolno sodelovanje Zahodne Nemčije in zahodnoberlinskih oblasti, toda prepovedano ji je bilo vstopiti v vzhodni Berlin in v Vzhodno Nemčijo.»

Kitajska je danes javila, da ne bo nikoli sprejela sedeža v Združenih narodih, če bo Formoza ostala članica OZN. Ta izjava je objavljena v uvodniku «Ljudskega dnevnika.»

Wilson se zavzema za sestanek «na vrhu»

LONDON, 4. — V londonskih diplomatskih krogih govorijo o možnosti, da bi januarja ali februarja sklicali sestanek na vrhu. To je omenil predsednik britanske vlade Wilson, ki je v parlamentu izjavil, da želi obrazložiti svoje stališče do raznih problemov v glavni skupščini OZN v začetku prihodnjega leta. Ob tej priložnosti bi se sestal s predsednikom Johnsonom in z drugimi državniki na skupnem sestanku. Tako možnost je omenil tudi zunanji minister Walker, ki bo spremljal Wilsona v Washington. Walker se bo razgovarjal z U Tantom o tem načrtu.

Uradno sporočilo o obisku Novotnega v Moskvi

MOSKVA, 4. — Predsednik ČSSR Novotny je zapustil danes, skupno s svojo delegacijo, Moskvo in se vrnil v Prago. Na letališču se je od njega poslovil Leonid Brežnjev s kratkim pozdravnim govorom.

Uradno sporočilo o razgovorih poudarja okrepitev enotnosti in strnjenosti socialističnih držav, podporo narodnoosvobodilnim gibanjem, razvoj solidarnosti in sodelovanja z neodvisnimi državami Azije, Afrike in Latinske Amerike, miroljubno sožitje s kapitalističnimi državami in prizadevanja za ohranitev miru.

Sporočilo pravi dalje: «Načrti za ustanovitev večstranske jedrske sile NATO predstavljajo veliko nevarnost. SZ in ČSSR se bosta še dalje borili za sporazum proti širjenju jedrskega orožja. Obe se zavzemata tudi za mirno rešitev nemškega vprašanja. Obe državi obsojata napadalno in izzivalno politiko ameriških imperialističnih krogov proti Kubi.

V zvezi z ameriškimi napadi na suverenost Severnega Vietnama poudarja sporočilo, da SZ in ČSSR izjavljata, da ne bosta ostali brezbrižni do usode bratske socialistične države in mu bosta nudili potrebno pomoč.

Sporočilo odločno obsoja ameriški, belgijski in britanski napad na Kongo. «Sovjetska zveza in ČSSR, nadaljuje sporočilo, se upirata vsakemu poskusu za ošibitev Združenih narodov. Temeljni pogoj za vzpostavitev učinkovitosti mednarodne organizacije je, da se v njej priznajo zakonite pravice LR Kitajske in da se izključijo Čangkajškovi pristaši iz vseh organov Združenih narodov.»

Na koncu je rečeno, da se bosta KP SZ in KP ČSSR še dalje trudili za rešitev težav v notranjosti mednarodnega komunističnega gibanja. Obe stranki sta mnenja, da bi mednarodna konferenca komunističnih in delavskih strank bila v sedanjih pogojih važen korak k rešitvi problemov mednarodnega komunističnega gibanja in k okrepitvi enotnosti svetovne komunistične skupnosti.

Vrhovni svet v Sudanu

KARTUM, 4. — V Sudanu so ustanovili nov vrhovni svet petih predstavnikov najvažnejših političnih strank, ki so: demokratična stranka, narodna unionistična stranka, stranka Umma, fronta juga in enotna narodna fronta.

Novi vrhovni svet, ki skupno predstavlja državnega poglavarja, ne bo baje imel več oblasti, da odstavi vlado ali zamenja ministre.

Vlada Tanzanije je nacionalizirala 56 farm, katerih lastniki so bili predvsem evropski priseljenci. Lastniki teh farm se niso ravnali po vladnih navodilih o izboljšanju kmetijske proizvodnje.

Predstavnik vlade je ob tej priložnosti izjavil, da so vse nekdanje lastnike nacionaliziranih farm pravočasno opomnili, da morajo uravnavati proizvodnjo v skladu z nacionalnim programom o izboljšanju kmetijstva, ker jim bodo sicer zemljo odvzeli. Nacionalizirana posestva so bila povsem zanemarjena.

PRED 8. KONGRESOM ZKJ V BEOGRADU

Predvideva se, da bo kongres: 1. nakazal večjo pristojnost proizvajalcev glede uporabe sredstev, 2. sprejel delovni program, 3. spremenil in dopolnil statut, 4. ocenil mednarodne odnose

BEOGRAD, 4. — V ponedeljek, 7. t.m. dopoldne se bo v veliki dvorani Doma sindikatov na Trgu Marxa in Engelsa v Beogradu začel 8. kongres ZKJ. To je četrti povojni kongres jugoslovanskih komunistov, ki bo nedvomno, podobno kot prvi trije, označil novo dobo v nadaljnjem razvoju neposredne socialistične demokracije v Jugoslaviji.

Od 7. kongresa (22.—26. aprila 1958 v Ljubljani) je Jugoslavija z ustalitvijo sistema socialistične demokracije in samoupravljanja v gospodarstvu dosegla pomembne rezultate in se uvrstila med srednje razvite države. Narodni dohodek se je povečal od 300 na nad 500 dolarjev na prebivalca. Doseženi rezultati omogočajo, da se hitreje dela za zadovoljitev rastočih potreb delovnih ljudi in da se okrepi materialna osnova dejovnih kolektivov in komun. Zato je pričakovati, da se bo 8. kongres z svojimi smernicami in sklepi zavzel za večjo pristojnost neposrednih proizvajalcev pri odločanju o uporabi sredstev iz skladov za razširjeno reprodukcijo, ki jih trenutno upravljajo teritorialno politični organi. Temeljita sprememba odnosov v razširjeni reprodukciji bo omogočila stabilnejše gibanje v gospodarstvu, racionalnejšo usmeritev investicij in hitrejši dvig življenjskega standarda.

Pričakuje se nadalje, da bo kongres kritično ocenil poskuse omejitve vmešavanja političnih organov v samoupravljanje neposrednih proizvajalcev in napačne tendence, češ da je v interesu hitrejšega gospodarskega razvoja potrebno samoupravljanje omejitvi samo na razdelitev osebnih dohodkov ter skušal odgovoriti na vprašanja o vlogi in nalogah idejno-političnega delovanja ZKJ kot usmerjevalne sile jugoslovanske družbe v spremenjenih materialnih in produkcijskih odnosih.

Kongres bo sprejel delovni program, ki bo napotilo komunistov v njihovih naporih, da še bolj ustvarjalno uporabljajo in poglobijo teorijo znanstvenega socializma in da se še bolj odločno borijo za koristi delovnih ljudi.

Kongres bo sprejel tudi spremembe in dopolnila statuta, ki med drugim predvidevajo, da se pri volitvah v organe Zveze obvezno mora menjati najmanj četrtina članov in da člani Zveze, razen če to zahtevajo upravičeni razlogi, ne morejo biti dvakrat zaporedoma izvoljeni v vodilne organe Zveze. Po predloženih spremembah statuta bo kongres ZKJ vsako četrto leto, medtem ko bodo kongresi republiških zvez po pravilih sklicani pred kongresom ZKJ.

V skladu z napovedanimi statutarnimi določili bodo v CK ZKJ izvoljeni mnogi novi člani na mesto dosedanjih. «Nekoč, ko je bilo malo revolucionarnih kadrov, ko se je šele utirala pot k socializmu, je bilo potrebno zadržati partijske funkcije, delati in se boriti do konca življenja. Funkcije so zapuščali samo tisti, ki so se politično pregrešili oziroma so bili kaznovani», piše v zvezi z izvolitvijo novega centralnega komiteja ZKJ član CK ZKJ Vlajko Begović v zadnji številki glasila Zveze «Komunist». «Danes, ko so milijoni sprejeli idejo socializma in jih uresničujejo v vsakdanjem delu, ko se formirajo novi družbeni odnosi in ko samoupravljanje, ter neposredna demokracija in sedanja družbena vloga ZKJ stalno ustvarjata številne nove kadre, katere bodo stalno zamenjavali drugi, za politično delo še sposobnejši. Ne biti član CK za nas, ki smo to bili do včeraj, bi se mogoče danes zdelo nenavadno, toda to bo hitro postal normalen pojav naše družbe», zaključuje Vlajko Begović.

Kongres bo ocenil tudi splošen razvoj mednarodnih odnosov in vlogo Jugoslavije v mednarodnem dogajanju kakor tudi stanje v mednarodnem delavskem gibanju. Ni dvoma, da bo kongres dal vso podporo dosedanjim načelom jugoslovanske zunanje politike, obsodil konservativne in dogmatske tendence v mednarodnem delavskem gibanju in se zavzel za sodelovanje komunističnih in delavskih strank na osnovi enakopravnosti in spoštovanja tujih stališč in premagovanja nesoglasij s tovariškimi razpravami in z izmenjavo izkušenj.

Pod predsedništvom generalnega tajnika ZKJ Josipa Broza Tita je izvršni komite CK ZKJ razpravljal danes v Beogradu o pripravah in delu 8. kongresa.

Delo kongresa bo, poleg 150 jugoslovanskih novinarjev, spremljalo tudi nad 110 tujih novinarjev, zastopnikov inozemskih listov, radiopostaj in televizije iz 28. držav.

B. BOŽIČ

Indija poziva Kitajsko, naj prekine proizvodnjo jedrskega orožja

Šastri: «Ne želimo oboroževalne tekme s Kitajsko»

NOVI DELHI, 4. — Danes se je zvedelo, da je Indija pozvala Kitajsko, naj prekine proizvodnjo jedrskega orožja in naj podpiše moskovsko pogodbo za delno prekinitev jedrskih poskusov. V pismu, ki ga je Šastri poslal Čuenlaju 27. novembra, in ki so ga danes prebrali v parlamentu, zavrača Šastri kitajski predlog za sklicanje svetovne konference na vrhu, na kateri bi razpravljali o prepovedi uporabljanja jedrskega orožja. Šastri poudarja, da se zdi, da je Kitajska s tem predlogom napravila korak nazaj v primerjavi s prejšnjim stališčem, s katerim je bila naklonjena ustanovitvi brezatomskih področij ter prepovedi in uničenju vsega jedrskega orožja. Šastri dodaja: «Radioaktivne padavine, ki jih je povzročila kitajska eksplozija, so se razširile na vso atmosfero globusa ter zajele s svojim strupom vse narode sveta.»

Predsednik indijske vlade Šastri, ki je prišel včeraj v London, je začel danes politična posvetovanja s predstavniki britanske vlade. Zjutraj so z njimi govorili številni ministri. Govorili so o Kitajski, Kašmiru, kitajsko-sovjetskih odnosih, obrambi Indije, o gospodarskih problemih in razorožitvi.

Šastri je na tiskovni konferenci izjavil, da ni prišel v London iz nobenega posebnega razloga ter da ne misli zahtevati pomoči ali podpore. «V Indiji in Veliki Britaniji, je pripomnil, sta nova predsednika vlade. Mnenja smo bili, da bi bil koristen sestanek z izmenjavo mislij». Zatem je na neko vprašanje odgovoril, da so danes govorili o jedrskem orožju in o stališču Indije glede tega. Poudaril je, da je indijska vlada mnenja, da morajo vse države skušati odpraviti jedrsko orožje. Dodal je, da je Indija sporočila nekatere predloge, toda odločitve za njih izvajanje bodo sprejete pozneje.

Kar se tiče načrtov za razvoj Indije, je Šastri dejal: «V Indiji ni nobena stvar preveč ambiciozna. Imamo številno prebivalstvo in naši problemi so večji kakor problemi drugih razvijajočih se držav. O odnosih s Pakistanom je dejal: «Na žalost, mislijo naši prijatelji samo v okviru Kašmira, ko se postavija vprašanje odnosov med obema državama. So tudi drugi problemi, ki zanimajo odnose med našima državama». O Kitajski je Šastri izjavil: «Indija je bila vedno naklonjena sprejemu Kitajske v OZN. Vsaka država ima svoje dostojanstvo in svojo čast. Država, kakor je Indija, ne more imeti šibke obrambe, toda ne želimo oboroževalne tekme s Kitajsko. Vsekakor pa nameravamo okrepiti našo obrambo». Zanikal je zatem, da bi indijski petletni načrt doživel neuspeh, in je pripomnil: «S posebno skrbjo sem skušal preprečiti, da bi nai načrti bili neuresničljivi». Tiskovno konferenco je zaključil z omembo papeževega obiska v Bombayu: «Sprejeli smo s posebnim zadovoljstvom obisk papeža in sprejem, ki mu je bil prirejen, je bil izreden».

Demonstracije proti ZDA v Džakarti

DJAKARTA, 4. — Danes so bile v Džakarti velike demonstracije proti ZDA. Skupine demonstrantov so napadle ameriški kulturni center v Džakarti, kjer je knjižnica USIS, ter so opustošile vse prostore in zažgali mnogo knjig. Se prej so demonstranti razbili s kamenjem vse šipe na oknih. Policaji so streljali z brzostrelkami v zrak. Ko je prišla na pomoč vojska, je po približno eni uri uspelo razgnati demonstrante.

Ameriški poslanik je takoj po demonstraciji izročil protestno noto indonezijskemu zunanjemu ministrstvu. Računajo, da je pri demonstracijah sodelovalo okoli pettisoč ljudi. Demonstracije so bile iz protesta proti ameriški intervenciji v Kongu.

Predsednik Tanzanije dr. Julius Njerere je te dni izročil svojemu namenu prvo hidrocentralo v državi. Zgradili so jo v bližini kraja Tange, in sicer v dveh in pol letih, stala pa je okrog 15 milijonov dolarjev.

Doslednost v odgovornosti

Način, kako so v Pekingu komentirali zamenjavo Hruščova takoj po čuenlajevi vrnitvi iz Moskve, precej jasno opozarja na politične namene kitajskega vodstva in metode, ki jih misli uporabljati, da bi dosegli svoje smotre. Članek v časopisu «Hung Či» (Zakaj je padel Hruščov), napisan kot napad na skoraj vse vidike sovjetske politike v zadnjih enajstih letih, moramo razumeti tudi kot manifest kitajske politike. Če kdo obsoja kritično oceno Stalinove dejavnosti in postavlja enačaj med Stalinom in marksizmom-leninizmom, potem se nesporno zavzema za integralno priznanje Stalinove politike. Če kdo trdi, da je politika miroljubne koeksistence ali konkretneje prizadevanje po sporazumih na področju razorožitve istovetno s «sabotiranjem narodnoosvobodilnih gibanj», tedaj odreka smisel koeksistence ter zmanjševanja mednarodne napetosti kot orožja v boju za državno neodvisnost in napredek in se izreka proti taki smeri v mednarodnih odnosih. Kitajski voditelji obsojajo prizadevanja nekaterih komunističnih partij v kapitalističnih državah, da izbirajo take metode politične akcije, ki bodo bolj ustrezale razmeram v njihovih državah in zahtevajo pri tem, naj sprejmejo metode, ki jih bodo sami predpisali. Kitajski voditelji imajo razvoj po Stalinu v Sovjetski zvezi za «vrsto revizionističnih ukrepov, ki vodijo nazaj v kapitalizem», pri tem pa se zavzemajo za vrnitev k stalinskemu stanju, za likvidacijo «zgrešene» politike XX. kongresa KP SZ. V teh nazorih ni nič novega, nič, česar ne bi mogli najti v medlem, motnem hudourniku zlaganih ideoloških traktatov, ki že leta in leta izvira iz Pekinga, značilno pa je to, da mislijo kitajski voditelji, da je potrebno, da objavijo tak povzetek negativističnega stališča o ključnih problemih socializma in mednarodnih odnosov prav ta hip in ob tem povodu. Očitno so želeli zelo demonstrativno pokazati, da je pogoj za spremembo njihove politike do Sovjetske zveze — sprememba vse sovjetskega notranjega razvoja. Brščas niso potrebne prevelike izkušnje v mednarodnih zadevah, da bi razumeli, da s tako spremembo ne morejo računati. Zato si moramo vnovično razglasitev zpoščene ga mednarodnopolitičnega «creda» kitajskega vodstva razlagati kot potrdilo njegovega namena, da nadaljuje z organiziranjem lastnega, kitajskega bloka, ki lahko v sedanjih razmerah sloni samo na poglabljanju antagonizmov gospodarsko premalo razvitih ter razvitejših držav (vseeno kapitalističnih ali socialističnih), po vsej sili in povsod na «borbenosti», ki poraja simpatije, čeprav samo začasne simpatije v vrstah tistih, ki so zelo revni, potlačeni in razumljivo nestrpni in kina videz osvobaja svoje pekinške protagoniste obveznosti, da sodelujejo pri iskanju resničnih rešitev.

Širom po svetu je bilo storjenih zelo veliko intelektualnih naporov pri poskusu, da bi pojasnili absolutno nekonstruktivnost kitajske politike, njeno hermetično zaprtost pred vsemi akcijami, katerih namen je konsolidirati mir, zlasti pa pred vsemi progresivnimi hotenji, tendencami in dosežki v socialističnih državah. Odkrito moramo povedati, da ti napori, celo v primeru, da jih strnemo, še niso dali zadovoljivih odgovorov, da so številni izmed nagibov za stališča in ravnanje kitajskih voditeljev premalo proučeni in pojasnjeni. Žolčne polemike o tem, kdo verneje razlaga Marxa in Lenina, ki pogosto pripisujejo sodobnemu «kitajskemu vprašanju» izredno važen «ideološki» pomen, niso veliko prispevale k temu, da bi pojasnili bistvo problema, saj je skrb za marksizem prav gotovo zadnja med nagibi kitajskega vodstva. Vse kaže, da premalo vemo o drami za osvoboditev 700 milijonske države iz kremljev zaostalosti, o tem, kako se vse te okoliščine, tako zaostalost kot 700-milijonska velikost, skupno s pomanjkanjem količkaj jasnejše perspektive v reševanju velikih nacionalnih nalog obenem z zgodovinsko dediščino ali bonapartističnim poslanstvom zrcalijo v spoznanjih in ravnanjih političnega vodstva. Toda prav gotovo se ne bomo zmotili, če iščemo razlago za mednarodno politično ravnanje Kitajske deloma v takih domačih dejstvih in deloma v zvezi med temi dejstvi in položajem Kitajske v mednarodnih odnosih.

Pogosto trdijo, in to upravičeno, da ravnanje kitajskega vodstva utemeljuje želja, da bi svojo državo utrdili kot velesilo. Ta država si zares prizadeva, da bi dobila vse prilastke velesile po merilih, ki so prevladovale do zdaj — od atomske bombe do podrejenih sodelavcev, ki delujejo po njenih ukazih. Pri tem moramo poudariti, da Kitajska je in ni velesila». Ako upoštevamo njeno dejansko «važnost», zlasti pa pomen problemov, s katerimi se srečava, moramo jasno povedati, da nobenega od skupnih problemov sodobnega sveta ni mogoče urejati brez kitajske udeležbe in, dodajmo, brez iskanja rešitev za kitajske prooleme. Tisto, kar Kitajski primanjkuje in kar si kitajsko vodstvo zagrizeno prizadeva nadomestiti z napadalnim «nekompromisnim» ravnanjem — je gospodarska moč, napredek doma in stabilnost mednarodnega položaja. Če bi se v prizadevanjih, da razumemo Kitajsko, ravnali samo po kitajski propagandi sovraštva proti Jugoslaviji in ne tudi po drugi kitajski stvarnosti kot stvarnosti sveta, v kakršnem živimo, bi morala biti naša reakcija na nepretrgane napade (ki jih je tudi zdaj na pretek) v skladu z intenziteto in nespametnostjo napadov. Vendar pa ne moremo pozabiti, da je Kitajska potrebna svetu in da je svet potreben Kitajski, da je «kitajsko vprašanje» sestavni del splošnih človeških dilem vojne ali miru, obilja ali revščine, napredka ali stagnacije. Ne smemo pozabljati, da so na oblikovanje današnje kitajske politike morali vplivati tudi številni drugi činitelji, od Stalina preko trdoglavega odbijanja Amerikancev, da se sprijaznijo z dejstvom kitajske revolucije, do odsotnosti Kitajske v Združenih narodih in drugih ustanovah za mednarodno sodelovanje. Čeprav je ravnanje kitajskega vodstva še tako destruktivno — in to je danes destruktivnejše in s stališča miru in napredka škodljivejše kot kdajkoli doslej — moramo vztrajati pri tem, da je potrebno voditi proti Kitajski politiko kar najbolj «odprtih vrat», da bi kitajske voditelje, čeprav tudi proti njihovi volji, spravili v položaj, da bodo morali sodelovati pri stvarnem, praktičnem urejanju mednarodnih kriz, da se bodo morali bojevati z možnimi sredstvi za smotre, na katere tako zelo prisegajo, namesto da vodijo papirnati «boj», ki malo stane. To ni stališče «odpuščanja», kajti take biblijske norme imajo malo smisla v mednarodni politiki, to je zahteva realizma.

Toda, ako moramo kitajsko politiko in probleme v zvezi s Kitajsko raziskovati in razlagati v vsej njihovi zapletenosti, to ne pomeni, da moramo brezobzirnost in neodgovornost kitajskega vodstva pustiti brez odgovora. Brezobzirnost in neodgovornost pa vsekakor sodita med njegove poglavitne značilnosti. O tem je evolucija kitajske politike in njej podrejene «ideologije» dala veliko dokazov. Teorija o «buržoazni degeneraciji» Sovjetske zveze in drugih evropskih socialističnih držav v desetletju po Stalinu, ki se pojavlja tudi v zadnjem članku časopisa «Hung Či», je nedvomno nastala tedaj, ko je kitajsko vodstvo spoznalo, da iz teh držav ne bo moglo dobiti toliko gospodarske pomoči, kolikor je je želelo. Seveda ni nesreča v tem, da kitajski voditelji postavljajo socialističnim državam in drugemu svetu zahteve v zvezi z nerazvitostjo svoje države, marveč v tem, da zahtevajo, da bi perspektive socializma v relativno razvitih državah žrtvovali njihovim zahtevam in prizadevanjem. Če manj razvite države pričakujejo in terjajo podporo od razvitejših, kar je njihova pravica, potem morajo pokazati nujno razumevanje tudi za potrebe in prizadevanja tistih družbenih sil, ki bodo takoj ali potencialno pokazale največ razumevanja za potrebe in prizadevanja nerazvitih območij. Kitajsko vodstvo napada sklepe XX. in XXII. kongresa KP SZ, napore za zboljšanje življenjske ravni in demokratizacijo odnosov v evropskih socialističnih državah v prizadevanju po nujni mednarodni vnovični razdelitvi dobrin, pri tem pa ne računa s tem, da bi konserviranje stalinske prakse izpodkopalo temelje socializma in s tem bistveno otežkočilo tudi vsako pretakanje ekonomskih sredstev iz razvitih v manj razvite države. Ko je postalo jasno, da evropske socialistične države in komunistične partije ne morejo sprejeti smeri političnega samomora, je kitajsko vodstvo preprosto «odpisalo» evropski socializem kot dekadenten in se je izreklo za organiziranje lastne fronte, pri čemer zlorablja prav nič manj brezobzirno in neodgovorno dejanske težave, izhajajoče iz razlik v stopnji ekonomske razvitosti ali iz imperialističnih napadov na neodvisnost nekaterih pred kratkim osvobojenih držav. Tu torej nobeno sredstvo ni dovolj surovo, da ga ne bi bili pripravljeni uporabiti: načenjanje eksplozivnih ozemeljskih zahtev, spodbujanje azijsko afriškega razvrščanja pod nadzorstvom Kitajske, po potrebi tudi na rasni podlagi; poskusi ločevanja naprednih gibanj v Aziji in Afriki od evropskih naprednih gibanj, kar med drugim koristi tradicionalnemu, konservativnemu nerazumevanju za narodnoosvobodilna gibanja v nekaterih evropskih delavskih strankah; prizadevanja, da bi spodkopali politiko nevezanosti kot oviro megalomanskim težnjam kitajskih voditeljev.

Spričo najnovejših dogodkov in v senci kitajske atomske gobe postaja očitno, da v Pekingu vztrajno in dosledno nadaljujejo z besedami in dejanji, ki prispevajo k ohranjanju nevarnosti jedrskega spopada in k otežkočanju naporov za urejanje vseh življenjskih problemov našega sveta, vštevši tudi specifične kitajske probleme. Zaradi politike svojega vodstva je Kitajska še vedno ob strani vseh prizadevanj, da bi manj s hrupnimi frazami in bolj z dobrohotnimi ukrepi dosegli take mednarodne odnose, v katerih bi bile tudi kitajske perspektive lahko videti svetlejše.

GAVRO ALTMAN

Med svojim obiskom v Bombayu je papež Pavel VI. obiskal tudi indijskega predsednika Radakrišnana

TISKOVNA KONFERENCA PAPEŽA PAVLA VI. VČERAJ V BOMBAYU

Vsaj del zneskov določenih za oboroževanje naj se vloži v sklad za države v razvoju

Konferenca budistične solidarnosti pa je sprejela resolucijo o sodelovanju in enotnosti vseh ver - Pavel VI. se bo vrnil danes popoldne v Rim, kjer ga bosta poleg kardinalov svečano sprejela Moro in Saragat

BOMBAY, 4. — Papež Pavel VI. je nocoj na tiskovni konferenci za predstavnike mednarodnega tiska pozval države, naj ustavijo oboroževalno tekmo in posvetijo del svojih bogastev in naporov pomoči razvijajočim se državam. Papeževa izjava se glasi:

«Gospodje predstavniki tiska, čeprav je naše romanje v Bombay kratko in polno sestankov, smo želeli izkoristiti priložnost, da se sestanemo z vami. Zahvaljujemo se vam za vaše tiho delo o našem obisku in vas opozarjamo, da tisk, ki ga predstavljate, je lahko močno orodje v korist dobrega. Bodite vedno zvesti resnici, zavedajoč se svoje odgovornosti do javnosti in tudi do zgodovine. Zaupamo vam našo posebno poslanico za svet; Naj države ustavijo oboroževalno tekmo in naj posvetijo svoja bogastva in svoje napore bratski pomoči razvijajočim se deželam. Naj vsaka država misli na mir in ne na vojne togote in naj da na razpolago tudi samo del zneskov, ki so določeni za oboroževanje, da se ustvari velik svetovni sklad, ki bo lahko služil za potrebe prehrane, oblačil, bolnišnic mnogih narodov.

Z oltarja evharističnega kongresa naj ta zaskrbljujoč klic doseže vse vlade sveta. Bog naj jih navdihne, da začnejo to mirno bitko proti trpljenju svojih manj srečnih bratov.»

V Sarnathu, v indijski državi Utar Pradeš je v teku sedma splošna konferenca svetovne budistične solidarnosti. Na konferenci so včeraj odobrili resolucijo, ki poziva svoje člane, naj povsod delujejo za sodelovanje in enotnost vseh ver. Resolucija poudarja, da morajo budistične organizacije v prvi vrsti iskati v mejah možnosti sodelovanje z drugimi veroizpovedmi za razvoj družbe.

Papež Pavel VI. se bo jutri popoldne ob 16.05 vrnil z letalom v Rim. Predsedstvo vlade je odredilo, naj se v Rimu razobesijo zastave in naj se razsvetljijo javna poslopja. Ko bo papeževo letalo prišlo v italijanski zračni prostor, ga bodo od tu do rimskega letališča spremljala italijanska letala. Na letališču bodo pristanek letala pozdravili z 21 topovskimi salvami. Predsednik vlade Moro bo stopil pred letalo skupno s kardinaloma Traglio in Jorio ter v spremstvu zunanjega ministra Saragata in drugih ministrov. Na častni tribuni bo predsednik vlade izrekel papežu dobrodošlico in papež bo odgovoril s priložnostnim govorom. Nato se bo Moro poslovil od papeža in sprevod bo krenil proti Vatikanu. Papeža bo do vatikanske meje spremljal zunanji minister Saragat skupno z drugimi člani delegacije. Sprevod se bo ustavil na Trgu Sonnino, kjer bo župan z občinskimi odborniki in svetovalci izrekel papežu dobrodošlico. Predvideva se, da bo sprevod dospel na mejo Vatikana okoli 18. ure.

Papež je danes zjutraj obiskal cerkev sv. Pavla in tamkajšnjo sirotišnico. Okoli 11. ure je obiskal glavno bolnišnico, kjer si je ogledal posamezne oddelke. Obisk je trajal petdeset minut. Obisk se je zaključil s pozdravom sedemsto bolničark, ki so mu poklonile nekaj daril. Pozneje se je papež udeležil sprejema, ki ga je njemu na čast priredila skupina mestnih osebnosti.

Popoldne je papež odšel na kraj kongresa, kjer je prisostvoval dvema orientalskima obredoma ob navzočnosti 150.000 ljudi. Zatem je odšel v nadškofijsko palačo, kjer je sprejel predstavnike tiska, kakor omenjeno v začetku. Pozneje je šel drugič na kraj kongresa, kjer se je udeležil križevega pota in je nosil križ med dvema postajama.

AVTOMATIČNE ZAVORE SO ODPOVEDALE

Železniška nesreča s štirimi mrtvimi

Tudi neki ameriški novinar je bil v vlaku, pa se je le malo potolkel

BOCEN, 4. — Skupine delavcev delajo z vso naglico, da bi po progi med Bocnom in planoto Renon čimprej vzpostavili zvezo. Včeraj zjutraj je namreč tu prišlo do nesreče, ki je terjala štiri mrtve in več ranjenih. Vlak iz Renona je včeraj zjutraj prihajal proti Bocnu. Okoli 8 ure in 30 minut je bil na najbolj strmnem odseku že tik pred Bocnom, tedaj pa so avtomatične zavorne naprave nenadoma odpovedale in nekaj časa je edini vagon, v katerem je bilo 64 potnikov, po večini nemškim mladeničev katoliške akcije, ki so prihajali z nekih pobožnosti na planoti, nekako poskakoval, da bi se nato prevrnil v spodnji vinograd.

Večina potnikov si je kar sama odprla izhod iz prevrnjenega vagona, drugim pa so priskočili na pomoč gasilci, katerim je uspelo tudi dvigniti ogrodje vagona, pod katerim pa so našli trupla 16-letnega Antonia Rostnera, dveh žensk ter vlakovodje Olivotta.

V istem vlaku se je vozil tudi ameriški novinar Donald Burke, dopisnik revije «Life», ki je prišel v ta kraj na kratek oddih. Novinar se je le malo potolkel, kot je bil le neznatno ranjen eden njegovih sinov.

Objava Hitlerjeve slike vzbuja polemiko

BONN, 4. — Objava fotografije mrtvega nemškega diktatorja Hitlerja je sprožila pravi val ogorčenja in ostro polemiko, ki je upertjena predvsem proti deželni vladi Schleswig-Holsteina, čeprav v splošnem sprejemajo sliko kot resnično, se znašajo nad vlado omenjene zahodnonemške dežele, ker je dovolila, da je «dragocena priča pri ugotavljanju identičnosti trupla diktatorja» prodala svoje izjave nekemu ilustriranemu časopisu, vtem ko bi morala svoje pričevanje dati javnosti.

V tem smislu piše «Koelner Stadt Anzeiger», ki s tem omenja zobozdravnika Michaela Arnaudowa, ki je pred nekaj tedni izjavil, da je identificiral in spoznal ostanke pokojnega diktatorja po zobeh ene čeljusti, ki so jo našli med ruševinami berlinskega bunkerja. Arnaudow je rekel, da je vso dokumentacijo o tem izročil podtajniku na ministrstvu za kulturo.

Sedaj se v Zahodni Nemčiji postavlja vprašanje, zakaj je Arnaudow molčal skoraj 20 let in zakaj ni deželna vlada Schleswig-Holsteina vsega tega objavila ljudstvu, kot je bila njena dolžnost, ker imajo državljani pravico poznati zgodovino svoje dežele. Že omenjeni list meni, da bi vest o smrti Hitlerja ne bila smela priti «na dražbo» za tisoče mark, pač pa da bi morala priti pred javnost.

Ponarejeni bankovci

CUNEO, 4. — Policija v Cuneu je sporočila, da je neka tolpa razpečevalcev ponarejenega denarja vrgla v promet celo serijo 1.000-lirskih bankovcev. Nekaj bankovcev serije «S.222» so na področju opazili že pred dnevi. Pred štirimi dnevi so bili aretirani trije mladeniči, ki so v dveh trgovinah plačali s ponarejenimi bankovci. Tudi v neki apoteki so mladoletniki plačali s ponarejenimi bankovci po 1.000 lir.

Sneg v Jugoslaviji

BEOGRAD, 4. — Danes popoldne so snežne padavine zajele skoraj vse kraje Jugoslavije. Snežilo je v Sloveniji, na Hrvaškem, v Bosni in Hercegovini in v Srbiji, medtem ko je v južni Srbiji in Makedoniji deževalo. V večernih urah je sneg pobelil tudi ulice glavnega mesta Jugoslavije. Zaradi slabega vremena in megle je od 17. ure popoldne prekinjen letalski promet z Beogradom. Ker ne kaže, da se bo vreme zboljšalo, bo letališče verjetno zaprto do jutri zjutraj. Zaradi visokega snega, ki je zapadel skoraj na vsem področju Bosne in Hercegovine, je prekinjen cestni promet na mnogih cestah v republiki. Železniški promet je normalen, otežkočen pa je telefonski promet: telefonske zveze s Sarajevom, Osijekom, Ljubljano, Mostarjem, Metkovičem, Splitom, Dubrovnikom, Titogradom in nekaterimi drugimi mesti so od sinoči prekinjene.

Avstrijci bodo gradili jeklarno Čehom

DUNAJ, 4. — Podkancler Pittermann bo na vabilo podpredsednika češkoslovaške vlade Šimoneka odpotoval prihodnjo nedeljo v Prago na čelu neke delegacije jeklarne «Voest» iz Linza. Po podatkih, ki jih je objavil dunajski dnevnik «Die Presse», računajo, da bo Pittermann podpisal v Pragi sporazum za dobavo jeklarne, ki jo bo podjetje «Voest» postavilo v Košicah v vzhodni Slovaški. Glede tega je bil že sklenjen osnovni sporazum. Tovarna v Košicah bo imela velik pomen za industrijske načrte Češkoslovaške, ki hoče do leta 1970. dvigniti svojo proizvodnjo jekla na 12 milijonov ton na leto, vtem ko bo znašala njena letošnja proizvodnja 8 milijonov ton.

Avstrijsko podjetje «Voest» je v letu 1963 izdelalo blaga in najrazličnejših izdelkov v vrednosti 5 milijard 800 milijonov šilingov in računa, da bo letos prekoračilo vsoto šestih milijard. V zadnjih dveh letih izvoz tega podjetja nagio narašča. V tekočem letu bo proizvodnja jekla v tem avstrijskem podjetju znašala 1 milijon 800 tisoč ton, valjanega železa pa 1 milijon 300 tisoč ton.

Drage znamke: 36 milijonov

LONDON, 4. — Dve znamki serije «Savojski križ», ki ju je neapeljska pošta izdala leta 1860., sta bili danes prodani v Londonu na neki dražbi za 21.000 funtov šterlingov, torej za oblinih 36 milijonov lir. S tem sta dosegli najvišjo ceno, za katero sta bili kdaj prodani dve znamki. S tem se je praktično zaključila dražba znamk starih italijanskih držav, ki so pripadale zbirki Mauricea Burrusa in ki jih je dala na dražbo ustanova «Anhelca Trust» preko specializirane trgovine s tovrstnimi posebnostmi «Robson Lowe» iz Pall Malla. Omenjeni znamki, ki sta podolgovati, nosita na osnovi črko «T».

Za ukinitev smrtne kazni na Angleškem

LONDON, 4. — V spodnji zbornici je bil davi predložen v prvo branje zakonski načrt laburista Sydneyja Silvermana, v katerem se zahteva ukinitev smrtne kazni za umor v združenem kraljestvu in še za nekatere druge zločine, za katere vojaško sodišče predvideva smrtno kazen. Zakonski načrt bo predložen v drugo branje prihodnji ponedeljek. Večina laburistov, konservativcev in liberalcev je za ukinitev smrtne kazni, zato računajo, da za sprejem tega novega zakona ne bo večjih težav. Težave pa se bodo začele prihodnje leto, ko bo zakonski načrt prišel v obravnavo v gornjem domu. Konservativci, laburisti in liberalci so obvestili svoje poslance, da lahko glasujejo po lastni vesti, ne glede na strankarsko disciplino.

PONOVNI POSKUS AMERIŠKIH STROKOVNJAKOV

«Mariner IV.» ubira zgrešeno pot

PASADENA, 4. — Znanstveniki z oporišča v Pasadeni so danes ponovno poskušali popraviti smer ameriški sondi. «Mariner IV.», da bi ubrala bolj točno pot proti cilju — proti planetu Marsu. Poskus znanstvenikov pa ni uspel. Kljub temu ameriški strokovnjaki upajo, da bo «Mariner IV.» vendarle prišel tako blizu Marsa, da bo lahko še posnel nekaj fotografij «rdečega planeta».

Z letalskega oporišča Vandenberg je ameriško vojaško letalstvo danes izstrelilo medcelinski izstrelek vrste «Atlas». Po prvih podatkih je izstrelek dospel na kraj, kamor so ga hoteli poslati.

Odkrili so virus proti levkemiji

WOODBURY, 4. — Zdravniška ustanova «Waldemar» je objavila, da ji je uspelo izolirati neki virus, ki je sposoben boriti se proti levkemiji. Žal gre v tem primeru le za sredstvo proti levkemiji pri miših. Omenjeni virus kaže lastnosti, ki so sposobne, uničevati preveliko količino belih krvnih telesc, ki so glavni znak za levkemijo.

Vodstvo omenjene ustanove je povedalo, da so miši, katerim so vbrizgali levkemijo, poginile v dvanajstih dneh, miši pa, ki so jim k levkemiji vbrizgali tudi omenjeni virus, so preživele tudi 150 dni, ne da bi pokazale kakršenkoli znak levkemije.

Virusu so nadeli ime «Malomut-Padnos» in sicer po imenu dr. Normana Malomuta, direktorja znanstvenega inštituta, ter po ustanovitelju ustanove «Waldermar» dr. Mortonu Padnosu. Vodstvo inštituta je hkrati sporočilo, da kaže omenjeni virus tudi neke sposobnosti za preprečevanje raka na dojkah miši.

Lažni alarm v šoli: bombe ni bilo

NEAPELJ, 4. — Neka oseba, ki ni hotela povedati svojega imena, je telefonsko sporočila direktorju liceja «Sannazaro», da je v šolskem poslopju bomba. Direktor šole je o tem obvestil policijo in ta je ukazala, naj vsi dijaki takoj zapustijo šolsko poslopje, nato se je lotila podrobnega iskanja. Kljub temu, da je policija opravila temeljito preiskavo, ni našla nobene bombe in čez kaki dve uri so dijaki ponovno mogli v razrede, da bi nadaljevali s poukom.

Policija se je takoj nato lotila tudi iskanja osebe, ki je telefonirala direktorju šole. Kot je slednji povedal, gre za neko mlado osebo. Domnevajo, da gre za šalo kakega mladega študenta, ki ni prišel v šolo in ki je od zunaj skušal prepričati ostale sošolce, naj zapustijo pouk v znak solidarnosti z vseučiliščnimi študenti, ki so sinoči zasedli univerzo. Toda večina dijakov je pod vplivom profesorjev ponovno nadaljevala pouk.

Anthony Quinn se ločuje

HOLLYWOOD, 4. — Znani filmski umetnik Anthony Quinn je izjavil, da bo začel danes s sodnim postopkom za razporoko z ženo Khaterine. Razporoka se bo vršila pred sodiščem v Juarezu v Mehiki.

Zabavno-umetniški spored za dneve kongresa ZKJ

Vse beograjske umetniške hiše so pripravile v kongresnih dneh spored svojih najboljših dosežkov.

Ljubitelji baletne umetnosti bodo lahko 9. decembra na premieri baletnega večera, ljubitelji drame pa 12. decembra na premieri Meteža Leonida Leonova. Na repertoarju beograjskih gledališč bodo Nušićeva dela in dramatizirana dela Davača, Čopiča in Čosića, od tujih avtorjev pa drame Moliera, Gorkega, Shawa in Millerja ter najpomembnejše operne in baletne predstave. Predvidena so tudi gostovanja tujih opernih umetnikov.

Pozornost delegatov in gostov bo nedvomno veljala dvema koncertoma zbora in orkestra doma JLA. Na prvem, ki bo 9. decembra, bodo izvedli Beethovnovo deveto simfonijo, na drugem, dva dni pozneje, pa revolucionarne pesmi. V kongresnih dneh bo nastopila tudi beograjska filharmonija, zbor in orkester RTV Beograd in 10 amaterskih zborov iz vse države.

Jugoslovanski «naivki» odpotovali v ZDA

Pred dnevi sta odpotovali za leto dni v ZDA znani jugoslovanski naivni slikarki Marija Balan in Anujka Maran iz vojvodinskega mesteca Uzdina. Slikarska skupina iz tega mesteca je razstavljala svoja dela že na več razstavah v domovini in tujini. Številni ljubitelji slikarstva so omogočili omenjenima slikarkama, da bosta lahko eno leto ustvarjali v New Yorku. S seboj sta odnesli več kot dvajset svojih del, ki jih bosta poleg vseh sproti naslikanih platen pokazali na razstavah v Ameriki. Pred odhodom sta izrazili veliko zadovoljstvo in hvaležnost za vabilo, obenem pa obljubili, da bosta ves čas porabili za slikanje. Potujeta v narodnih nošah.

Zapuščina Marka Marulića

V Splitu hranijo posamezne knjige — inkunabule — iz osebne knjižnice velikega humanističnega pesnika in pisca moralističnih tekstov Marka Marulića — Splićanina. (Leta 1501 je v čakavskem narečju napisal prvo večje hrvaško umetniško delo «Judito».) Ena izmed inkunabul (1489), ki jo je imel pesnik v svoji knjižnici, sedaj pa jo hranijo med zbirkami v Poljudu, ima na posameznih straneh ohranjene opombe, ki jih je zapisal Marulić sam.

Hrvatski natečaj za dramsko delo

Hrvaško narodno gledališče v Zagrebu je razpisalo natečaj za originalno dramsko delo ali dramatizacijo dela sodobnega jugoslovanskega avtorja. To je prvi natečaj te gledališke hiše. Nagrade so: prva pol milijona din, druga pa 300.000 dinarjev. Natečaj se bo obnavljal vsako leto, izide pa bodo objavljali vsakič prvega februarja za preteklo leto. Svet tega gledališča se je tudi odločil obnoviti tradicionalno Demetrovo nagrado, ki jo bodo konec vsakega leta podelili za premiero originalnega dramskega dela na enem izmed zagrebških odrov.

Bulajićevi filmi gredo v svet

Režiser Veljko Bulajević s svojimi sodelavci snema v Kairu film za ZAR. Odzval se je vabilu in obiskal odred JLA na Sinaju ter ob tej priložnosti prikazal vojakom in častnikom svoja filma Kozara in Skopje 63. Na prireditvi so bili tudi pripadniki armade ZAR s področja El Ariša. Oba filma bodo vrteli tudi pripadnikom ostalih enot OZN na Sinajskem polotoku ter domačinom.

Film o VIII. kongresu ZKJ

Vse jugoslovanske radijske postaje bodo neposredno prenašale plenarne seje in brškone zaključno sejo kongresa. Podoben spored bo imela tudi televizija. Prenašala bo vsa plenarna zasedanja in poročila s sej komisij. Televizija bo oddajala tudi posebne preglede o delu kongresa.

Filmske novosti bodo posnele po scenariju Feliksa Pašića in v režiji Žorža Strigina dolgometražni film o VIII. kongresu. Poleg tega bodo posnele izredno številko o kongresu in poslale filmski material v 30 držav.

Za kongres se je prijavilo znatno več časnikarjev, domačih in tujih, kot je na razpolago časnikarskih mest v dvorani.

Otvoritev operne sezone v Rimu

RIM, 4. — *Jutri ob 21. uri se bo v rimski Operi začela sezona 1964-65 z Verdijevo opero «Sicilijanske večernice». Orkester bo vodil Gianandrea Gavazzeni, v glavnih vlogah pa bodo nastopili Leyla Gencer, Gastone Rimarilli, Giangiacomo Guelfi, Nicola Rossi Lemeni ter Franco Pugliese. Predstavo je zrežiral Franco Enriquez, scene in kostume pa je pripravil Gianni Polidoro.*

Uspeh genovskih pevcev

BRUSELJ, 4. — *Zbor genovskih visokošolcev, ki nosi naslov «Madrigalisti universitari» in ga vodi Leopoldo Gamberini, je tako v Gandu kot v Bruslju doživel velik uspeh. V teh dveh mestih so priredili koncerte starih skladb, predvsem madrigalov. Najvišji vseučiliščni predstavniki kot tudi številno občinstvo so prihiteli na koncert v Gandu in v Bruslju. Časopisi obeh mest so soglasno poudarili umetniško vrednost tega nastopa ter zanimanje, ki je vladalo za koncerta.*

Busonijev «Dr. Faust» v New Yorku

NEW YORK, 4. — *Opera «Dr. Faust» Ferruccia Busonija, ki so jo prvič uprizorili v New Yorku, in sicer v «Carnegie Hallu» v koncertni obliki, je doživela izreden uspeh tako pri občinstvu kot pri kritiki. Umetnostni kritik lista «New York Herald Tribune» je dal svoji kritiki naslov «Genialno delo» in v nadaljnji oceni rekel, da to skoraj neznano operno delo odkriva fantastično razumevanje drame ter da ima vse možnosti prenesti v glasbo občutja in koncepte, ki se doslej niso mogli spraviti v partituro. Tudi kritik lista «New York Times» poveličuje privlačnost, lepoto in plemenitost ter pomembnost tega opernega dela in poudarja, da je Busonijeva opera napravila na občinstvo velikanski vtis.*

Dantejeve proslave v Argentini

BUENOS AIRES, 4. — *Člane argentinskega združenja za proučevanje Dantejevih del in Dantejevega življenja je sprejel v palači predsednika republike sam Arturo Illia, kateremu so člani vodstva prikazali načrt proslav, ki jih nameravajo v Argentini prirediti prihodnje leto ob 700-letnici rojstva velikega italijanskega pesnika. Argentinski predsednik je sprejel častno predsedstvo odbora za proslavo. Proslave se bodo začele prihodnje leto maja.*

Burtonov prispevek za borbo proti vojni

LONDON, 4. — *Znani filmski umetnik Richard Burton je sklenil, da bo dodelil «večje vsoto» svojih zaslužkov na Angleškem ustanovi za mir, ki nosi ime po filozofu Bertrandu Russellu. Kakor je znano, je namen te ustanove podpirati in spodbujati mednarodni «odpor proti grožnji atomske vojne».*

* * *

Po izdaji knjig Iva Andrića, založbi «Forum» iz Novega Sada in «Evropa» iz Budimpešte nadaljujeta uspešno sodelovanje. Skupaj bosta izdali izbrana dela Miroslava Krleže v madžarščini. V šestih zvezkih bodo izšla naslednja dela: Vrnitev Filipa Latinovića, Glembajevi, Izlet v Rusijo, Studentje, Spomini, Zastave ter zbirka novel in pesmi.

Medtem ko poročamo o snegu, ki je pokril tudi nekatere nižinske kraje, je bilo v Italiji na ligurski obali v četrtek prekrasno sonce, ki je privabilo na obalo nekatere kopalke in kopalce — kot vidimo na sliki

V ZAHODNI NEMČIJI TEKMUJEJO, KDO BO BOLJ NA DESNI

ZAKAJ SO VISOKI ČASTNIKI BUNDESWEHRA NA KONGRESU SOCIALDEMOKRATOV PLOSKALI

Lov na glasove «državljanov v uniformi» je staro stranko delavcev pripeljal do tega, da začenja upoštevati že stari pruski militarizem

BONN, v začetku novembra. — Trije visoki častniki Bundeswehra, ki jih je obrambno ministrstvo bonske vlade poslalo prejšnji teden v Karlsruhe na kongres socialdemokratske stranke, so z zadovoljstvom zapustili kongresno dvorano. Brandtovi socialdemokrati so v svojih koncepcijah ustvarjanja zahodnonemške vojaške moči šli še bolj daleč kot Erhardovi krščanski demokrati. Nekateri komentatorji so že označili najnovejše stališče socialdemokratov o Bundeswehru takole: «V vojaškem pogledu so stališča SPD še bolj na desno od dosedanjih stališč CDU.»

Pri tem sploh niso mišljene vojaške koncepcije SPD glede «zunanje političnih načrtov» kot npr. sprejemanje nadaljnjega zahodnonemškega oboroževanja, zahteva po atomskem orožju preko multilateralnih atomskih sil ter še nadalje nje trdno povezovanje Bonna v okviru NATO. Te socialdemokratske koncepcije so malone enake tistim, kakršne imajo krščanski demokrati, krščanski socialci in liberalci. V svojih komentarjih o kongresu v Karlsruhe ne morejo opazovalci reči nič novega, nič posebnega razen tega, kar je že zdavnaj znano glede bonske uradne politike. Zaradi tega visoki častniki Bundeswehra niso socialnim demokratom toliko ploskali zaradi teh njihovih stališč, kolikor zaradi tistih povsem novih, ki se nanašajo na «notranjo reorganizacijo» zahodnonemške vojaške moči. Krona vseh socialdemokratskih zahtev je bilo to, da se ponovno postavi na noge zahodnonemško vrhovno poveljstvo, zahodnonemški generalni štab.

Helmuth Schmidt, ki naj bi postal obrambni minister, če bi zmagali socialdemokrati na prihodnjih parlamentarnih volitvah, je na kongresu prikazal te svoje koncepcije samo v grobih potezah. Najnovejša številka tednika «Der Spiegel» pa jih je na pol ironično označil kot «dober pruski program za preosnovo Bundeswehra». In to povsem upravičeno, če se dosedanja formalna plat vodstva zahodnonemške armade primeria s tisto, ki jo sedaj zahtevajo socialdemokrati.

Sedanji sistem vodstva Bundeswehra ima svoje korenine v tistih povojnih letih, ko je ob naklonjenosti NATO Zvezna republika Nemčija ponovno začela postavljati na noge svojo vojaško silo. Tedaj je Bonn skušal proteste, ki so se oglašali iz vseh koncev sveta, pomiriti s prepričevanjem, da ima Bundeswehr le «miroljubni in obrambni» značaj; da je bil iz vojske izločen vsak preostanek pruskega militarističnega duha ter da je vojska podrejena obrambnemu ministrstvu, ki ga vodijo civilisti in ne vojaki. Torej, da je vojska odgovorna izključno vladi.

Izločena so bila tu tudi mnoga zunanja obeležja klasičnega nemškega militarizma, kajti uvedene so bile uniforme, ki so bile podobne ameriškim, ukinjen je bil ostri pruski korak, za pripadnike Bundeswehra pa se je reklo, da gre za «državljane v uniformi», ki imajo isti status kot vsi ostali državljani «pravne države»

Militaristični krogi v Bundeswehru in izven njega pa niso nikoli preveč skrivali svojega nezadovoljstva glede tega. Od njih pa se je tedaj zahtevalo le potrpljenje. Težko so prenašali dejstvo, da so bile najvišje vojaške funkcije, pa tudi najvišje vodstvo Bundeswehra, v okviru obrambnega ministrstva, ki da je bilo preveč natrpano s «civilisti», ki da imajo «preveč besede» v povsem vojaških zadevah.

Nekdanja nemška socialdemokratska stranka se ni le postavljala po robu takšnim militarističnim programom, pač pa se je v prvih povojnih letih celo načelno protivila ponovni oboroženi Zahodne Nemčije ter ponovnemu uvajanju splošne vojaške obveznosti. Toda vse to spada danes že v «davno dobo» in današnja socialdemokratska stranka smatra, da je že prišel čas, ko se morejo zavzeti povsem nasprotna gledišča od tedanjih. Član socialdemokratske «vlade v senci», morebitni bodoči socialdemokratski obrambni minister hamburški senator in kapetan Bundeswehra Helmuth Schmidt je prejšnji teden na kongresu socialdemokratske stranke prikazal nove teze, nove poglede glede organizacije zahodnonemške armade.

To pa niso bila le njegova osebna gledišča, pač pa je to bilo stališče najvišjega vodstva socialdemokratske stranke, kateremu so delegati na kongresu — razen redkih izjem — navdušeno ploskali. Po teh koncepcijah bi zahodnonemški vojaški stroj moral dobiti takšno ureditev: dosedanji oddelek obrambnega ministrstva, ki skrbi za vodstvo nad Bundeswehrom, bi se moral dvigniti na mnogo višji rang. Ta oddelek bi ne smel biti organiziran po dosedanjih shemah obrambnega ministrstva, pač pa po načelih «vojaškega vodstva», «vojaškega poveljstva» torej kot — generalni štab. Poveljstva kopenske vojske, mornarice, letalstva ter poveljstva teritorialne vojske morajo prav tako biti prilagojena vojaškim potrebam vodstva ter morajo biti podrejena generalnemu štabu.

Omenjeni štabi posameznih rodov zahodnonemške vojske bi morali povečati svoj častniški personal po lastnih potrebah operativnega načrtovanja. Razen generalnega štaba in drugih štirih poveljstev bi nobena druga funkcija v obrambnem minisrstvu ne imela pravice, dajati ukaze ali okrožnice, namenjene vojski. Dosedanja «uradniška» napredovanja častnikov bi se zamenjala z «vojaškimi napredovanji», komandne funkcije pa bi se določale po sistemu «stimulativnega seznama o rangu kadrov».

S tem bi se doseglo to, da bi nad vojsko vladal in ji poveljeval le generalni štab; dosedanji nominalni načelnik Bundeswehra, ki je imel naslov «generalnega inšpektorja», pa bi postal dejanski načelnik generalnega štaba, kateremu bi bili neposredno podrejeni poveljniki štabov suhozemne vojske, mornarice, letalstva in teritorialnih vojsk. Primerjava ter podobnost z nekdanjim vrhovnim poveljstvom Wehrwachta v Hitlerjevem tretjem rajhu je s tem postala precej očitna.

Toda vodstva socialnih demokratov to že ne moti več, ker je pač sklenilo, da v borbi za oblast izkoristi vsa propagandna sredstva in da temu cilju podredi vse, celo sam program stranke. Ker je v zadnjih letih pod geslom «iti v skladu z družbenim in gospodarskim razvojem» izločilo iz svojega programa še zadnje ostanke marksizma in se tako spremenilo v navadno meščansko stranko kapitalistične države, je zahodnonemška socialdemokratska stranka od klasične nemške socialne demokracije ohranila le svoje — ime.

Najnovejši socialdemokratski lov za glasovi «državljanov v uniformi», je imel tudi svojo majhno predzgodovino in generalno vajo. Iz socialdemokratskih virov se je moglo zvedeti, da je na občinskih volitvah v petih zahodnonemških pokrajinah socialdemokratska stranka dobila znatno večino tudi v tistih mestnih četrtih, v katerih stanujejo častniki, podčastniki in drugi nameščenci zahodnonemške vojske. Tedaj se je ta pojav tolmačil kot posledica socialdemokratskih zahtev po izboljšanju materialnega položaja pripadnikov Bundeswehra.

Ker je ta «generalna vaja» uspela, so socialni demokrati v kampanji za prihodnje parlamentarne volitve šli še korak dalje, da bi se Bundeswehr vključil v «armado volivcev SPD». Da pa se s takšno taktiko v tukajšnjih družbeno-političnih razmerah more zares nekaj doseči, potrjujejo tudi besede enega od treh višjih častnikov, ki so prišli kot opazovalci na kongres v Karlsruhe in ki je po poročilu Helmutha Schmidta z navdušenjem rekel: «Bilo je veličastno! Tako ni gp · voril še nihče!»

KREŠO KUKOLJA

Motiv iz tržaškega starega mesta

IDRIJSKI KOT JE POLN NAJRAZLIČNEJŠIH POSEBNOSTI

Stare zapornice, imenovane «klavže» je nekdo označil za slovenske piramide

Nekoč so živosrebrno rudo žgali z drvmi, zato so potrebovali veliko lesa - Ker je bil dovoz težaven in drag, so si pomagali z vodnimi tokovi - Odtod jezovi in zapornice - klavže

Klavže na Belci so najmanjše, vendar so dalj časa ohranile kočo nad zidovjem, kjer so gozdarji imeli toplo zavetišče in ognjišče.

Kdor želi spoznati Idrijo, mora najprej spoznati njeno pestro zgodovino in njeno čudovito okolico. To mesto je ohranilo največ tehniških spomenikov petstoletne preteklosti, med katere štejemo v mestu znamenito «Idrijsko kamšt», rudniški magazin, rudniško gledališče, v okolici pa idrijske klavže.

Idrijski rudnik je bil odkrit leta 1490, torej dve leti pred odkritjem Amerike in od tedaj je odtekalo živo srebro neprekinjeno do današnjih dni v razne države Evrope, Amerike, Azije in Afrike. Primitivno žganje rude in ostale rudniške naprave pa so požrle ogromne količine lesa. Obširni pragozd idrijske okolice, ki se je sprva zdel neizčrpen, je bil v okolici mesta kmalu izsekan in rudnik je začel trdo borbo za lesne mase z vsemi grofovskimi lastniki. V borbi je seveda zmagalo živo srebro, ki je polnilo vedno prazne cesarske blagajne. Kdor je prečital obsežno knjigo Ivana Mohoriča: «Zgodovina idrijskega rudnika», ki jo je leta 1960 izdal Mestni muzej v Idriji z uvidevno denarno pomočjo rudnika, se je lahko prepričal, da je bil rudnik kar za daljša obdobja zastavljen kot jamstvo za razna cesarska mednarodna posojila, največkrat na Holandskem. Kar nekam nehote zbledi bralcu ob tem čitanju «vse «presvitlo veličanstvo» avstroogrskih cesarjev!

Les je bilo treba dovažati tudi iz oddaljenih krajev, kjer so bili gozdovi še nedotaknjeni. Na prevoz ni bilo mogoče misliti, ker strmi bregovi idrijske okolice še niso imeli vsekanih cest in potov, zato je rudniškim strokovnjakom že v 16. stoletju šinila misel, da bi se poslužili vodnega prenosa lesa, za kar naj bi jim služila Idrijca z njenimi pritoki. Ker pa vode tudi ob povodnjih niso bile dovolj močne, jih je bilo treba ojačati. V ta namen so visoko pod izviri voda zgradili mogočne vodne pregrade, za katerimi so nastala prava umetna jezera — klavže. Pred klavže so nametali les, ki ga je voda dvignila in prinesla v mesto, kjer so zgradili «grablje», skozi katere je sicer voda odtekla, les pa je pahnila v zaton, ki je segal dalje v mesto. Največje preglavice je klavžarjem delal problem odpiranja in zapiranja klavž. Po daljših izkušnjah so uredili poseben sistem, ki so ga nato uporabljali pri vseh klavžah. Mehanizem je sicer zelo preprost, vendar ga je v kratkih besedah skoraj nemogoče opisati.

Les so plavili še leta 1924, ko so končno le opustili plavljenje, ker je preveč lesa šlo po zlu, največ pa takrat, kadar je premočna voda pretrgala grablje in je cela klavža šla po vodi dalje proti Spodnji Idriji v veliko veselje mnogih Idrijčanov in drugih prebivalcev ob bregovih, ki so si lahko pridobili mnogo drv z manjšim trudom.

Sicer pa je znano, da se je v Idriji v zvezi z lovljenjem odplavljenega lesa razvil svojstveni šport, kateremu so se nekateri predajali z vso strastjo lovcev, ki so ob vsakem plavljenju stali na primernih mestih z dolgimi drogovi, ki so imeli na enem koncu kovinaste konice, s katerimi so nabadali les. Znano je, da so najstrastnejši lovci na les zapuščali vsako delo in pograbili svoj «grespl», kakor so te naprave imenovali, in šli lovit.

Klavže so bile sprva zgrajene iz lesa, med katerega so vložili težko kamenje. Seveda pa je bilo treba te klavže stalno popravljati, ker jih je močna voda včasih enostavno odnesla. Konec 17. stoletja so zgradili kamnite, ki so se ohranile do današnjih dni. V idrijski okolici je bilo zgrajenih pet takih klavž, največje in najmogočnejše pod izvirom Idrijce, dvoje ob njenem gorskem pritoku Belci, najmanjše na Zali, najlepše pa v Volčjaku pod Vojskim, ki so bile vezane na Kanomljico, ki se izliva v Idrijco pri Spodnji Idriji, zato so morale imeti svoje lastne grablje. Največja klavža je hkrati lahko priplavila v mesto tudi do 15.000 prostorninskih metrov lesa! Pri tem pa je zalila ves spodnji del mesta, trgala bregove in delala veliko škodo. V tem delu mesta imajo še danes nekatere stare hiše pri vratih posebne zareze, v katere so stanovalci vtaknili močne deske, da so se ubranili vode, ki bi jim sicer zalila pritličje.

Danes se les prevaža s kamioni, v daljni okolici pa so ostali svojstveni spomeniki. Na srečo so imeli gozdarski delavci vedno veliko spoštovanje do teh pregrad in jih niso rušili.

Jugoslavija je vedno slovela kot kmetijska država. Osvoboditev pa je prinesla v tem pogledu velik prelom: država se je začela naglo industrializirati in nič čudnega ni, če se je po osvoboditvi začelo raziskavanje tudi tehniških spomenikov, katerim sprva nihče ni posvečal posebne pozornosti. Trdno mi je ostal v spominu tisti dan leta 1950, ko smo prvič pripeljali bivšega ravnatelja tehniškega muzeja Slovenije v Ljubljani prof. Franja Bašo pred idrijske klavže. Ko si je ogledal mogočno zidovje, je nehote vzkliknil: «Pa saj so to naše slovenske piramide! Ne, kaj takega pa nisem pričakoval.»

Nato se je sezul in zabredel v mrzlo vodo struge, da si je lahko spomenik ogledal od vseh strani. Že takrat se je porodila misel, da bo treba o teh spomenikih napisati posebno knjigo, ker morajo vsi naši strokovnjaki zvedeti, da so se nam tako dobro ohranili. Najprej smo iskali stare klavžarje, med njimi smo našli starega Škorčjaka, ki živi v Idriji in ki nam je takoj izdelal lesen model odpiranja klavž in nam je tudi povedal mnogo zanimivih reči o klavžarjenju.

Zadevo je nato vzel v roke strokovnjak, gozdarski inženir Stanko Mazi, ki je našel v rudniškem in gozdarskem arhivu mnogo originalnih podatkov in načrtov, kar mu je omogočilo, da je že leta 1955 napisal posebno dokumentarno knjigo, ki jo je založil tehniški muzej Slovenije v svoji zbirki «Vodniki tehniškega muzeja Slovenije». Prav zadnji izvodi te zanimive tehniške knjige bodo letos pošli.

Turistično društvo v Idriji se že nekaj let ukvarja z načrtom, da bi obnovilo najbolje ohranjene klavže ob Idrijci, jih čez poletje zaprlo, ker bi tako zopet prišli do lepega gorskega jezera, ki bi služilo kopalcem in ribičem. Klavže vrhu vsega ležijo v krasni divji okolici, ki že sama privablja mnogo ljubiteljev narave.

Vsem tujcem, ki bodo kdajkoli obiskoli Idrijo s svojim vozilom, svetujemo, da si ogledajo tudi idrijske klavže. In ne bo jim žal!

S. L.

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

BRUMATTI V OBČINSKI

Za prave ljubitelje resnične umetnosti je vsaka razstava Giannija Brumattija dogodek izrednega umetniškega užitka. Tako tudi sedanja njegova razstava olj v Občinski galeriji. Ni dvoma, da je Brumatti eden izmed najpristnejših slikarjev vernosti kraških nastrojenj v široko podanih pokrajinah in razgledih na vasi gornje okolice. Čeprav tvori Kras na njegovih razstavah skoro vedno glavnino slik, nam pa Brumatti na vsaki novi razstavi podaja vedno drugačne in še nevidene primere kraške lepote. Značilno za Brumattijeve slike Krasa je to, da v pokrajine vnaša vedno tudi kamnitost kraških vasi, ki jih pa tokrat v svojih slikah imensko ne označuje.

Sivo-rjavkastim pokrajinam s plavkasto črnimi sencami, od katerih naj navedemo le ono polno tihe samote «Kraške zemlje», ker je edina, na kateri niso opazne hiše, se to pot pridružuje več živahnejše obarvanih slik globlje perspektive, kot so to «Belo sonce», «Modre megle», «Bledo sonce» in «Pomlad». V enih in drugih pa izstopa povsod ona za Brumattija tako značilna obdelava z malce trpinčeno razprto potezo, izpod katere proseva nitkasta belina platen, kar jim daje ono barvno uravnoteženo umerjenost, ki je lastna značaju in preprostemu obnašanju slikarja samega, tako, da ga stoječega poleg njegovih slik lahko koj vsakdo spozna za njih avtorja.

Izjemoma vidimo na tej razstavi tudi mojstrsko dovršene risbe vasi in še tri olja nabožne vsebine. Je pa v teh primerih križevega pota z žalostnimi Marijami spet toliko duše kraškega človeka, da se zde, kot bi bile vzete iz kmečkih domov.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) S potrpežljivostjo boste svoje naloge pripeljali do zaželenega cilja. Privoščiti si boste morali nekoliko več počitka.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Če ne boste dovolj pozorni, bi se vam znalo kaj hudega pripetiti. Vaša pobitost nima vzroka.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) O finančnih zadevah ne odločajte danes, pač pa prepustite ta problem na poznejši čas. Posredovati boste morali v zvezi z nekim sporom.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Srečo boste imeli in to bo pripomoglo k uspešnim finančnim podvigom. V čustvenih zadevah pa manjše razočaranje.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Možnosti so velike, kljub temu naj se vam ne mudi preveč. Kontrolirajte svoje živce.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Našli boste rešitev za zadevo, ki se že dolgo vleče. Če v družbi nekaj ni prav, naj vas to ne spravi v slabo voljo.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Čeprav ne bo vse gladko teklo, je uspeh zagotovljen. Neko staro prijateljstvo bo ponovno oživelo.

ŠKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Vplivni znanec vam bo pomagal k uspešnejšemu zaključku težavne naloge. Bodite velikodušni z vsemi.

STRELEC (od 23.11. do 21.12.) Preveč tvegate in to bi se vam znalo maščevati. Imeli boste srečo, da boste prišli v prijetno družbo.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Odlične priložnosti za nove posle. V novem okolju vas bodo sprejeli z navdušenjem.

VODNAR (od 21.1. do 20.2.) Ne zaletavajte se, ker vam tega razmere ne dopuščajo. Tudi v družbi se držite raje ob strani.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Ščititi boste morali svoje interese proti ljudem, ki bi vas radi spodnesli. Previdni bodite tudi nasproti svojim predstojnikom.

STROKOVNJAKI NA KONGRESU V CHICAGU

Možganska krvavitev in možganska tromboza sta tudi ozdravljivi

Pasteur je že pri 46. letih doživel trombozo pa je vendarle živel in delal do svojega 72. leta - Škodljivost «razpoke» med besedo in prakso

MILAN, 4. — Prof. Carlo Sirtori, predsednik ustanove «Carlo Erba», je prikazal rezultat mednarodnega kongresa, ki je pred nedavnim v Chicagu obravnaval najnovejše znanstvene dosežke na področju možganskih krvavitev in možganske tromboze, torej dveh bolezni, ki so na svetu na lestvici povzročiteljev smrti, že na tretjem mestu in ki žanjejo največ žrtev, predvsem med vojaškimi poveljniki, načelniki držav in znanstveniki. Od 35 predsednikov Združenih držav jih je bilo doslej kar osem, ki so bili žrtve te bolezni ali ki jih je ena ali druga od omenjenih bolezni močno prizadela.

Ko je prof. Carlo Sirtori najprej prikazal simptome, odnosno — kot je rekel — opozorilne znake te bolezni, je rekel, da gre za nakazujoče znamenja slabega krvnega obtoka v možganih, slabega obtoka zato, ker so krvne žile, ki dovajajo kri možgannom, deloma zamašene. Če se iz krvnih žil pravočasno ne odstranijo tiste plasti sesedkov, ki krvni obtok ovirajo, more priti ali do krvavitev v možganih, ali do tromboze. Sesedki se dajo iz krvnih žil odstraniti ali s kirurškimi posegi, ali pa z drugimi ustreznimi načini zdravljenja. V kolikor se to ne napravi, odnosno v kolikor to ne uspe, se pojavi ali notranja krvavitev v možganih, ki je posledica nenadnega pretrganja ene ali več krvnih žil, ali pa pride do možganske tromboze, ki se pojavi tedaj, ko so krvne žile, ki dovajajo možganom kri, popolnoma zamašene.

Statistični podatki govore, da imamo v 70 odstotkih primerov opravka s trombozo, v 30 odstotkih pa imamo opravka z možgansko krvavitvijo. Do pojava tromboze pride počasi, možganska krvavitev pa je nenaden pojav, ki ga spremljajo bruhanje, zelo oster glavobol, naglo zvišan krvni pritisk in povečanje belih krvnih telesc v krvi.

Ob takšnih ugotovitvah se samo ob sebi postavlja vprašanje, ali se more prizadeti človek «vrniti v prejšnje stanje»? Prof. Carlo Sirtori je rekel, da je veliki znanstvenik Pasteur doživel možgansko trombozo, ko je bil star komaj 46 let. Kljub temu je živel 72 let zelo plodnega življenja. Res je, da je po tem napadu Pasteur nekoliko jecljal, prav tako je res, da njegovi gibi niso bili vedno odločni in da se je s težavo premikal, toda njegovi možgani in njegova volja sta ostala neokrnjena. Še več, prav v dobi po napadu možganske tromboze je Pasteur prišel do svojih največjih odkritij, do odkritja cepiva proti pasji steklini in številnim drugim boleznim.

Pa ne le Pasteur, tudi drugi veliki možje so se tudi po napadu možganske tromboze močno uveljavili. Ameriški predsednik Wilson je doživel mažgansko trombozo leta 1919. Bilo je to med nekim njegovim pomembnim govorom pred javnostjo. Toda veliki ameriški predsednik ni popustil. Dolgih 15 mesecev se je boril proti bolezni in čeprav ni nikoli stopil iz Bele hiše, je nadaljeval z izvrševarjem svojih predsedniških dolžnosti, dokler ni popolnoma ozdravel. Drugi znan predsednik Združenih držav, ki ga je ta bolezen prav tako prizadela, je bil ameriški predsednik druge svetovne vojne Roosewelt. Roosewelt pa ni doživel enkratne močne možganske tromboze, pač pa je imel več «majhnih udarcev», to se pravi več majhnih možganskih tromboz, ki se včasih niso niti opažale, odnosno ki niso kazale vidnejših značilnih znakov, ki smo jih navedli zgoraj in ki so nekakšni opozorilni simptomi prave velike možganske tromboze ali možganske krvavitve.

Prof. Carlo Sirtori je v svojem referatu nadalje povedal, da je nekoč veljalo mnenje, da je vsakdo, ki je doživel srčno kap ali tako imenovani infarkt, že izločen človek. Danes to nekoč veljavno mnenje ne drži več, ker se infarkt da popolnoma ozdraviti. Kar se pa tiče možganske krvavitve in kar se tiče možganske tromboze, torej dveh napadov, ki bi ju mogli primerjati srčni kapi odnosno infarktu, pa ne velja isto mnenje, kajti v zdravstvenih krogih še vedno prevladuje določen pesimizem, ki ga, po mnenju, ki je bilo izraženo na kongresu v Chicagu, moremo pripisovati nekakšni vrzeli med znanostjo in vsakdanjim praktičnim življenjem, torej tudi praktično medicino, to se pravi med tem, kar se v znanstvenih krogih ugotavlja in izraža, in kar se v vsakdanji medicini dela.

Kirurgija more ozdraviti najmanj 25 odstotkov vseh teh primerov. Prof. De Bekey iz Hustona v ZDA je operiral že 1.155 podobnih primerov, in to tako, da je iz krvnih žil prizadetih oseb iztrgal sesedke, ki se nabirajo ob notranjih straneh krvnih žil na vratu, ki dovajajo kri v možgane. Seveda se da to napraviti le v teh primerih, torej le v krvnih žilah na vratu, kajti v primeru, ko se sesedki zberejo v krvnih žilah v možganih samih, je tu kirurški posegel nemogoč in tedaj pride v poštev le tako imenovano «rehabilitacijsko zdravljenje», ki pa je že v precejšnji praksi.

Prof. Carlo Sirtori je govoril tudi o najnovejših načinih zdravljenja te bolezni. Glede tega je med drugim rekel: «Sredstva proti sesirjanju krvi morejo včasih služiti, podobno kot služi inhaliranje petodstotnega ogljikovega vodika, ki pospešuje dotok krvi v možgane. Nadalje more pomagati pritisk na vratne žile, ki podaljša obstanek krvi v možganih. Nadalje služijo v ta namen tudi tako imenovani električni stimulatorji v paraliziranih mišicah ter na mišice priključeni transistorji».

Kako pa to bolezen preprečimo? Prof. Carlo Sirtori je rekel, da se človek mora boriti proti «debelosti». Nadalje se mora človek boriti proti povišanemu krvnimu pritisku. Glede tega je posebno nevaren tisti krvni pritisk, kadar gre minimum nad sto. Tako je ugotovil dr. Stanlev, ki je v šestih letih nadziral zdravstveno stanje 300 pacientov. Toda tudi zelo nizek krvni pritisk je nevaren. Po 50. letu starosti pa — svetuje prof. Carlo Sirtori, — bi se moral človek v vročih poletnih in v zelo hladnih zimskih dneh, temeljito pripraviti, preden zleze iz postelje. Napraviti bi moral namreč nekakšno majhno vajo s tem, da bi prej razgibal mišice rok in nog in da hkrati globoko diha. Podobno vajo bi moral človek vršiti tudi preden stopi z doma.

RADIO TELEVIZIJA

SOBOTA, 5. DECEMBRA 1964

Radio Trst A

7.00 Jutranja glasba; 7.30 Jutranja glasba; 11.30 Šopek slov. pesmi; 11.45 Mali ansambli; 12.15 Znani sodobniki; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Ciganski motivi; 15.00 «Volan»; 15.30 «Lutke mojstra Gabrijela», radijska drama; 16.15 Godalni orkester; 16.55 Bodoči solisti; 17.20 Vatikanski koncil; 17.30 Glasbeni kaleidoskop; 18.00 Radijska univerza; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Oddaja za mladino; 19.00 «Sv. Miklavž se odpravlja na pot»; nato Harmonija zvokov in glasov; 20.00 Športna tribuna; 20.35 Teden v Italiji; 20.45 Moški vokalni kvintet;

21.00 Prenos slavnostne otvoritve «Kulturnega doma v Trstu».

22.00 Simfonični orkestri; 22.25 Luna Park.

Trst

12.00 Plošče; 12.25 Tretja stran; 13.15 V diskoteki; 14.10 Lutkovno gledališče; 14.35 Tržaški narodni motivi.

Koper

7.15 Jutranja glasba; 12.00 in 12.55 Glasba po željah; 13.40 Za prijetno razpoloženje; 14.00 Popevke; 15.00 Zabavna glasba; 15.40 Kulturni zapiski; 15.50 Poje Diego Varagić. 16.00 Izbrali ste; 16.35 Klasiki; 17.00 Dogodki in odmevi; 17.15 Popevke; 17.40 Jazz; 18.00 Prenos RL; 19.00 Poje Tony Renis; 19.30 Prenos RL; 22.15 Plesna glasba.

Nacionalni program

6.30 Vreme na ital. morjih; 8.30 Jutranji pozdrav; 9.10 Strani iz albuma; 9.45 Popevke; 10.00 Operna antologija; 10.30 Radijska šola; 11.00 Sprehod skozi čas; 11.15 Ital. pesmi in plesi; 11.30 Rimski-Korzakov; 11.45 Skladbe za godala; 13.25 Večni motivi; 14.25 Nogometna tekma Italija-Danska; 16.15 Oddaja za bolnike; 17.25 Izžrebanje loterije; 17.30 Simf. koncert; 19.00 Pianistka Dora Musuneci; 20.25 S. Rapagnetta: «Pozabljeni spomini»; 21.30 Ital. melodije; 22.30 Plesna glasba.

II. program

7.30 Jutranja glasba; 8.50 Orkester; 9.00 Ital. pentagram; 9.15 Ritmi; 10.35 Nove ital. pesmi; 11.05 Vesela glasba; 12.05 Orkestri; 14.05 Pevci; 14.25 Glasbeni kotiček; 15.15 Najnovejše plošče; 15.35 Koncert; 16.00 Rapsodija; 16.50 Plesna glasba; 17.35 Izžrebanje loterije; 17.40 Pregled prireditev; 18.35 Vaši izbranci; 20.00 Pisan program; 21.40 Znanstvena oddaja; 22.00 Plesna glasba.

III. program

18.30 Italijansko slovstvo; 19.30 Koncert; 20.30 Revija revij; 20.40 Bachove skladbe; 21.20 Ruski pesniki; 21.30 Simf. koncert.

Slovenija

8.05 Skladbe velikih mojstrov; 8.25 Orkester vzhodnonemškega radia; 8.55 Radijska šola; 9.25 Mladi glasbeniki; 9.45 Majhni ansambli; 10.15 Glasbeni sejem; 11.00 Nimaš prednosti!; 12.05 Kmetijski nasveti; 12.15 Pred domačo hišo; 12.30 Pol ure slovenske glasbe; 13.30 Priporočajo vam...; 14.05 Baletni odlomki; 14.35 Naši poslušalci čestitajo; 15.30 Moška zbora Triglav in Slavček iz Trbovelj; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Gremo v kino; 17.35 Pesmi in plesi jug. narodov; 18.00 Aktualnosti doma in po svetu; 18.15 Iz Puccinijeve «Turandot»; 18.45 S knjižnega trga; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 Mladinska oddaja; 21.00 Zaplešite z nami; 22.10 Oddaja za izseljence; 23.05 Za konec tedna.

Ital. televizija

8.30 Šola; 14.25 Nogometna tekma Italija-Danska; 17.30 Program za najmlajše; 18.00 Vrnitev papeža iz Indije; 19.00 Dnevnik; 19.25 Sedem dni v parlamentu; 19.55 Nabožna oddaja; 20.15 Športne vesti; 20.30 Dnevnik; 21.00 «Sveglia ragazzi!»; 22.15 Papeževo potovanje v Indijo; 22.45 Kronika dvajsetega stoletja; 23.30 Dnevnik.

II KANAL

21.00 Dnevnik; 21.15 Morgan Devena: «Umreti je vedno čas»; 22.40 Prigode vesoliske družine; 23.05 Šport.

Jug. televizija

14.25 Nogometno srečanje Italija-Danska; 17.05 Niko Kuret: Obuti maček — lutke; 18.05 Zvoki v gibanju; 18.45 Mladinska igra; 19.30 Vsako soboto; 19.45 Cikcak; 20.00 TV dnevnik; 20.30 Glasbeni kotiček; 20.40 Sprehod skozi čas; 21.10 Gosti iz Bolgarije — zab. glasbena oddaja; 22.00 Dick Powell vam predstavlja; 22.50 TV obzornik.

Pred otvoritvijo našega novega Kulturnega doma

Načrti

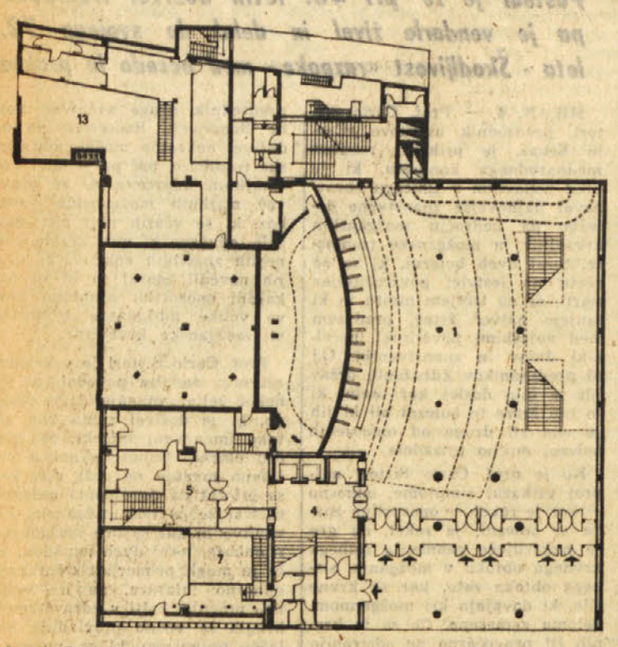

1. vhodni foyer, 4. glavno stopnišče, 5. trakt za igralce, 7. Narodna in študijska knjižnica, 13. delavnice in skladišča

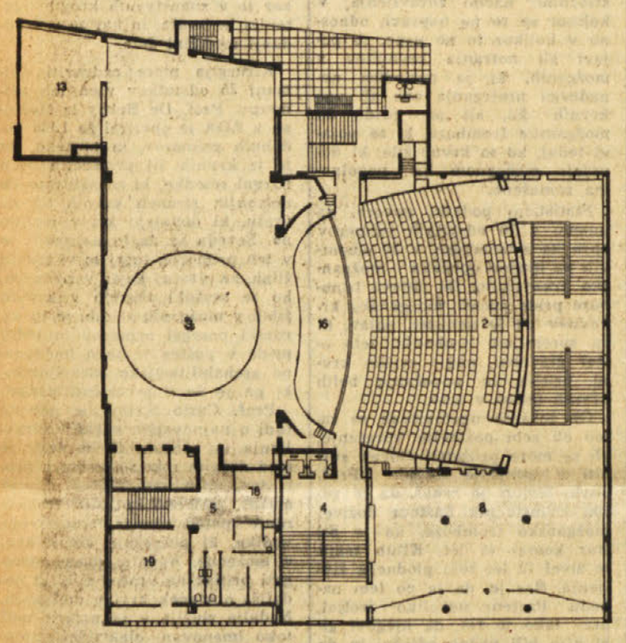

2. dvorana - parter, 3. oder, 4. glavno stopnišče, 5. trakt za igralce, 8. foyer parterja, 13. skladišče, 16. prostor za orkester, 18. okrepčevalnica za igralce, 19. salon za igralce

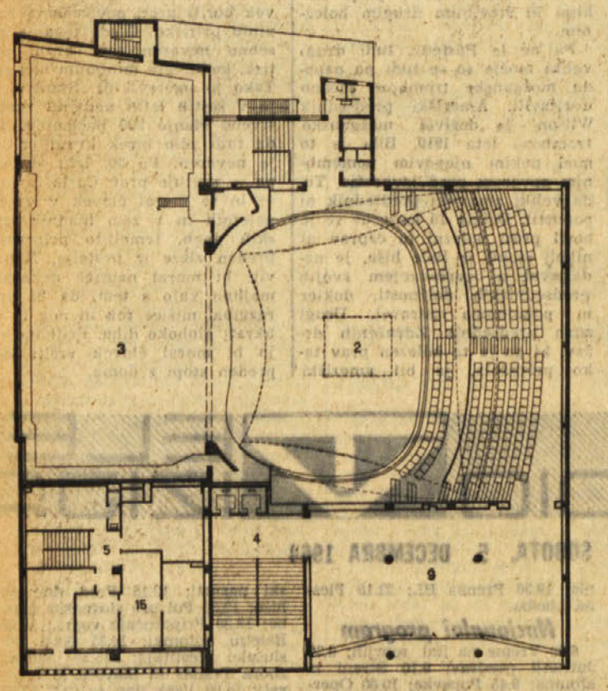

2. dvorana - balkon, 3. oder, 4. glavno stopnišče, 5. trakt za igralce, 9. foyer balkona in razstavni prostor, 15. upravni prostori

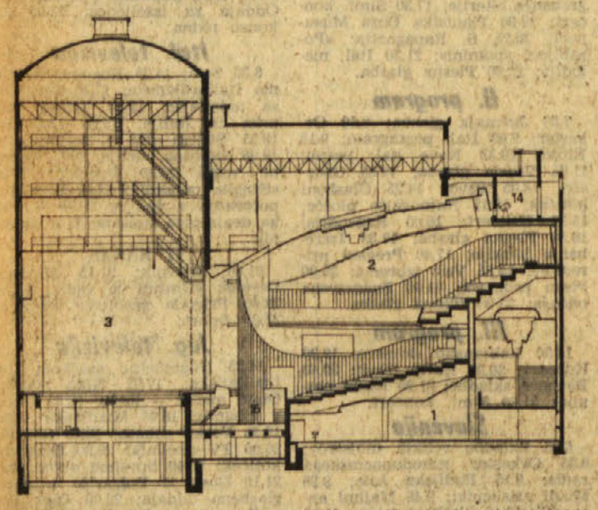

1. vhodni foyer, 2. dvorana, 3. oder, 14. projekcijske kabine, 16. prostor za orkester

Spominska listina

Zmaga nad mračnimi silami fašizma je v maju leta 1945 ustvarila možnosti za hitro obnavljanje slovenskega prosvetnega in kulturnega življenja v Trstu in tako je še istega leta začelo poleg obnovljenih prosvetnih društev delovati tudi Slovensko narodno gledališče v Trstu kot dedič poslanstva in nalog prejšnjega stalnega slovenskega gledališča. Ker ni imelo svoje dvorane, je bilo prisiljeno gostovati po nekaterih mestnih in po manjših neprimernih dvoranah ob robu mesta.

Prizadevanja, da bi nam bila v letih anglo-ameriške vojaške uprave povrnjena gmotna škoda, ki nam jo je povzročil fašizem, in z njo tudi Narodni dom z gledališko dvorano, so ostala brezuspešna. Zato je prišlo 7. februarja 1951 do ustanovitve Odbora za zgraditev Kulturnega doma v Trstu z nalogo, da začne široko akcijo za zgraditev doma z lastnimi sredstvi. Poziv Odbora je padel na plodna tla, tržaško slovensko prebivalstvo je kljub svojim skromnim možnostim začelo z navdušenjem zbirati prispevke; odzvali so se ameriški Slovenci, ki so ustanovili lastni odbor za zbiranje prispevkov, z bratskim umevanjem so priskočili na pomoč tudi vsi jugoslovanski narodi.

V času te plodne akcije in vsestranskih priprav Odbora za zgraditev Kulturnega doma, pa je prišlo do pomembnega dogodka, ko sta vladi Italije in Jugoslavije 5 oktobra 1954 sklenili „Londonski sporazum", ki med drugim določa tudi, da se škoda, povzročena tržaškim Slovencem zaradi fašističnih požigov in nasilnih razlastitev narodnih domov, vsaj delno popravi s tem, da se Slovencem v Trstu z državnimi sredstvi zgradi nov kulturni dom v ulici Petronio ter v najbližnji tržaški okolici obnovita še dva prejšnja kulturna doma.

In zato je Tržaška imobiliarna delniška družba „Dom" poverila gradnjo osrednjega slovenskega kulturnega doma v ulici Petronio 4 gradbenemu podjetju Karel Ban in drug. Vložne načrte je brezplačno pripravil ing. arh. Edo Mihevc, univerzitetni profesor v Ljubljani. Dela, ki so se začela 5. aprila 1956, spremlja posebna, v ta namen imenovana komisija.

Ta kulturni dom, zgrajen v skladu z določili „Londonskega sporazuma", s prostovoljnimi prispevki tržaških in ameriških Slovencev ter s pomočjo jugoslovanskih narodov, naj služi kulturnemu in prosvetnemu življenju tržaških Slovencev. S svojim obstojem naj priča, da so nekdanje mržnje in razdori pokopani in da sta oba domača naroda v Trstu in na njegovem ozemlju na poti medsebojnega spoštovanja namerjena k novim ciljem kulturnega sodelovanja in prijateljskega sožitja.

V Trstu, na dan vzidanja spominske listine v temelje Kulturnega doma, 21. julija 1957

Odbor za zgraditev Kulturnega doma v Trstu

Ko so bila brezuspešna vsa prizadevanja, da bi nam bila v letih anglo-ameriške vojaške uprave povrnjena gmotna škoda, ki nam jo je prizadejal fašizem, in z njo tudi Narodni dom, je bil 7. februarja 1951 ustanovljen Odbor za zgraditev Kulturnega doma. Odbor si je prevzel nalogo, začeti s široko akcijo za zbiranje potrebnih sredstev. Ta akcija se je uspešno vršila, ko je prišlo do sklenitve Londonskega sporazuma, s katerim se je italijanska vlada med drugim obvezala, da bo vsaj delno povrnila tržaškim Slovencem škodo, ki jim jo je povzročil fašizem. Med tovrstne prevzete obveznosti spadajo tudi sredstva za gradnjo Kulturnega doma v Ulici Petronio.

Načrte za Kulturni dom je izdelal ljubljanski vseučiliški profesor inž. arh. Edo Mihevc in ko so bili ti pripravljeni, so se 5. aprila 1956 začela pripravljalna gradbena dela, ki so se nadaljevala do 21. julija 1957, ko je bila na posebni svečanosti (slika desno) vzidana v temelje Spominska listina (slika zgoraj).

Pripravljalna in tudi druga dela pa iz razumljivih razlogov niso vedno gladko tekla, zato se je moral odbor velikokrat sestati. Na sliki zgoraj desno vidimo člane odbora na sestanku z rojaki iz Amerike, ki so se odzvali pozivu za pomoč pri gradnji Kulturnega doma.

Na ostalih slikah pa vidimo razne faze pri gradnji Kulturnega doma od tedaj, ko se je začelo v Ulici Petronio nakazovati ogrodje bodočega doma, pa vse do tedaj, ko je dom že dobil svojo grobo zunanjo podobo.

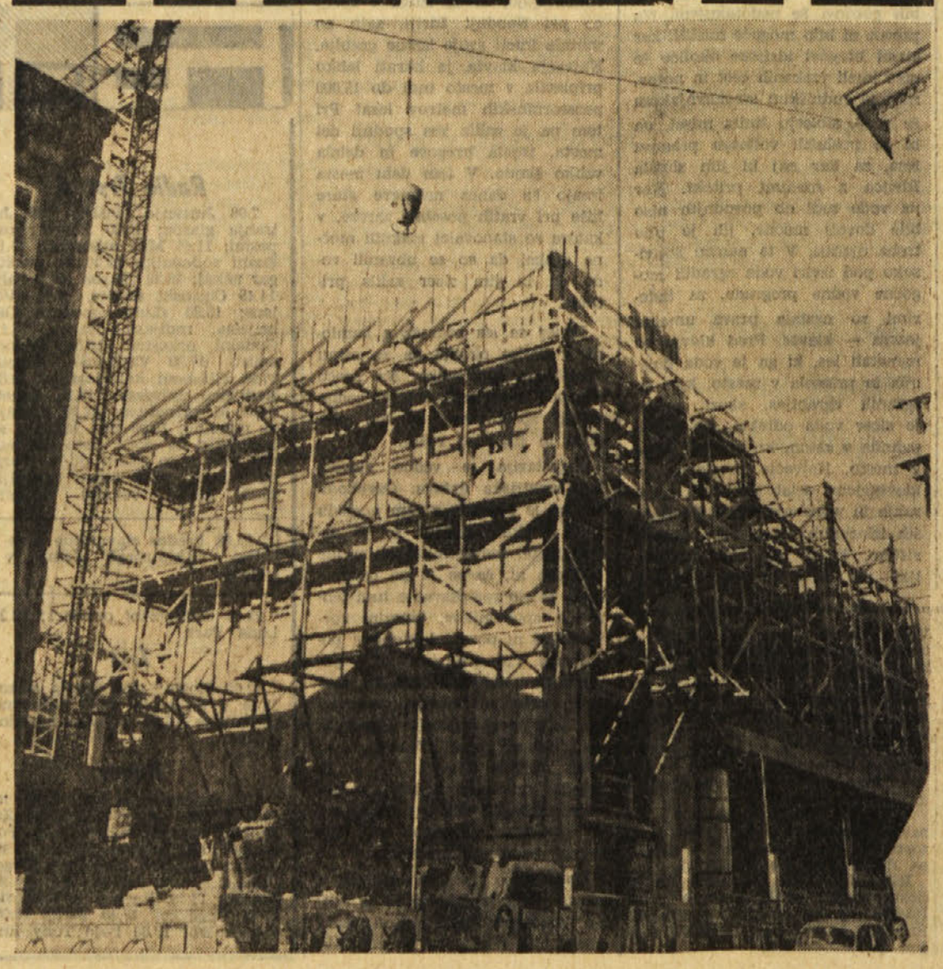

Prvi sestanek

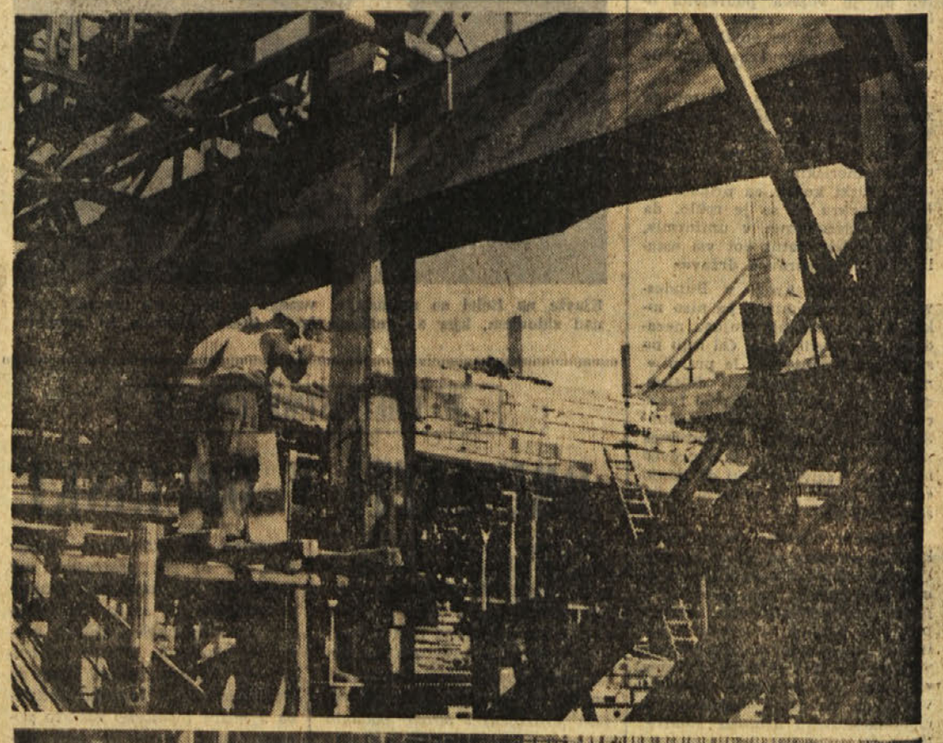

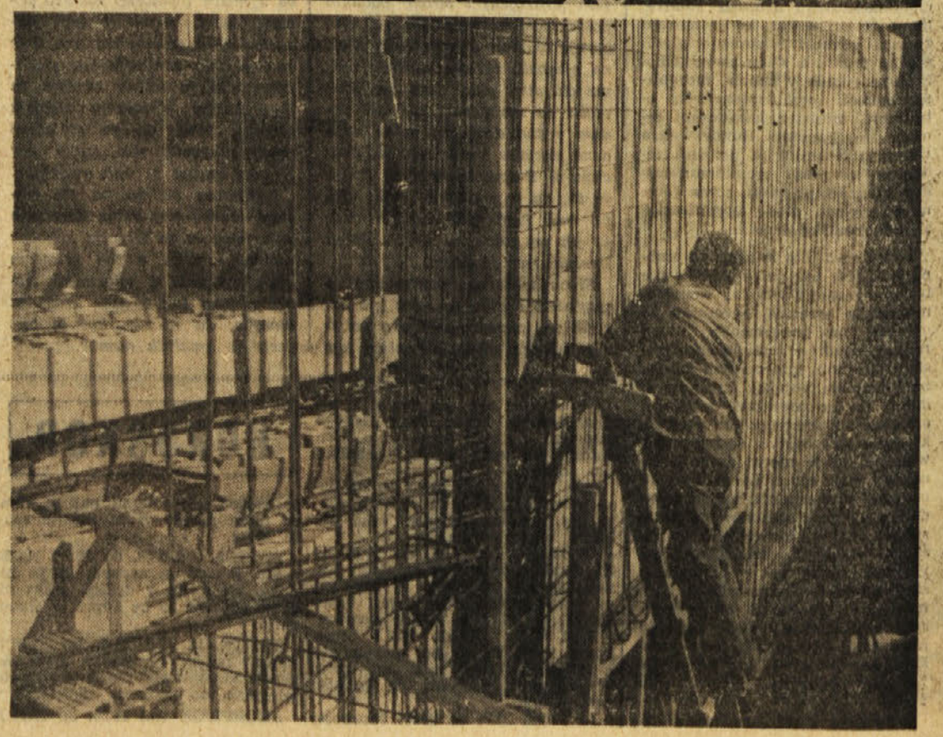

v Trstu v Ulici Petronio

Med divjanjem fašističnih tolp v prvih letih po prvi svetovni vojni, ko so drug za drugim goreli slovenski narodni domovi in sedeži naprednih organizacij, je 13. julija 1920 prišel na vrsto tudi Narodni dom, nad katerim se je znesel Giunta s svojimi škvadrami. Žalostna zgodovina požiga tega osrednjega slovenskega kulturnega centra sredi Trsta je znana. Slika, ki jo tu objavljamo, nam zbuja v spomin one žalostne dni pred 44 leti.

Namesto požganega Narodnega doma stoji danes v Ul. Petronio nov Kulturni dom, katerega moderno pročelje vidimo tu na desni.

Poleg gledališča, čitalnice, denarnega zavoda in drugih ustanov je v nekdanjem tržaškem Narodnem domu imela svoje prostore tudi tržaška Glasbena Matica, ki je imela poleg šole tudi svoj orkester, v katerem so nastopali nekateri slovenski glasbeniki, ki so se v poznejših letih mnogo uveljavili kot virtuozi ali skladatelji, kakor npr. slovenski skladatelj Karol Pahor, violinist Karlo Rupel in drugi. Tu objavljamo na desni strani v sredini sliko, ki nam prikazuje člane orkestra Glasbene Matice v Trstu iz leta 1920. Slika je bila posneta na terasi Narodnega doma komaj deset dni pred požigom in na njej od leve proti desni stojijo: prvi je nepoznan, drugi je Drago Širok, nato Ida Peric, Ivan Vouk, Dušan Štular, Jenny Stetter, Karlo Dougan, Tonček Vouk, Danilo Daneu, Karol Pahor, ob njem nepoznani član orkestra, nadalje Boris Slavik, Caharija, ob njem spet nepoznan član orkestra, nato Mirko Rupel, Julij Pavletič, Josip Gruden, spet nepoznan član orkestra in zadnji še Daneu. Sedijo od leve proti desni; prvi ni poznan, druga je Olga Gombač, nato Ivan Krajnc, Slavica Mezgec, Franjo Topič, Josip Merkù, Avgust Ivančič, Zora Pegan in Vladimir Prinčič. V prvi vrsti na tleh od leve proti desni: prva je neznana članica tedanjega orkestra Glasbene Matice, v sredini sedi Karlo Rupel in ob njem je Marija Švagelj.

Na ostalih slikah pa vidimo, kako se nam novi Kulturni dom predstavlja v svoji notranjosti,

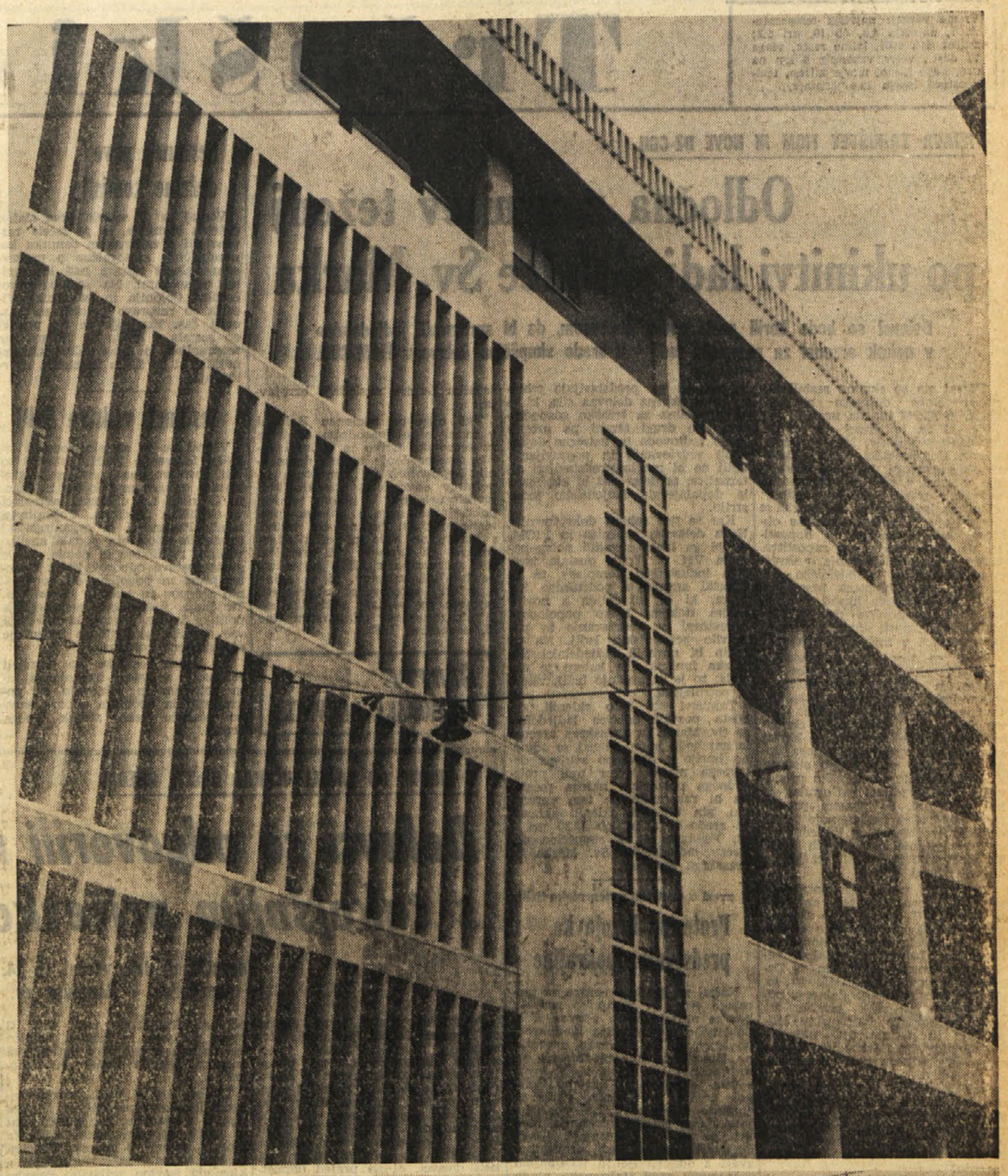

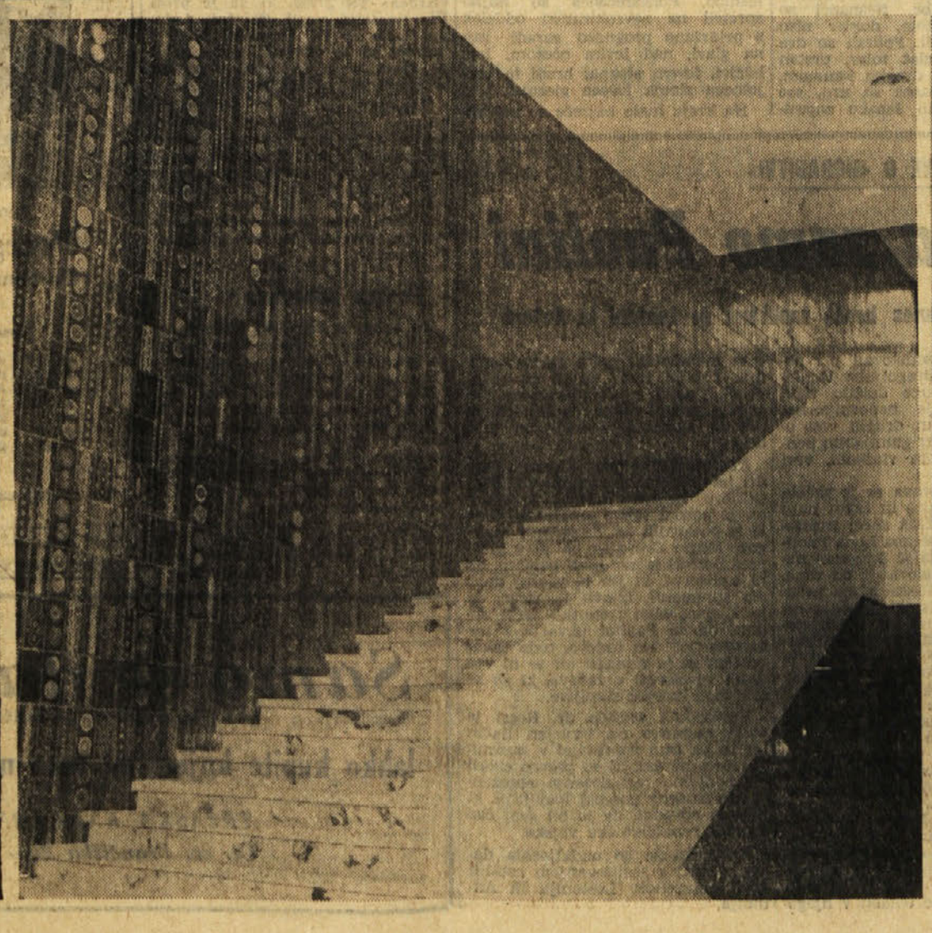

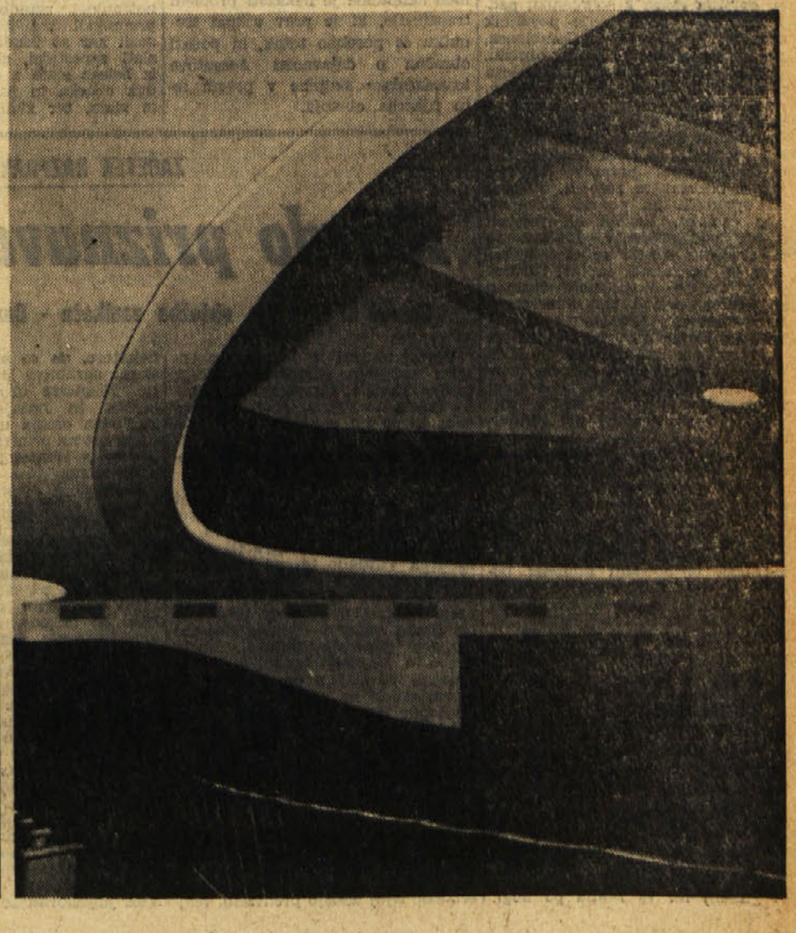

Vreme včeraj: najvišja temperatura 7, najnižja 4,8, ob 19. uri 5,2; zračni tlak 1001, lahno raste, vlaga 71 odst., veter vzhodnik 4 km na uro, nebo jasno, morje mirno, temperatura morja 12,4 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, SOBOTA, 5. decembra
Stojan
Sonce vzide ob 7,30 in zatone ob 16,21. Dolžina dneva 8,51. Luna vzide ob 8,43 in zatone ob 17,22
Jutri, NEDELJA, 6. decembra
Miklavž

IZJAVA TAJNIŠTEV FIOM IN NOVE DZ-CGIL

Odločna zavrnitev teženj po ukinitvi ladjedelnice Sv. Marka

Delavci se bodo borili proti vsem poskusom, da bi spremenili ladjedelnico v nekak arzenal za popravilo ladij - V sredo skupščina delavcev FIOM-CGIL

Včeraj sta se skupno sestali tajništvi Nove delavske zbornice CGIL in FIOM ter sta proučili stališče, ki ga je zavzel do vprašanja ladjedelnice Sv. Marka deželni odbor. V spomenici vladi, v kateri skuša orisati krajevna vprašanja v zvezi z vsedržavnim načrtovanjem, pravi deželni odbor: «Tudi za ladjedelnico Sv. Marka se postavljajo vprašanja temeljite obnove, katerih rešitev bi dopustila, da se ohrani raven zaposlitve. Upoštevajoč predvidevanja o skrčenju italijanske ladjedelniške dejavnosti, terja hipoteza preosnove tržaških ladjedelnic hkrati tudi alternativo ustanovitve druge industrijske dejavnosti enakega obsega, po možnosti v mehanični panogi.

Prvič se torej jasno postavlja vprašanje ukinitve ladjedelnice Sv. Marka in njene nadomestitve z drugo industrijsko dejavnostjo. Na to nevarnost je CGIL večkrat opozarjala, a drugi so jo tajili. Spričo takšne zasnove in ker se hkrati razpravlja o vprašanju suhega doka za potrebe petrolejskih cistern, ki bodo prihajale v tržaško pristanišče po zgraditvi naftovoda, je kot na dlani, da pomeni predlagana alternativa deklasiranje ladjedelnice Sv. Marka v ladjedelnico za popravljanje petrolejskih ladij. To potrjujejo tudi vesti, ki jih je objavil včeraj tisk.

V zvezi z vsem tem potrjujeta tajništvi Nove delavske zbornice in FIOM-CGIL, kar je bilo skrajno jasno in odločno povedano odborniku za načrtovanje Cocianniju 1. decembra, ko se je sestal z deželnim odborom CGIL in z Delavskimi zbornicami CGIL, to je, da enotna organizacija delavcev odločno zavrača vsak namen ali načrt preobrazbe italijanskih ladjedelnic in s tem tudi ukinitev ladjedelnice Sv. Marka, za katero nasprotno zahteva načrt obnovitve in okrenitve.

Stališče CGIL se opira na sedanjo težnjo po povečanju gradnje ladij na mednarodni ravni v zvezi z razvojem pomorskega prometa in s potrebo po obnovitvi italijanske mornarice, kar vsi priznavajo.

Preobraziti ladjedelstvo, zapreti ladjedelnico Sv. Marka ali jo nameniti za druge dejavnosti, je v nasprotju z interesi krajevnega in vsedržavnega gospodarstva, kajti sedaj se lahko zagotovi italijanskim ladjedelnicam gradnja 700 tisoč ton ladjevja na leto, kar zadovoljuje potrebe italijanske trgovske mornarice ter lahko omogoči znatno izkoriščanje proizvajalnih sposobnosti ladjedelnic.

Sprememba funkcij ladjedelnice Sv. Marka bi spravila v hudo krizo vso dejavnost, ki jo vzporedno z ladjedelstvom izvaja veliko število malih in srednjih podjetij, s čimer bi se še bolj razpršilo bogastvo, ki ga predstavljajo tehniki in strokovna delovna sila, ki je tradicionalna za tržaško gospodarstvo. Po drugi strani pa uresničenje naftovoda in ustrezne dejavnosti vzdrževanja in popravljanja ladij ne bi moglo predstavljati alternative; ta dejavnost bi kvečjemu le dopolnjevala ladjedelsko industrijo.

Kar se tiče suhega doka, menita Nova delavska zbornica in FIOM, da bi ga lahko zgradili poleg pomola VII. V Trstu obstaja izvrsten industrijski kompleks, to je Tržaški arzenal s podružnico Sv. Roka, ki bi, okrepljen z novim suhim dokom, lahko popolnoma zadostoval za vzdrževanje in popravilo petrolejskih ladij. Na ta način bi ohranili ladjedelnici Sv. Marka funkcijo, za katero je nastala: to je za gradnjo ladij, vštevši petrolejske.

Tajništvi sta zato sklenili, da bosta pozvali delavce ladjedelnice Sv. Marka in Tržaškega arzenala naj bodo budni in naj se odločno borijo v obrambo svojega delovnega mesta kakor tudi proizvodnega potenciala našega mesta. Da bi razpravljali o tem vprašanju, sta tajništvi sklenili sklicati za sredo 9. t. m. ob 18.30 uri v Ul. Pondares št. 8 skupščino delavcev ladjedelnice Sv. Marka in Tržaškega arzenala.

V zvezi s centrom za teoretsko fiziko

Protestna brzojavka predsednika pokrajine

Načrti za gradnjo centra za teoretsko fiziko v Trstu so zaspali, ker so nastale ovire v zvezi z odobritvijo sporazuma z mednarodno agencijo za atomsko energijo na Dunaju in ker ni denarja za uresničenje teh načrtov. V zvezi s tem je poslanec Giacomo Bologna pozval predsedstvo vlade in zunanje ministrstvo, naj posredujeta, da se reši to vprašanje. Med drugim mu je podtajnik Lupis odgovoril, da zakonski osnutek v zvezi z odobritvijo in izvajanjem sporazuma med italijansko vlado in mednarodno agencijo za atomsko energijo o ustanovitvi centra v Trstu še ni bil predložen ministrskemu svetu, ker je treba še prej spopolniti sporazume med prizadetimi krajevnimi ustanovami, zlasti kar se tiče finansiranja.

Lupis je še dejal, da krajevne ustanove niso mogle v celoti in v določenem roku izpolniti svojih organizacijskih, zlasti pa finančnih obveznosti, ki so jih svoj čas sprejele. Iz tega naj bi izvirale zamude.

Ta izjava je naletela v Trstu na odpor in predsednik tržaške pokrajine dr. Delise je poslal podtajniku Lupisu naslednjo brzojavko:

Vaš odgovor poslancu Bologni v zvezi z mednarodnim centrom za teoretsko fiziko je vzbudil veliko presenečenje zaradi domnevnih nepopolnih in zamujenih izpolnitev obveznosti tržaških krajevnih ustanov. V imenu tržaške pokrajinske uprave odločno protestiram proti tej netočni izjavi, s katero se hoče preložiti odgovornost za zamudo pri uresničenju sporazuma z AIEA na ramena tržaških ustanov, ki so edine v celoti spoštovale obveznosti, sprejete na podlagi zapisnika seje na zunanjem ministrstvu dne 26. novembra 1963.

ŠIRITE PRIMORSKI DNEVNIK

Sestanek prve deželne komisije

Včeraj se je sestala prva stalna deželna komisija, ki je začela razpravljati o zakonskem osnutku komunističnih svetovalcev o nadzorstvu deželne uprave nad krajevnimi ustanovami. Na predlog poročevalca Colonija in odbornika Vicaria so razpravo odložili na kasnejši čas. Komisija se bo ponovno sestala v sredo ob 16. uri ter razpravljala o dveh zakonskih osnutkih, ki se tičeta deželnega načrtovanja.

Sestanek vodstva PSDI

Včeraj se je sestalo vodstvo tržaške federacije PSDI. Prisotni so bili novoizvoljena pokrajinska svetovalca dr. Lorenzo Fogher in Gianni Giuricin ter občinski svetovalci v okoliških občinah. Pokrajinski tajnik Pierandrei in organizacijski tajnik De Gioia sta podala analizo volilnih rezultatov in dejala, da je glede sestave odborov linija stranke jasna in pogojena od kongresnih sklepov in vladnih obveznosti. Ta linija predvideva nadaljevanje politike levega centra, ki obvezuje vse stranke koalicije in izključuje «frontistične odklone».

Na koncu sestanka so sprejeli resolucijo v kateri izrekajo zahvalo volivcem in zahtevajo za pokrajinski in občinske odbore enotno stališče vseh strank levega centra.

PO SPORAZUMU O GOSPODARSKEM SODELOVANJU MED ITALIJO IN JUGOSLAVIJO

Letos bo obmejna izmenjava na Tržaškem presegla vrednost deset milijard lir

Katere so konkretne možnosti nadaljnje gospodarske kooperacije med obmejnimi področji

Kakor smo že včeraj zapisali, je bil te dni v Rimu podpisan sporazum o gospodarskem, industrijskem in tehničnem sodelovanju med Italijo in Jugoslavijo. Danes so znane še nekatere podrobnosti v zvezi z novim dogovorom. Sporazum sestoji iz sedmih členov, v katerih so začrtane glavne smernice bodočega sodelovanja med prizadetima državama.

Prvi člen vsebuje programatične izjave obeh vlad, da bosta podpirala razvoj medsebojnega gospodarskega, industrijskega in strokovnega sodelovanja, in sicer na področjih industrije, izkoriščanja rudnega bogastva, gradbeništva, kmetijstva, prometnih zvez, turizma in na drugih področjih, na katerih imata Italija in Jugoslavija skupne interese. V drugem členu so podrobneje navedena področja in način, po katerem naj bi se sodelovanje med italijanskimi in jugoslovanskimi strokovnjaki in poslovnimi krogi praktično razvijalo. Tretji člen vsebuje formulo, s katero je bil postavljen mešani odbor strokovnjakov, ki bo skrbel za nemoten potek nadaljnjih pogajanj in za uresničenje programatičnih dogovorov. V četrtem, petem in sedmem členu so zbrane določbe upravnega značaja, medtem ko šesti člen določa, da bo rimski sporazum ostal v veljavi za nedoločen čas, to se pravi vse dotlej, dokler ga ne bo ena stranka odpovedala z odpovednim rokom šestih mesecev.

Na vsebino posameznih členov novega sporazuma se bomo ob priliki še povrnili. Danes pa bi radi pogledali, kakšne možnosti se z njim odpirajo za razširitev gospodarskega sodelovanja med našimi in jugoslovanskimi obmejnimi področji. Obseg današnjega sodelovanja med tržaško in goriško pokrajino na eni strani ter sosednimi jugoslovanskimi pokrajinami Kopra, Buj, Sežane in Nove Gorice na drugi, se odraža na gibanju avtonomnega računa pri Banca d'Italia. Po italijansko-jugoslovanskem sporazumu, ki je bil podpisan leta 1955 v Vidmu, se je blagovni promet med obmejnimi pokrajinami začel razvijati s takim pospeškom, da je vrednost blagovne izmenjave v obe smeri že jeseni leta 1961 prekoračila samo na tržaškem odseku vsoto dvajset milijard lir. V lanskem letu je vrednost blaga v uvozu in odvozu dosegla 8 milijard 28 milijonov lir, in sicer 4 milijarde 524 milijonov za blago in storitve, ki so jih tržaška podjetja uvozila iz jugoslovanskih obmejnih pokrajin, in 3 milijarde 504 milijone lir za blago in storitve, ki so jih izvozili v Jugoslavijo. Letošnje leto je gibanje avtonomnega računa dalo naslednje rezultate (v tisoč lirah):

	Vplačila	Izplačila	Skupaj
I. tromesečje	1,246.432	1,755.168	3,001.600
II. tromesečje	917.078	1,814.401	2,731.479
III. tromesečje	948.446	1,406.307	2,354.753
oktober	304.392	518.507	822.899
november	334.925	359.242	694.167

(Vplačila na avtonomni račun predstavljajo kritje za jugoslovanski izvoz na Tržaško, a izplačila kritje za blagovni promet v nasprotno smer). Iz navedenih podatkov je razvidno, da se vrednost obojestranske izmenjave letos bliža 10 milijardam, saj je že v prvih 11 mesecih presegla 9,8 milijarde lir. V primerjavi z lanskim letom se bo po vsem tem letošnja bilanca zaključila z zadovoljivimi uspehi.

Ti uspehi pa se lahko v bodoče še znatno razširijo in povečajo, k čemur pa bo lahko znatno pripomogel novi sporazum o gospodarskem sodelovanju med italijanskim in jugoslovanskim poslovnim svetom. Osnove za to se nahajajo že v «memorandumu o soglasnosti» iz leta 1954, na podlagi katerega sta naslednje leto nastala goriški in tržaški sporazum. Oba ta sporazuma v IV. členu predvidevata, da bosta carinarnici v Trstu in Gorici direktno dovoljevali začasen uvoz jugoslovanskih strojev, naprav in prevoznih sredstev na popravilo in jugoslovanskih surovin ter polizdelkov, «poslanih na italijansko področje» zaradi predelave.

Po razgovorih med italijansko in jugoslovansko trgovinsko delegacijo, ki so se vršili letos v Beogradu, sta obe delegaciji v običajni izmenjavi pisem poudarili koristnost takega sodelovanja ob meji. Možnosti za razširitev industrijske kooperacije in poslovno-tehnično sodelovanje v obmejnih pokrajinah so, kakor rečeno, še zelo široke, čeprav so nekatera obmejna podjetja že navezala medsebojne stike in včasih tudi zadovoljivo pričela s skupnim nastopom na tehničnem in industrijskem področju. Tako na primer je italijansko podjetje Gartigliano sklenilo s podjetjem Gostol iz Nove Gorice pogodbo o sodelovanju, po katerem izdeluje jugoslovansko podjetje vakuum sušilnice in del strojne opreme za uporabo v industriji usnja, italijanski partner pa je dal na razpolago vso tehnično dokumentacijo in dobavlja jugoslovanskemu podjetju del opreme za kompletiranje teh strojev. Gostol dobavlja nato Gartiglianu preko uvozno izvoznega podjetja Jadran iz Sežane že izdelane stroje.

Sedaj so v teku razgovori med novogoriškim podjetjem «Vozila» z videmsko firmo Adige, ki proizvaja posebne tipe kamionskih prikolic. Številne jugoslovanske firme z obmejnega področja se prav tako pogajajo z vrsto industrijskih podjetij iz notranjosti Italije za razne vrste tehničnega sodelovanja, pa bi se te firme lahko v bodoče obračale za sklepanje zaželenih pogodb tudi na industrijska podjetja, ki imajo svoj delokrog na Tržaškem, Goriškem in Videmskem. Gospodarska zbornica za okraj Koper je pred časom v tej zvezi predlagala, naj bi jeseniška železarna stopila v kooperacijo s tržaško železarno Italsider ter z železarno v Vidmu. Tem obratom bi jugoslovansko podjetje lahko dobavljalo razne vrste odlitkov, v zameno pa bi prejemalo ustrezne količine koksa.

Razne možnosti za sodelovanje se odpirajo zlasti na področju kovinske, mehanične, lesne, prehrambene in tekstilne industrije. Poleg dvostranskega medsebojnega sodelovanja, ki bi imel kot zadnji namen izboljšanje proizvodnje na eni in drugi strani, ni izključeno tudi skupno delo italijanskih in jugoslovanskih obmejnih podjetij pri proizvodnji blaga namenjenega na tretja tržišča. Sadovi takega sodelovanja bi bili gotovo zelo obsežni. V tem pogledu sodi Gospodarska zbornica za okraj Koper, da bi že ob minimalni realizaciji kooperacijske proizvodnje lahko v kratkem času lahko dosegli vrednost dve milijardi lir v vsaki smeri.

V ORIONU SO ZAČELI VČERAJ KRČITI OSEBJE

Delavci so odgovorili na odpuste s takojšnjim pričetkom stavke

Zapustili so delo včeraj ob 14. uri in se vrnejo v tovarno v ponedeljek - Razgovor dr. Mazze z voditelji podjetja

Položaj v podjetju Crane - Orion se je včeraj še bolj poslabšal. Ravnateljstvo je začelo izvajati napovedane odpuste in je včeraj poslalo odpustna pisma kakim 60 delavcem. To je seveda povzročilo v tovarni ogorčenje in vsi delavci so ob 14. uri zapustili delo. Sindikati so napovedali stavko, ki bo trajala do ponedeljka zjutraj. Takrat pa pojdejo na delo vsi, to je tudi tisti delavci, ki so prejeli odpustna pisma. Če bo skušalo ravnateljstvo to preprečiti, bodo delavci sprejeli nadaljnje odločitve o stavkovni borbi.

Včeraj popoldne je odšla delegacija delavcev na prefekturo in deželno upravo, kjer je zahtevala intervencijo za rešitev spora. Zvečer je vladni komisar dr. Mazza sprejel voditelje podjetja in se z njimi zadržal v dolgem razgovoru.

Včeraj so napovedali 24-urno stavko tudi delavci podjetja Davidson iz Genove, ki delajo na ladji «Raffaello» pri oblaganju cevi z azbestom. Za delavce te stroke so že lani v juniju sklenili delovno pogodbo, a je še sedaj ne izvajajo in niso delavcem zagotovili niti minimalnih plač. Včeraj je ravnateljstvo podjetja sporočilo sindikatom po telefonu, da se bodo njegovi predstavniki sestali z njimi za pričetek pogajanj v četrtek.

Seja deželnega odbora

Včeraj popoldne se je sestal deželni odbor, ki je pripravil zakonski osnutek o ustanovitvi odbora deželnih odbornikov, ki se bodo ukvarjali z razvojem gorskih področij, in posvetovalne komisije za gorsko gospodarstvo. Osnutek bodo sedaj poslali predsedstvu deželnega sveta.

Tatovi v vili

Vse se zdi, da so se vsi tatovi preselili v naše mesto in da tu nemoteno kradejo vse, kar jim pride pod roke. Prejšnjo sredo popoldne so izkoristili priliko, ko sta zakonca Tagliaferro zapustila prazno svojo vilo v Sesljanu 16/a. Tatovi so preplezali zidek in železno ograjo ter se tako znašli na vrtu. Tam so s silo odprli leseni rolo spalnice in tako prišli v notranjost zgradbe. Neznanci so prebrskali vse kote, dokler niso našli kar so iskali. Pobrali so dve zlati zapestnici, zlat tolar, prstan iz belega zlata z dragim kamnom, dva obeska in pasek za uro, vse iz zlata, ter zlato žensko zapestno uro. Tatovi so vzeli tudi 33 kosov pribora iz srebra, solnico in majhno blagajno v kateri sta zakonca hranila denar in dokumente.

Tatvine se je proti večeru zavedla Tagliaferrova žena, ki je prva stopila v spalnico, ko je njen mož v garaži spravljal avto. Oba sta morala potem še zdoma. Odpeljala sta se na komisariat v Devin, kjer sta tatvino prijavila. Povedala sta, da so jima tatovi odnesli dragocenosti v skupni vrednosti 310.000 lir. Agenti so uvedli preiskavo, da bi izsledili neznance.

Stavka na univerzi

Tudi včeraj so na tržaški univerzi vsi študenti stavkali v znak protesta proti osnutku šolske reforme, ki ga je predložil minister Gui. Stavka je vsedržavna in jo je napovedala študentovska državna organizacija UNURI. Na Tržaški univerzi so študenti na vseh fakultetah strnjeno stopili v stavko in se niso udeležili predavanj. Včeraj je bila skupščina študentov, ki jo je sklical Študentovski predstavniški organ. Na skupščini so študenti na osnovi resolucij sprejetih na fakultetnih sestankih, sprejeli enotno protestno resolucijo s katero bodo danes na sestanku ob 11. uri seznanili predstavnike tiska.

V prijetnem tovariškem razpoloženju smo včeraj v našem kolektivu praznovali lep življenjski jubilej naše dolgoletne zveste in požrtvovalne sodelavke

SONJE PRINČIČEVE

Dobri delovni tovariši želimo tudi na tem mestu izreči iskrene čestitke in ji zaželeti še mnogo srečnih in zadovoljnih let v našem kolektivu in mnogo uspehov v njenih prizadevanjih za nadaljnji napredek in razmah našega lista.

TRADICIONALNI PRAZNIK GASILCEV

V letošnjem letu so gasilci opravili 1921 intervencij

S svojimi intervencijami so preprečili škodo v višini pol milijarde lir - Odlikovanje starih članov korpusa

Včeraj dopoldne so imeli gasilci svoj tradicionalni praznik. Svečanosti na prostornem dvorišču vojašnice na Trgu Nicolini so se med drugimi udeležili vladni gen. komisar dr. Mazza, generalni republiški prokurator dr. Scandellari, predsednik deželnega sveta de Rinaldini, odbornik Blasina za občino in odbornik Visintin za pokrajino, kvestor Pace, polk. Brighenti, podpolkovnik Bazzola, poveljnik mestnih stražnikov polk. Dolce, predstavnik šolskega proveditorija in številni častniki.

Prefekt dr. Mazza in kvestor sta pregledala postrojeno četo gasilcev in položila venec k spomeniku padlih gasilcev, nato pa je poveljnik tržaških gasilcev inž. Casablanca, po opravljenem verskem obredu, prečital dnevno povelje notranjega ministra in podal obračun aktivnosti tržaškega korpusa gasilcev v zadnjem letu. Med drugim je inž. Casablanca dejal, da so tržaški gasilci v zadnjem letu intervenirali 661-krat zaradi požarov, 139-krat zaradi odstranitve ruševin, 216-krat so priskočili na pomoč posameznim osebam, živalim ali reševali trupla ponesrečencev, 154-krat so intervenirali zaradi prometnih nesreč, 91-krat zaradi poplav, 660-krat pa v drugih okoliščinah. Skupno so gasilci opravili 1921 intervencij. Po cenitvi inž. Casablance je materialna škoda pri vseh nesrečah in nezgodah, pri katerih je bila potrebna intervencija gasilcev, znašala 141 milijonov lir, s svojimi intervencijami pa so gasilci preprečili škodo v višini pol milijarde lir. Inž. Casablanca je povedal še, da se prapor tržaških gasilcev ponaša z novim civilnim priznanjem za pomoč, ki jo je tržaški korpus gasilcev nudil pri katastrofi v Vajontu, nato pa so prisotni predstavniki oblasti pripeli strarostna odlikovanja 13 gasilcem. Poleg tega je notranji minister podelil pohvali tudi gasilcem Timoleonu Crassà in Luciu Vitaliju, ki sta se s svojo požrtvovalnostjo odlikovala v božični noči l. 1963.

Neroden padec zaradi naglice

Naglica je bila usodna za 61-letno gospodinjo Mario Tolentino por. Fumo iz Salite Zugnano 4. Okrog 8. ure je hitela proti Trgu Valmaura, da bi ujela filobus proge št. 10, ker bi se morala peljati v središče, toda ko je skoraj dosegla postajališče, je Tolentinova spodrsnila in nerodno padla. Pri tem si je verjetno zlomila levi gleženj ter se ranila po nogi. Ponesrečenko so z zasebnim avtom prepeljali v bolnišnico, kjer so jo pridržali na ortopedskem oddelku s prognozo okrevanja od 8 do 20 dni.

Sestanek krvodajalcev Acegatove skupine

V ponedeljek 7. t. m. ob 19.30 bo v salonu transfuzijskega centra v Ul. Pietà 2/3 prva letna skupščina krvodajalcev skupine Acegata. Namen skupščine je nakazati problem transfuzije, ki je prav v tem trenutku še posebno težak, in podati obračun o dejavnosti Acegatove krvodajalske skupine v prvem letu njenega obstoja.

HUDA PROMETNA NESREČA PRI DOMJU

Z lambreto trčil v taksi in obležal hudo ranjen

Ponesrečenca so zaradi številnih zlomov na glavi sprejeli v bolnišnico s pridržano prognozo

Sinoči se je na križišču cest za Milje in Domjo dogodila huda prometna nesreča, pri kateri se je hudo ranil in pobil 22-letni delavec Diego Millo iz Milj, Sv. Rok, Zindis Stardella a/9. Millo se je na svoji lambreti TS 26913 vozil proti Miljam, ko je na omenjenem križišču trčil v taksi fiat 600 TS 68665, ki ga je od Domja privozil 60-letni Mario Millo iz Ul. dei Mirti 11.

Zaradi močnega trčenja, je Milla vrglo daleč na asfalt, kjer je nezavesten obležal. Z rešilnim avtom RK, katerega so na kraj nesreče priklicali nekateri mimoidoči, so Milla takoj odpeljali v bolnišnico. Ponesrecenca so nujno sprejeli na nevrokirurški oddelek s pridržano prognozo zaradi ran na glavi, nad levim očesom, levi ličnici, levem stegnu, bradi in verjetnega zloma levega gležnja.

Na kraju hude nesreče so potrebne formalnosti opravili agenti cest. ne policije.

Smrtne posledice prometne nesreče

Včeraj zjutraj je na nevrokirurškem oddelku bolnišnice podlegel zadobljenim poškodbam 76-letni upokojenec Lovrenc Slamek iz Doline 67, ki je 27. novembra postal žrtev prometne nesreče. Slamek se je tistega dne peljal v avtu TS 56140, ki ga je vozil 54-letni Ivan Jercog iz Doline št. 23. Na vogalu Ul. Vecellio in Ul. Pascoli je Jercog trčil v avto «Ardea» TS 27950, ki ga je proti Ul. Rossetti vozil 20-letni Antonio Gaio iz Ul. Gambini 27. Pri nesreči se je Slamek hudo pobil po glavi, nosu in desni rami ter se ranil in porezal po obrazu.

Odpeljali so ga v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na nevrokirurški oddelek s prognozo okrevanja v 10 dneh. Toda žal, se je Slamekovo zdravstveno stanje iz dneva v dan slabšalo in vse zdravniške nege so bile zaman. Včeraj je izdihnil na istem oddelku bolnišnice, kjer so ga sprejeli takoj po nesreči.

Poskus samomora

Na četrti medicinski oddelek so včeraj v nezavestnem stanju nujno sprejeli 62-letnega upokojenca Ferdinanda Borsterja s Furlanske ceste 49, ki si je hotel vzeti življenje in je v ta namen popil 20 tablet uspavalnega sredstva «Sonno». V bolnišnico so Borsterja prepeljali z avtom RK. Bolničarji so povedali, da so ga malo prej našli v njegovem stanovanju že v nezavestnem stanju. Borster, ki se bo moral zdraviti 30 dni, ni mogel govoriti, zato niso znani vzroki, ki so ga privedli do tega, da si je hotel vzeti življenje.

ZAČETEK RAZPRAVE O «UGRABITVI»

Krivdo priznava samo Paolini

Sandri in Crevatin obtožbe zanikata - Danes bosta zaslišana še Lestoni in Antoni

Včeraj zjutraj se je pred kazenskim sodiščem (predsednik Rossi, tožilec Tavella, zapisnikar De Paoli) začela obravnava proti obtožencem, ki so jih obdolžili, da so hoteli v oktobru letos ugrabiti predsednika srbsko-pravoslavne skupnosti Dragoljuba Vurdeljo.

Kot je znano, so policijski organi političnega oddelka tržaške kvesture aretirali v oktobru več oseb, ki so baje nameravale ugrabiti omenjenega Vurdeljo ter ga prepeljati skrivaj čez mejo v Jugoslavijo. Na zatožni klopi so se včeraj znašli Livio Paolini, uslužbenec tehničnega urada tržaške občine, zidarski mojster Riparato Sandri, Mario Crevatin, Marcello Antoni in Bruno Lestoni. Skupaj z omenjenimi bi moral sedeti na zatožni klopi tudi Giuseppe Negrini, ki se baje sedaj nahaja na Reki. Poleg omenjenih je obtožena tudi neka ženska, ki je nudila prenočišče (seveda na plačilo) Antoniju, ki ga italijanske policijske oblasti zasledujejo že več let.

Včerajšnja kronika poteka obravnave še ni dokončno pojasnila vsebine in bistvenosti obtožb, ki so jih preiskovalni organi naprtili obtožencem. Njih dolžijo predvsem, vsaj nekatere, da so sodelovali pri poskusu ugrabitve Dragoljuba Vurdelje. Nekatere druge dolžijo tudi, posesti in nošnje nedovoljenega strelnega orožja in drugih vrst orožja kot na primer gumijastih pendrekov s svinčenim vložkom, vrvi in podobno.

Včerajšnja razprava se je začela s čitanjem obtožnice in takoj nato je predsednik sodišča začel zaslišavati glavnega obtoženca Livia Paolinija, ki je trdil, da je prejemal navodila za svoje delovanje od oseb, ki ne sedijo na zatožni klopi, predvsem od Negrinija, ki je baje na Reki in še posebej od nekih neidentificiranih «šefov» ali «emisarjev v Jugoslaviji». V tej zvezi je Paolini vedno govoril o nekem «šefu», o nekem «njegovem prvem tajniku», o «drugem tajniku» (eden izmed njih je služil tudi kot tolmač). Toda razen Paolinijevih izjav, se do sedaj še ni zvedelo od kakega drugega obtoženca, da bi prišel v stik s kakršno koli osebo, razen z Negrinijem.

Kot je znano je Negrini bil že obsojen v Trstu zaradi tihotapstva. Paolini ga je spoznal že leta 1947, in sicer zaradi «poslovnih zadev». Paolini je izjavil, da so v januarju letos jugoslovanske oblasti v njegovem avtomobilu našle zavitek mamil. Paolini trdi,, da so ga tedaj prislilili, da je s posredovanjem Negrinija pristal na to, da se aktivno udeleži ugrabitve Dragoljuba Vurdelje.

Naslednji obtoženec Riparato Sandri pa je odločno zanikal vse Paolinijeve trditve. Priznal je sicer, da je poznal razne obtožence, toda le iz poslovnih ali družabnih razlogov. Mario Crevatin pa je v glavnem potrdil izjave pred policijo, da ni sodeloval, ki jih je včeraj deloma spremenil. Izjavil je, sicer, da je v določenem trenutku začel sumiti, da se Paolini ukvarja z nekakšno nečedno zadevo, toda takoj po tem ga je zapustil ter se ni več hotel vmešavati v zadeve, ki so se mu zdele preveč sumljive.

Predsednik sodišča dr. Rossi je vodil razpravo na umirjen način ter tu pa tam popravljal v zapisniku razne izraze, ki so preveč cikali na politično razpoloženje obtožencev in se prav posebej Paolinija, ki je sam povedal, da je bil svoj čas častnik republiškinske vojske.

Razprava se bo nadaljevala danes zjutraj z zaslišavanjem ostalih dveh obtožencev Lestonija in Antonija.

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes, 5. dec. ob 19.30 in jutri, v nedeljo ob 16. uri, Warner Bros film v cinemascope tehnikolorju:

«NAJINO POLETJE»

Igrajo: HENRY FONDA, MAUREEN O'HARA, JAMES MAC ARTHUR in WALLY COX

URADNA ZLATA KOLAJNA

EDINSTVENA IN EDINA svetovnega evharističnega kongresa v Bombayu

spredaj zadaj

Peregrinus Apostolicus v Indiji

Posebna spominska serija v zlatu 900/1000

Formati:
gr. 3,5 ø mm. 20
gr. 7 ø mm. 24
gr. 10,5 ø mm. 28
gr. 17,5 ø mm. 32
gr. 35 ø mm. 45
gr. 70 ø mm. 55
gr. 105 ø mm. 65

spredaj zadaj

Za razdeljevanje po vsem svetu skrbi:

NUMISMATICA ITALIANA - MILANO via Rossini 4

PREDNAROCILA IN PROSPEKTI PRI BANCNIH INSTITUTIH

Samo še danes

lahko kupite knjige po tako nizki ceni!

TRŽAŠKA KNJIGARNA - TRST
Ul. sv. Frančiška 20 - Tel. 61-792

Prosvetno društvo Prosek-Kontovel priredi v nedeljo, 6. t. m.

razstavo slovenske knjige

Razstava bo odprta od 10. do 12. ure.

Gledališča

VERDI

Nadaljuje se prodaja razpoložljivih izvenabonmajskih vstopnic za zadnjo predstavo Bergove opere «Wozzeck», ki bo z istimi nastopajočimi kot prejšnjih predstavah, v nedeljo popoldne ob 16. uri za dnevni red v vseh prostorih.

V pripravi je Donizettijeva opera «La Favorita». Dirigent Oliviero de Fabritiis, v glavnih vlogah nastopajo Fiorenza Cossotto (protagonistka), Gianni Jaia, Sesto Beuscantini in Ivo Vinco. Predstava za red A v vseh prostorih bo v četrtek, 10. t. m.

KJE BOMO SILVESTROVALI?

HOTEL «TRIGLAV» - Koper priredja silvestrovanje v svojih obratih: HOTEL «TRIGLAV», HOTEL GIUSTERNA in v RESTAVRACIJI RIŽANA. Obvezen silvestrski menu 3000 din vključno z rezervacijo. Za tridnevno bivanje vključeno s hrano, prenočiščem in silvestrsko večerjo 9000 din. Rezervacije sprejemamo v hotelu Triglav, Koper, tel. 21650.

Kino

Nazionale 16,00 «Bechet e il suo re» Technicolor. Richard Burton, Peter O'Toole.
Arcobaleno 16,00 «Rio Conchos» — Barve De Luxe. Stuart Whitman, Richard Boone.
Excelsior 16,00 «Non mandarmi fiori» Technicolor. Rock Hudson, Doris Day, Tony Randall.
Fenice 15,00 «Il treno» Burt Lancaster, Jeanne Moreau.
Grattacielo 16,00 «Sedotti e bidonati» Franco Franchi, Ciccio Ingrassia.
Alabarda 15,30 «Tre notti d'amore» Colorscope. Catherine Spaak, Renato Salvatori, Enrico Maria Salerno. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Filodrammatico 16,30 «I due evasi di Sing Sing» Franco Franchi, Ciccio Ingrassia.
Aurora 16,30 «Per un pugno di dollari».
Cristallo 16,30 «Italiani brava gente».
Capitol 16,00 «Jerry 8 in tri četrt» Technicolor. Jerry Lewis.
Garibaldi 16,30 «Una lacrima sul viso» Bobby Solo.
Impero 16,30 19,00 21,45 «Marnie» — Prepovedano mladini pod 14. letom.
Vittorio Veneto 16,00 «I tabù» Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Moderno 16,00 «Pony express» Technicolor Charlton Heston, Rhonda Fleming.
Astra 16,30 «Lo sport preferito dagli uomini».
Astoria 16,30 «Vita privata» Technicolor. Brigitte Bardot, Marcello Mastroianni. Prepovedano mladini pod 16. letom.
Abbazia 16,00 «Vento selvaggio» — Technicolor John Wayne, Ray Milland.
Ideale 16,00 «Giorni caldi a Palm Springs» Technicolor. Troy Donahue.

PRI DANICI KOSUTA V SV. KRIŽU št. 188 SE TOČI V NOVO ODPRTI OSMICI ZLAHTNA DOMAČA KAPLJICA. — VLJUDNO VABLJENI.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 4. decembra se je v Trstu rodilo 5 otrok, umrlo pa je 9 oseb.

UMRLI SO: 85-letna Teresa Zorzi vd Lorenzon, 65-letna Anastasia Scarpa por. Erdas, 66-letni Agostino Verginella, 74-letni Eugenio Pecchi, 75-letna Elisabetta Sanvinello por. Srebout, 77-letna Francesca Versa vd. Ceriani, 53-letna Iolanda Marussi por. Vecchione, 50-letna Maria Ban por. Sosic, 84-letna Elaria (po domače Valeria) Hitzelhammer.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(30. 11. — 6. 12.)

Blasoletto, Ul. Roma 16; Al Galeno, Ul. S. Cilino 36; Alla Madonna del Mare, Largo Piave 2; Sant'Anna, Reška cesta 63; Davanzo, Ul. Bernini 4; Godina All'IGEA, Ul. Ginnastica 6; Al Lloyd, Ul. Orologio 6; Sponza, Ul. Montorsino 9.

NOCNA SLUŽBA LEKARN
(30. 11. — 6. 12.)

Blasoletto, Ul. Roma 16; Al Galeno, Ul. S. Cilino 36; Alla Madonna del Mare, Largo Piave 2; Sant'Anna, Reška cesta 63.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

3. t. m. nas je za vedno zapustil 66-letni

Avgust Verginella

Pogreb bo danes, 5. t. m. ob 15.30 iz hiše žalosti na domače pokopališče.

Žalujoča žena, otroci Julija, Alba in Marica ter ostalo sorodstvo

Sv. Križ, 5.XII.1964.

Sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustila naša draga nepozabna mama in nona

JUSTINA GRGIČ (Justa)

Pogreb nepozabne bo danes ob 15. uri.

Žalujoči: hči IVANKA z možem JOSIPOM, vnuka BRANKO in MIRA ter ostali sorodniki

Padriče, 5.12.1964.

VESTI IZ KOPRSKEGA OKRAJA

Prihodnje leto bodo investirali 3 milijarde din za razvoj turizma

Povratek koprske sindikalne delegacije iz Modene - Nove pobude za izboljšanje zdravstva

Od dnevu republike so zbrali nekaj podatkov, ki kažejo, da je Primorska napravila v zadnjih letih velik korak naprej v svojem razvoju. Za letos predvidevajo, da bo dosegla Primorska že 180 milijard din družbenega bruto proizvoda, kar pomeni v primerjavi z zadnjimi tremi leti že 100-odstotno povečanje. Med panogami, kjer je zabeležen največji napredek, je vsekakor turizem. Letos so na primer zabeležili že več kot milijon turističnih nočitev, od tega okrog 60 odstotkov v piranski občini. Deviznega priliva bo letos okrog 9 milijonov dolarjev, kar je desetina celotnega deviznega priliva od turizma v Jugoslaviji. Prihodnje leto bodo na Primorskem investirali okrog 3 milijarde dinarjev v turizem S temi sredstvi bodo predvsem izpopolnili in modernizirali sedanje objekte ter uredili več centrov za izlete in rekreacijo v prirodno najlepših in zgodovinsko-spomeniško najpomembnejših predelih Primorske.

Naj ob koncu omenimo še to, da so se močno povečali tudi osebni dohodki zaposlenih. Trenutno znašajo povprečni osebni dohodki zaposlenih okrog 48 tisoč dinarjev, medtem ko so v začetku leta znašali le okrog 36 tisoč. Močno se je izboljšal položaj kategorij z najnižjimi prejemki. V začetku leta je bilo na primer še 31 odst. takih, ki so prejemali manj kot 30 tisoč dinarjev mesečno. Ob koncu leta bo takih samo še nekaj primerov.

* * *

Iz Modene se je vrnila v Koper delegacija okrajnega sindikalnega sveta v Kopru. Vrnila je obisk italijanski sindikalni delegaciji, ki se je to jesen mudila na Primorskem. Jugoslovanska sindikalna delegacija je bila v Modeni gost tamkajšnjega pokrajinskega vodstva Generalne konfederacije dela. Med razgovori so izmenjali izkušnje o delu in aktivnosti obeh sindikatov. Skupno poročilo, ki so ga izdali ob koncu razgovorov, poudarja nadaljnje možnosti za razširitev in utrditev sodelovanja.

Koprska sindikalna delegacija, ki jo je vodil predsednik okrajnega sindikalnega sveta Marijan Rožič, se je ob vrnitvi ustavila še v Benetkah in v Firencah, kjer se je pogovarjala s predstavniki tamkajšnjih sindikalnih vodstev.

* * *

Tudi najaktivnejši člani italijanske etnične skupine v puljskem okraju so prejeli visoka odlikovanja predsednika Tita. Odlikovanje je prejelo 26 članov italijanske etnične skupine, medtem ko je 45 članov prejelo spominske plakete. Kakor je znano, je predsednik republike odlikoval večje število pripadnikov italijanske etnične skupine ob dvajsetletnici ustanovitve Italijanske unije za Istro in Reko

Piranski muzej slavi te dni desetletnico svojega obstoja. Ob tej priliki so odprli razstavo fotografij in drugih zgodovinskih predmetov o delovanju znanega slovenskega pomorščaka Antona Dolenca. Leta je leta 1892 v reviji Ljubljanski zvon opisal svoje potovanje okoli sveta na avstrijski korveti «Saida».

Piranski muzej ima danes devet oddelkov, ki so razmeščeni v šestnajstih prostorih. Vsega skupaj razpolaga z okrog 6 tisoč raznimi dokumenti in zgodovinskimi predmeti. Ena glavnih nalog muzeja bo organizirati poseben pomorski muzej. Zbranega imajo že veliko gradiva, vendar v sedanji stavbi muzeja ni dovolj možnosti, da bi to gradivo primerno razvrstili in opremili.

* * *

V zadnjem času je na Primorskem čutiti zmeraj več pobud, da bi izboljšali zdravstvo. Čeprav so v zadnjih letih vložili precej denarja na to področje in imamo tudi več novih, modernih objektov (bolnišnica v Šempetru, nov zdravstveni dom v Kopru, več novih ambulant itd.), so potrebe še zmeraj zelo velike. Zaradi tega so strokovnjaki izdelali tudi podroben sedemletni načrt za področje zdravstva, ki ga bodo na vsak način skušali uresničiti. Ta načrt predvideva izgradnjo novih bolnic v Kopru v Novi Gorici, nadalje modernizacijo ortopedske bolnice v Valdoltri, kjer bodo med drugim zgradili tudi hidroterapevtski bazen, nadalje razširitev ambulantno-poliklinličnih zavodov v Ilirski Bistrici, v Postojni in v Ajdovščini, nadalje izgradnjo zdravstvenih postaj v Dutovljah, Šempetru in Dornberku, izgradnjo več novih reševalnih in lekarniških postaj in še vrsto raznih izboljšav pri sedanjih zdravstvenih objektih. Predvidene so tudi večje vsote za nove medicinske kadre.

* * *

Mladinska dramska skupina «Carro di Tespi» se mudi te dni na turneji po Istri. Občinstvu se je predstavila z delom Lavagne «Mio fratello negro». Kakor je znano, je ta skupina že gostovala v Jugoslaviji in sicer v korist ponesrečenih v Skopju. V Istri so doslej obiskali Buje, Umag in Poreč, na vrsti pa bodo tudi druga večja mesta. Vodja ansambla dr. Vitti je izjavil, da so igralci prijetno presenečeni nad zanimanjem tukajšnjega občinstva za njihovo delo.

SMOLA MLADOLETNEGA TATIČA

Ukradel je motorno kolo ki pa se ni hotelo vžgati

Pri potiskanju vozila so ga zasačili agenti, ki so mladega nepridiprava po zaslišanju prijavili sodišču, motor pa vrnili lastniku

Vse bi šlo po sreči, če ne bi motor ugasnil, tako pa so agenti prometne policije zasačili 17-letnega tatiča Lombarda R., ki je po Miramarskem drevoredu porival motor «guzzi» TS 10046, ker mu ni uspelo, da bi ga bil pognal. Lombardo je motor ukradel malo prej v Rojanu in se je nameraval z njim odpeljati, toda po nekaj metrih je motor ugasnil in ga ni bilo mogoče več spraviti v pogon. Lombardo ga je začel porivati, toda ko je prispel v bližino stavbe štev. 45, so ga ustavili agenti. Ni bilo mogoče dolgo tajiti, poleg tega pa Lombardo ni imel niti vozniškega dovoljenja.

Zlikovca so agenti odpeljali na kvesturo na zaslišanje in potem v koronejske zapore. Prijavili so ga zaradi tatvine z obteževalnimi okoliščinami in vožnje motorja brez dovoljenja.

Motor so agenti že vrnili lastniku 37-letnemu Renatu Suliniju iz Ul. delle Rose 1, ki je tako ves presenečen zvedel, da mu ga je predvčerajšnjim ponoči odpeljal tat.

V avto je trčil

Včeraj zjutraj so v bolnišnici nudili prvo pomoč 17-letnemu radiotehniku Giordanu Mohamedu iz Ul. delle Docce 11 zaradi udarcev in ran po čelu, nad levim očesom, levi nogi, nosu in desnem stegnu. Ponesrečenca so prepeljali v bolnišnico z zasebnim avtom, v katerega je trčil, ko se je s svojo vespo TS 34194 vozil navzdol po Ul. Giulia. Ko je privozil v bližino pivovarne «Dreher», je Mohamed trčil v fiat 600 TS 55220, ki ga je vozil 36-letni Umberto Russo iz Ul. Vigneti 19. Tedaj je Russo obračal na levo, ker se je hotel odpeljati proti središču. Russo je Mohamedu priskočil na pomoč ter ga sam odpeljal v bolnišnico. Mohamed se bo moral zdraviti 8 dni.

Saje so se vnele

Sinoči okrog 18.45 so poklicali goriške gasilce v stanovanje Luciana Gurtnerja v Gorici Ul. Montesanto 115, kjer so se vnele saje v dimniku. Da bi odstranili nevarnost požara, so morali gasilci odstraniti tudi kos trama. Povzročena škoda znaša okrog 10.000 lir.

Na Općinah so našli v Gorici ukradeni avto

Pred dnevi smo poročali, kako so neznanci, po vsej verjetnosti tedi boys v noči od sobote na nedeljo odpeljali z goriških ulic kar štiri avtomobile. Tri od teh je policija našla naslednji dan v drugih ulicah. Ni pa mogla najti četrtega, ki je bil ukraden v Ul. Rabatta Aldu Andaloru, ki stanuje v isti ulici na št. 10. Čez nekaj dni pa so našli tudi ta avto, fiat 600, zapuščen v neki ulici na Općinah pri Trstu. Policija je vozilo vrnila njegovemu lastniku, ni pa še odkrila tatu.

Aretacija zaradi obsodbe

Goriška policija je včeraj aretirala 21-letnega Giuseppa Kustrina iz Gorice, Ul. Brigata Etna 2, ki mora odsedeti tri leta in pet mesecev zapora, na katere je bil obsojen zaradi več tatvin.

Kino na Općinah

predvaja danes, 5. t. m. ob 18. uri Cinemascope De Luxe film:

Alla fiera per un marito

(NA SEJEM PO MOŽA)

Igrajo: PAT BOON, BOBBY DARIN, PAMELA TIFFIN in ANN MARGRET

zagotovljen ugoden nakup tudi pri nabavi rab enega vozila pri zaupnem prodajalcu

FIAT

PODRUŽNICA V TRSTU

RAZSTAVA - SEJEM RABLJENIH VOZIL

Ul. Campo Marzio 12 - Tel. 319-85

razstava vedno odprta obiščite jo!

velika izbira po najugodnejših cenah ● olajšave pri odplačevanju ● na zahtevo kupca na prodaj tudi avtomobili z jamstvom

Goriško-beneški dnevnik

STROJI SO MIROVALI, TRGOVINE SO BILE ZAPRTE

Včeraj dveurna splošna stavka proti zapori obrata v Ronkah

Povorka tekstilnih delavcev - Zborovanje na Trgu Unità, kjer je govoril sindikalist Bergomas - Zapora obrata v Podgori skrajšana na teden dni - Stališče UIL glede sedanje krize v tekstilnem sektorju

Včerajšnja dveurna stavka vseh delavskih kategorij, katerim so se v znak solidarnosti pridružili tudi lastniki trgovin in javnih lokalov, ki sta jo včeraj od 10. do 12. ure proglasila v Ronkah CGIL in UIL, je popolnoma uspela. Med tem časom se je ustavilo delo po vseh obratih tega mesta, trgovci so spustili navojnice, na Trgu Unità, ki je pred županstvom, pa je bilo zborovanje, katerega so se udeležili delavci in meščani. Tekstilni delavci obrata v Ronkah so na zborovanje prišli v sprevodu skozi vse mesto.

Zborovanje je otvorila pokrajinska tajnica tekstilne stroke FIOT Marija Selič, ki je predstavila odgovornega pokrajinskega tajnika Delavske zbornice Fulvia Bergomasa, ki je poudaril, da se bo gospodarska kriza v naši pokrajini še bolj zaostrila, če odgovorni organi ne bodo zavrli delodajalske samovolje. Obsodil je način, kako je prišlo do zapore ronškega obrata za dobo enega meseca, goriška pa za dva tedna. O namerah ravnateljstva oblasti sploh niso bile obveščene, medtem ko so z njim seznanile samo notranjo komisijo. Gospodar je goriške predstavnike oblasti izigral že med milanskimi pogovori, ki so se zaključili brez uspeha; sedaj se je spet pozvižgal nanje in se odločil za zaporo, ne da bi se poprej posvetoval z njimi o iskanju boljše rešitve. Ob koncu je pozval delavce, naj enotni nadaljujejo s svojim protestnim delovanjem, edinim sredstvom, ki more zagotoviti spoštovanje pravic delavcev do zaposlitve.

Izvedeli smo, da je včeraj prišel iz Milana zastopnik družbe, ki se je pogovarjal z ravnateljem podgorske tekstilne tovarne Monolom. Po razgovoru je ravnatelj povabil na sestanek predstavnike notranje komisije ter jih seznanil s spremembami glede zapore podgorskega obrata. Namesto dveh tednov bodo stroji mirovali samo en teden, in sicer od 21. do 27. decembra. Iz Milana je prišlo baje tudi zagotovilo, da ne bo v proizvodnji nobenih sprememb do konca meseca januarja, če ne nastopijo kakšne posebne težave.

O razmerah v goriških tekstilnih obratih je včeraj objavila svoje stališče sindikalna organizacija UIL, ki poudarja upravičenost stavk v Ronkah, ker imajo za namen opozoriti oblasti na resnost položaja. Včerajšnji razgovori na Zvezi industrijcev in na občini so se zaključili brez kakršnega koli uspeha. UIL je proučil celotno situacijo ter prišel do zaključka, da je zapora obrata preveč enostavna odločitev zaradi tega se sprašuje, kakšni so resnični nameni. Sindikat se je na najvišjih mestih zavzel, da se poišče takšna rešitev, ki naj prihrani delavcem materialne težkoče. Potrebni so hitri koraki, ki naj jih oblasti na vseh nivojih storijo, da se zajamči zaposlitev okoli 4.000 delavcev, ki so v nevarnosti za zaposlitev.

Dela na javni razsvetljavi po glavnih ulicah

Občinska elektrarna bo okrepila javno razsvetljavo na obeh korzih ter uvedla tudi nekatere spremembe v sosednih ulicah. Delavci bodo zamenjali stare nosilne žice z novimi. Ni izključeno, da bodo zaradi teh del nastale krajše prekinitve v dobavi električne energije, dokler se delo ne bo opravilo. Mestna podjetja zato opozarjajo vse, ki se jih to tiče, da lahko telefonirajo na ravnateljstvo, kjer jim bodo postregli z vsemi potrebnimi pojasnili.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 7,9 stopinje ob 12. uri, najnižjo 0 stopinj ob 8. uri, povprečne dnevne vlage je bilo 70 odstotkov.

Snežne razmere na goriških smučiščih

Po poročilu, ki nam ga je poslala Goriška turistična zveza iz Nove Gorice, so bile včeraj zjutraj snežne razmere na goriških smučiščih naslednje:

Na Laznah dve stopinji pod ničlo in 10 cm pršiča; Lokve 0 stopinj in 5 cm pršiča; Vojsko —4 stopinje in 22 cm pršiča; Idrija 0 stopinj; Bovec —1 stopinja in Log pod Mangrtom —2 stopinji.

Izpred okrožnega sodišča v Gorici

Včeraj dopoldne se je moral pred okrožnim sodiščem v Gorici zagovarjati 70-letni Cirillo Egidio Muraro iz Verone, zaradi nedovoljene nošnje orožja in zaradi lova brez dovoljenja. Njegov orožni list je namreč zapadel in pravtako tudi njegovo lovsko dovoljenje. Med kontrolnim pregledom, ki sta ga 8. decembra lani izvedla dva lovska čuvaja, sta vloviščU «Vittoria» pri Fossalonu srečala skupino lovcev, med katerimi je bil tudi Muraro. Okrajni sodnik v Tržiču je 20. junija letos obsodil Murara na 10 dni zapora in plačilo 20 tisoč lir globe. Pri včerajšnji prizivni razpravi je bila priporna kazen znižana na 5 dni. Zagovornik dr. Cattarini.

Pri drugi razpravi je bil obtoženec Enrico Virgulin iz Pierisa, Ul. delle Vigne 1, ki je bil obtožen zaradi nevarnega stečaja, ker ni imel v svoji mesnici predpisanega knjigovodstva. Obtožba se nanaša na dejanje iz leta 1957, meseca oktobra. Prvo razsodbo je izdal okrajni sodnik v Tržiču dne 9. julija s katero je ukinil sodni postopek zaradi amnestije. Proti tej razsodbi je vložil priziv državni tožilec in včeraj so spremili razsodbo tako, da so obsodili Virgolina na 4 mesece zapora in prepoved trgovskega delovanja za dve leti. Branilec odv. Boni.

Na ulici mu je postalo slabo

Sinoči okrog 20.30 so poklicali avto Zelenega križa v Ulico Codelli v Gorici, kjer se je zaradi slabosti zgrudil na cesti neki mož. Takoj so ga odpeljali v civilno bolnišnico, kjer so mu nudili prvo pomoč zaradi rane, ki si jo je pri padcu povzročil na čelu. Okreval bo v 10 dneh. Ponesrečeni je 66-letni Egidio Martinis in stanuje v Gorici, Ul. Rossini 11.

PRAZNIK GORIŠKIH GASILCEV

Z modernimi napravami so povečali učinkovitost pri reševalnih akcijah

Odlikovanja za reševalce v Vajontu - V zadnjem letu so pomagali v 578 primerih, od tega 252-krat pri požarih Izvedba orodnih vaj pred predstavniki oblasti

Tudi goriški gasilci so včeraj slavili svoj praznik. V njihovi vojašnici v Ul. Paolo Diacono v Gorici so se ob 9.30 zbrali predstavniki civilnih in vojaških oblasti, med katerimi naj omenimo prefekta dr. Princivalleja, kvestorja dr. Guido, podžupana Lupierija, predstavnika pokrajinske uprave inž. Zarettija, generala Raisolija i.dr.

Vse je pozdravil poveljnik gasilcev inž. Nardini, ki je v svojem govoru poudaril vedno večjo pripravljenost in opremo goriških gasilcev pri izvrševanju njihove službe. Pri tem pa so skušali ohraniti vse moralne vrednote tega korpusa, čeprav so zahteve modernega življenja še bolj razširile njihov delokrog. Omenil je nadalje, da so v zadnjem času opremili vseh 22 pokrajinskih gasilskih organizacij z radijskimi sprejemniki in oddajniki ter jih tako povezali med seboj za primer potrebe.

Poveljnik je nato navedel nekaj podatkov iz delovanja goriških gasilcev v obdobju od 30. novembra lani do 30. novembra letos.

V tem času so imeli naši gasilci 578 posegov in od tega 252 zaradi požarov (pri tem so vključeni tudi gasilci iz Tržiča, Gradeža, Krmina in Ronk). V 34 primerih so prišli na pomoč zaradi zrušenja streh, v 26 primerih so pomagali pri poplavah, v 4 so prevažali bolnike ali ranjence ter imeli še 252 posegov in nudili pomoč v raznih drugih primerih.

Pri vseh teh posegih so bili na delu 3733 ur ter pri tem uporabili 2221 ljudi in 730-krat svoja motorna vozila.

V istem obdobju so opravili še 2288 inšpekcij in pregledov v prostorih za javne predstave ter pri tem zaposlili 2380 ljudi za skupno 2855 delovnih ur.

Gasilska dejavnost se je razteg nila tudi na pristanišče v Tržiču in na letališče v Ronkah, kjer so izvedli 806 službenih opravkov s 4735 možmi za skupno število 15 tisoč 337 delovnih ur. Poleg tega so opravili še 1327 pregledov pri raznih podjetjih in napravah zaradi požarne obrambe.

Sledilo je prečitanje dnevnega povelja za gasilce, nato pa so podelili odlikovanje 12 gasilskim podčastnikom in navadnim gasilcem, ki so se udeležili reševalne akcije v Vajontu, za njihovo požrtvovalno delo. Odlikovali so tudi gasilca Luigija Lauta s križcem za zasluge v službi.

Po cerkveni svečanosti so gasilci pod poveljstvom podčastnika Salateua odlično izvedli vrsto drznih vaj z lestvami, vrvmi in pri reševanju oseb ter gašenju gorečega poslopja, za katere so bili deležni splošnega priznanja.

Ob tej priliki naj še omenimo, da so imeli gasilci pred časom v gosteh tudi svoje tovariše iz Nove Gorice, ki so jih takrat povabili na obisk v Novi Gorici ko bodo tam otvorili nov gasilski dom, ki je že skoraj dograjen.

GORICA BO TEDEN DNI KAZALA VIDEZ BREZSKRBNOSTI

Današnja otvoritev Andrejevega sejma v znamenju težav zaradi gospodarske krize

Otvoritvene svečanosti se pričnо ob 15.30 z odprtjem mednarodne filatelistične razstave, na kateri sodelujejo tudi Jugoslovani in Avstrijci

Danes popoldne se začne v Gorici Andrejev sejem. Ob 15.30 bodo odprli mednarodno filatelistično razstavo v Crispijevi ulici. Otvoritve se bodo udeležili predstavniki oblasti ter povabljenci. Znamke razstavlja 10 italijanskih ter po 8 jugoslovanskih in avstrijskih filatelistov. Razstava bo odprta do 8. decembra vsak dan od 9. do 20. ure; prireja jo goriška filatelistična zveza.

Ob 16. uri bodo odprli drugo knjižno razstavo in razstavo tržiških slikarjev, ki bo v dvorani «Petrarca».

Ob 16.15 bodo odprli razstavo kmetijskih strojev na izvoznem trgu v Boccacciovi ulici; prireja jo kmetijsko pokrajinsko nadzorništvo. Ceti ure kasneje se bodo predstavniki oblasti zbrali na srečolovu in vinski razstavi na pokritem trgu. Vinsko in knjižno razstavo prireja odbor za Andrejev sejem občine Gorica.

Na vinski razstavi bo sodelovalo 15 kmetij, med katerimi naj omenimo Formentinija, Cigliča in Josipa Komjanca iz Steverjana ter Vladimira Gradnika s Plešivega pri Krminu.

Ze danes dopoldne pa se bodo odprla številna zabavišča, ki so razpela svoje strehe na Travniku, Trgu Cesare Battisti, Korzu in sosednih ulicah. Zadišalo bo po «mandorlatu» in cvrtju, ki ga bodo pripravili spretni obrtniki. Gorica bo sedem dni kazala videz veselega in brezskrbnega mesta, medtem ko se toliko tisočev družin sprašuje, kakšne nesreče jim bo v tej zimi prinesla gospodarska kriza.

BILTEN MESEČNIKA TRGOVINSKE ZBORNICE

CRDA je edini večji obrat ki ni skrčil delovnega časa

Polne zaloge blaga ter krčenje delovnega časa z odpusti v številnih večjih obratih goriške pokrajine

Trgovinska zbornica je objavila poročilo o gospodarskem stanju v mesecu oktobru na področju goriške pokrajine. Kar zadeva splošno industrijsko področje, poročilo ugotavlja poslabšanje stanja v primerjavi s poprejšnjim mesecem. Pomanjkanje naročil je postalo občutnejše ter spravilo v še večje težave mehanično in tekstilno industrijo, da so gospodarji pričeli delavce odpuščati in suspendirati. Ladjedelniška industrija ni pod vplivom krize, ker je kolektiv zaposlen z opremljanjem ladij. Tudi za prihodnjost se obetajo nova naročila, ki odpirajo za krajšo dobo lepe perspektive temu, ki je edini večji obrat v naši pokrajini, kjer niso skrčili delovnega časa. Tudi manjši obrati v CRDA so ohranili proizvodni ritem na normalni višini.

Metalmehanični sektor pa je zabeležil iste težave, s katerimi se je srečal tudi poprejšnji mesec. Hud padec naročil je povzročil, kakor se je predvidevalo skrajšanje delovnega časa v največjem obratu tega sektorja, se pravi v SAFOG, ki izdeluje tekstilne stroje. Zadovoljive pa so razmere v livarni jekla in v podjetju za izdelovanje hladilnikov. Skrčenje organika je pomanjkanje naročil povzročilo tudi v nekaterih manjših podjetjih.

Elektromehanična industrija je delovala normalno, odkar je prejšnji mesec skrajšala tedenski delovni čas. Največja kemična industrija — SAFOG — ki izdeluje sodo in še neke druge kemikalije, kakor tudi manjši obrati za izdelovanje lakov in detergentov, delujejo popolnoma normalno.

Na tekstilnem sektorju se je stanje v tem mesecu še poslabšalo, tako da je zašel v novembru v pravcato krizo, katere resnost in razsežnost ugotavljamo ravno te dni. V oktobru so se skladišča še bolj napolnila zaradi nizke potrošnje domačega trga in konkurence inozemskega uvoza. Nadaljnje poslabšanje utegne povzročiti resne gospodarske posledice tako Gorici kakor tudi vsej pokrajini.

Tudi prehrambena industrija se je znašla v prehodnih težavah, kadar je prodajala svoje izdelke slaščice in likerje, vendar se že kažejo znaki zboljšanja zaradi bližajočih se praznikov. Izredna pasivnost še nadalje traja v gradbeništvu in sorodnih sektorjih kot so opekarne, v katerih so se nabrale velike zaloge blaga. V glavnem se samo dokončujejo gradbeni objekti, novih gradbišč pa sploh ne odpirajo.

Medtem ko so na lesnem sektorju zabeležili znatno poživitev, so avtoprevozniki v oktobru zaradi slabega proizvodnega stanja kakor tudi zaradi uporabe kontingenta pogonskega goriva znatno zmanjšali svoj poslovni krog.

Da bi se izognil trčenju je kolesar padel v jarek

Prejšnji večer je prišel po pomoč v goriško civilno bolnišnico 53-letni Lino Miceu iz Villess, Gorgo 13. Zdravniki so mu ugotovili udarec na glavi s pretresom možganov, rano na licu in odrgnjenje na nosu. Pridržali so ga za 10 dni na zdravljenju.

Miceu je povedal, da se je popoldne okrog 17.30 peljal s kolesom iz Ronk proti Domu. V bližini S. Pier ob Soči pa mu je na križišču neki avto presekal pot. Da bi se mu izognil je zavozil prav h kraju in končal s kolesom vred v jarku.

KLAVRN ZAKLJUČEK MISOVSKE GONJE

Obrekovalci dali pred sodiščem popolno zadoščenje ravnatelju Rožiču

Zaradi tega in pa zaradi mirnega sožitja je ravnatelj Rožič umaknil tožbo

Včeraj dopoldne se je pred okrožnim sodiščem v Gorici zaključil proces proti pokrajinskemu sekretarju MSI Aldu Baiocchiju in krajevnemu predstavniku organizacije «Giovane Italia» Mauru Cossovelu z umaknitvijo obtožbe od strani tožitelja. Prof. Rožič je namreč izjavil, da mu zadostuje izjava glavnega obtoženca Cossovela, ki je pred sodniki dal naslednjo izjavo:

«S svojim dejanjem sem hotel poudariti in poudarjam svoj politični položaj, ki je v skladu s splošnimi smernicami gibanja, kateremu pripadam. Prav zaradi tega želim, da ostane moje dejanje točno opredeljeno na političnem terenu. Zato želim poudariti, da z mojega osebnega stališča nimam kaj očitati prof. Rožiču tako kot profesorju kakor kot osebi, kar naj bi na kakršen koli način škodovalo njegovemu javnemu ugledu.»

Zastopnik tožitelja odv. Loris Fortuna je spričo take izjave toženca dal naslednjo izjavo v imenu ravnatelja dr. Mihaela Rožiča:

«1. Politični položaj obtoženca, s katerim se ne strinjamo, se nas ne tiče.

2. Osebno sprejemamo podano opravičilo.

3. Na osnovi teh ugotovitev in da poudarimo potrebo narodnostnega sožitja v skupnem okviru italijanskega državljanstva, v skladu z določili republiške ustave, umaknemo tožbo proti obtožencema.»

S tem je torej bila ustavljena tožba tako proti Mauru Cossovelu, kakor tudi proti Aldu Baiocchiju, ki se je strinjal s Cossovelovo izjavo. Baiocchi pa bo moral še enkrat pred sodišče v zadevi tožbe, ki jo je vložil proti njemu Severino Bregant zaradi žaljenj, ki so bila objavljena na propagandni deski MSI pred njenim sedežem na Korzu Italia in za kar je odgovoren kot pokrajinski tajnik MSI.

Tako je prof. Rožič dobil popolno zadoščenje, saj sta obtoženca z gornjo izjavo jasno priznala, da je bila vsa gonja v zvezi z njegovim imenovanjem za ravnatelja italijanskega liceja postavljena na lažno osnovo ter da je v skladu s splošnimi smernicami politične linije MSI, saj osebno nimata dr. Rožiču niti kot profesorju niti kot osebi ničesar očitati, kar bi lahko škodilo njegovemu ugledu.

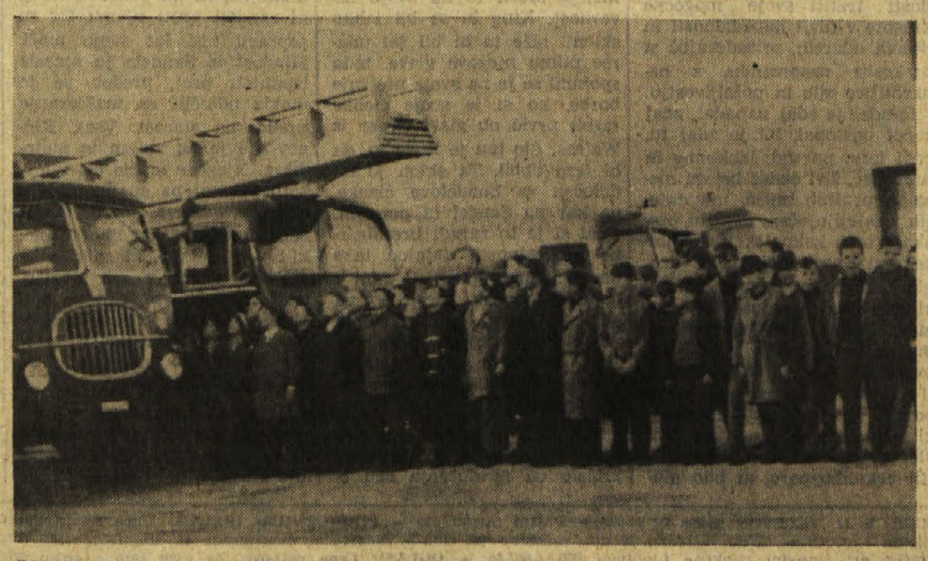

DIJAKI SLOVENSKE SREDNJE ŠOLE v Gorici si ogledujejo naprave in orodje v gasilski vojašnici v Gorici

Kino

VERDI. 17.15: «..e venne il giorno della vendetta», G Peck in A. Quinn. Ameriški črnobeli film.

CORSO. 16.30: «La conquista del West», J. Waine, G. Peck, D. Reynolds. Kinemaskopski film v barvah; ameriški.

MODERNISSIMO. 16.00, zadnja ob 22.30: «Sfida sotto il sole», N. Adres in J. Derek. Cinemascope v barvah; mladini pod 14. letom prepovedan.

VITTORIA. 17.15: «La vendetta di Spartacus», R. Browne in S Gabel, italijanski barvni kinemaskopski film, zadnja predstava ob 21.30.

CENTRALE. 17.15: «I diavoli del Pacifico», R. Wagner in T. Moore, ameriški barvni kinemaskopski film, zadnja predstava ob 21.30.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna ALESANI, Ul. Carducci, telefon 22-68.

DEŽURNA CVETLIČARNA

Jutri, 6. decembra bo v Gorici odprta cvetličarna MICHELI FERDINANDO, Ul. XXIV. Maggio 20.

šport šport šport šport šport

JUTRI V TELOVADNICI ŠOLE MORPURGO (DREVORED CAMPI ELISI)

Prvi domači nastop *moške šestorke Bora* v prvenstvu B lige

Že po prvem kolu italijanskega prvenstva druge lige lahko sklepamo o moči raznih moštev, ki bodo letošnji nasprotniki Bora. Najtrša oreha bosta ekipi CSI iz Milana, ki je v soboto premagala Bor in Celana iz Bergama, ki je v nedeljo prepričljivo premagala nedeljskega nasprotnika Bora, Olimpio. Do velikih presenečenj pa je prišlo na igriščih v Florencah in Benetkah, kjer sta FLOG in Fiamma premagala svoje nasprotnike, ki vsekakor spadajo med najboljše šestorke. FLOG je namreč premagal po zelo razburljivi tekmi, ki je bila večkrat prekinjena zaradi protestov, enega glavnih favoritov prvenstva, bolonjski Zavattaro. Zadnji set se je končal pri neverjetnem stanju v korist FLOG s 15:1.

Beneška Fiamma pa je imela v gosteh gasilce iz Padove, ki so povsem razočarali. Fiamma namreč spada med šibkejša moštva tega prvenstva.

Edino zmago tega kola na tujih tleh so slavili gasilci iz Mester, ki so brez velikega truda odpravili ravenske sovrstnike.

Izidi prvega kola:

CSI (Milan) — **BOR** 3:0 (17:15, 15:4, 15:9)

FLOG (Florenza) — **Zavattaro** (Bologna) 3:2 (15:13, 7:15, 15:13, 9:15, 15:1)

Fiamma (Benetke) — **Gasilci** (Padova) 3:2 (8:15, 15:10, 12:15, 15:7, 15:12)

Celana (Bergamo) — **Olimpia** (Bergamo) 3:0 (15:7, 15:6, 15:7)

Gasilci (Mestre) — **Gasilci** (Ravenna) 3:1 (7:15, 15:9, 15:10, 15:5)

LESTVICA

Celana	1	3	0	45	20	2
CSI	1	3	0	47	28	2
Gasilci Me	1	3	1	52	39	2
Fiamma	1	3	2	65	59	2
FLOG	1	3	2	61	57	2
Zavattaro	1	2	3	57	61	0
Gasilci PD	1	2	3	59	65	0
Gasilci RA	1	1	3	39	52	0
BOR	1	0	3	28	47	0
Olimpia	1	0	3	20	45	0

V nedeljo vabimo vse navijače Bora, da prisostvujejo prvi domači tekmi slovenskih odbojkarjev, ki bo v telovadnici Morpurgo (Viale C. Elisi) ob 10.30.

RITTER

V ponedeljek 14.12.1964 bo ob 20. uri v dvorani stadiona pri Sv. Ivanu v Trstu

5. redni občni zbor športnega združenja Bor

z naslednjim dnevnim redom:

1. otvoritev
2. izvolitev delovnega predsedstva in volilne komisije
3. poročila:
   a) predsednika
   b) tajnika
   c) blagajnika
   č) načelnikov odsekov
4. diskusija
5. poročilo nadzornega odbora in razrešnica staremu odboru
6. volitve novega odbora
7. razno.

ŠZ BOR

OBVESTILO ATLETSKEGA ODSEKA

V NEDELJO, 6. t. m. bo na stadionu pri Sv. Ivanu ob 10. uri sestanek atletskega odseka. Priporočamo udeležbo nižješolcev in deklet, ki bi se radi včlanili v odsek.

Po sestanku (približno ob 11. uri) bodo predvajali filma o atletski sezoni 1964 in o olimpijskih igrah v Tokiu.

DANES POPOLDNE NA OBČINSKEM STADIONU V BOLOGNI

DANCI - najboljši amaterji ITALIJANI - najboljši profesionalci

«Plavi» zaključili priprave za prijateljsko srečanje

FLORENCA, 4. — Italijanski nogometaši so zaključili priprave za jutrišnjo tekmo z Dansko, ki bo na občinskem stadionu v Bologni. Vsi igralci so v odlični formi in v fizični kondiciji. Če je v prejšnjih dneh obstajal dvom za Pascuttija, je ta danes dokazal, da ga posledice poškodbe ne tarejo več.

Danes so Italijani zaključili trening s tekmo, ki je trajala komaj 12 minut. Igra je bila zelo živahna in je popolnoma zadovoljila tehničnega komisarja Fabbrija. Ta ni hotel povedati, če bo izvedel v drugem polčasu kake menjave. Sicer sam ne ve kakšne bodo možnosti, ker ga zveza še ni obvestila o sporazumu z danskimi voditelji reprezentance.

Nicolé, ki je bil gotov, da bo igral vsaj en polčas, se je moral potolažiti. Še posebno, ker ga je Fabbri prepričal, da bi mu lahko ponoven nastop v reprezentanci bolj škodil kot koristil. Vsekakor meni, da bo imel v bodočnosti dovolj priložnosti, da se izkaže tudi v plavem dresu. Fogli in Salvadore še vedno upata, da bosta igrala vsaj v drugem polčasu, medtem ko je Di Giacomo veselo razpoložen, ker mu je Fabbri zaupal vlogo srednjega napadalca. Ker je v izredni formi meni, da ne bo razočaral.

* * *

BOLOGNA, 4. — Danci so si danes ogledali igrišče na občinskem stadionu, kjer bo jutri tekma, popoldne pa so imeli na športnem igrišču Casalecchio di Reno najprej razgibalne vaje, nato pa še kratko trening tekmo. Ta trening je služil trenerju za ugotovitev sposobnosti nekaterih poškodovanih igralcev. Nekatere je trener že dokončno izločil, za druge pa upa, da se jih bo lahko poslužil. To velja v glavnem za obrambno vrsto, ki naj bi jo sestavljala Hartwig in Wolmar.

Novinarji so vprašali tajnika danske nogometne zveze Hyldstrupa kaj meni o «verižni» obrambi. Ker ta sistem na Danskem ne ugaja nobenemu, je bil diplomatski izgovor danskega funkcionarja, se o tem sploh ne razpravlja. Hyldstrup je še dodal, da je tekma z Italijo zelo težka za njih, ker gre za srečanje med najboljšimi amaterji in najboljšimi profesionalci. Zanj rezultat nima pomena, ker se bodo od tekme navadili nekaj novega. Če bo ostal izid v častnih mejah, bo seveda toliko bolje.

Pozno ponoči so funkcionarji danske nogometne zveze najavili postavo, ki bo igrala proti Italiji. Ta je naslednja:

Leif Nielsen, Leif Hatwig, Kay Hansen, Bent Hansen, Karl Hansen, Jens Peterson, Tom Sondergaard, Led Throst, Ole Medsen, Mogens Berg in Hennig Enoksen.

Danska reprezentanca bo nastopila v popolnoma belem dresu z rdečimi nogavicami. Najboljši je 30-letni Madsen, šofer po poklicu, ki je v 39 mednarodnih tekmah z reprezentancami 13 držav dosegel nič manj kot 38 golov. Igralec bi lahko nastopil v vrstah Barcelone, a je zavrnil vse ponudbe.

V danski reprezentanci je tudi 29-letni Henning Enoksen, katerega sta hotela najeti Genoa in Torino. Enoksen, ki je učitelj, ni sprejel ponudb, ker se ni hotel odpovedati poklicu.

Izvedelo se je, da bosta lahko tehnična komisarja zamenjala po 3 igralce. Seveda le, če bo to potrebno zaradi poškodb.

Tekmo bo sodil Nemec Malka, stranska sodnika pa bosta njegova rojaka Fork in Siepe.

RIVERA

Prizorišče SPENT pod jekleno streho

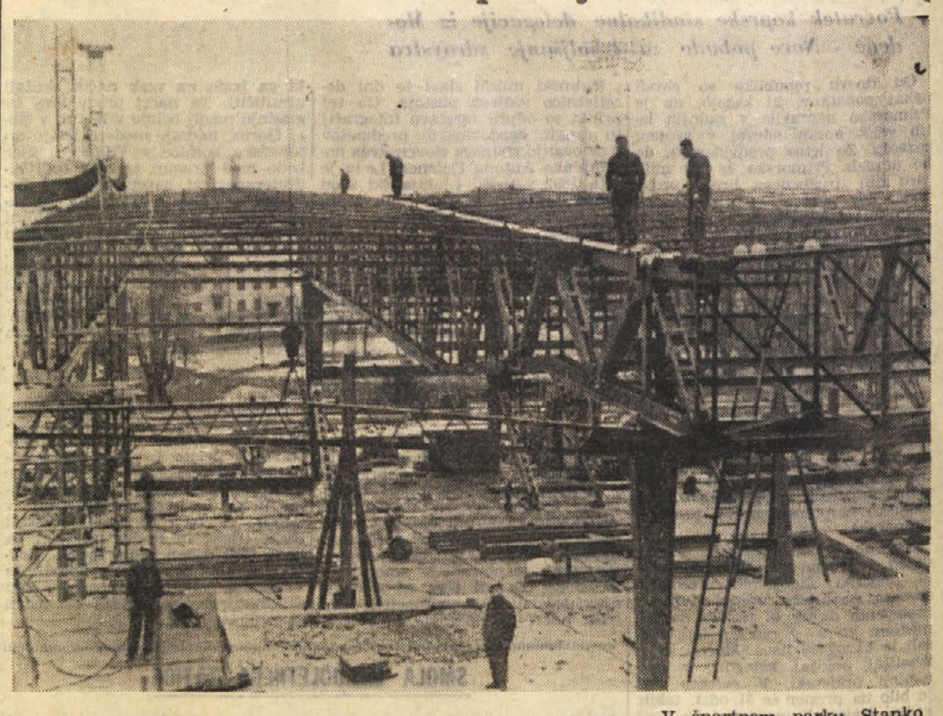

V športnem parku Stanko Bloudek v Ljubljani z naglico gradijo dvorano, ki bo služila za izvedbo svetovnega prvenstva v namiznem tenisu. Kot je znano bo ta prireditev, ki bo privabila v glavno mesto Slovenije od Japoncev pa do Kitajcev, Švedov itd. najboljše igralce na svetu, aprila prihodnjega leta. Do sedaj se je za to tekmovanje za svetovne naslove v singlu (moške in ženske), v doublu (moški, ženski in mešani pari) ter ekipno prijavilo nad 350 igralcev in igralk iz 39 držav.

PO EVROPSKEM PRVENSTVU V NAMIZNEM TENISU

Mlade sile izpodrinile bivše mojstre bele žogice

Precejšnje napredovanje v igri žensk

Tudi letošnje evropsko prvenstvo v namiznem tenisu je za nami. Pokazalo nam je razmerje moči posameznih držav in igralcev in bo brez dvoma služilo kot izhodiščna točka za dodelitev mest nositeljev skupin za razna tekmovanja in tudi za svetovno prvenstvo, ki bo prihodnje leto v Ljubljani.

Razen domačinov so se kot najresnejši kandidati za najboljša mesta predstavili jugoslovanski igralci. Če pa pogledamo na finalna srečanja nikjer ne zasledimo njihovih imen, kar priča, da so se na tem prvenstvu kaj slabo odrezali.

Kot smo pisali v prejšnjem komentarju so nas deloma razočarali že v ekipnem tekmovanju. V ostalih turnirjih pa so se še slabše odrezali. Tako nista Korpa in Vecko, favorita za zlato medaljo v moških dvojicah, šla preko polfinalne ovire. Izločil ju je madžarski par, ki po predvidevanjih ni spadal med favorite.

Jugoslovanski spodrsljaj je pustil prosto pot do naslova češki dvojici, ki jo sestavljata Stanek in Miko in ki je imela za Veckom in Korpo največ izgledov do najboljšega plasmaja. Čeha sta v finalnem srečanju odpravija še z žilastim odporu domače dvojice, ki sta jo sestavljala Johansson in Alser.

V tekmovanju posameznikov sta bila Markovič in Korpa izločena v četrtinah finala, medtem ko je Vecko prešel le prvi turnus, Šurbek in Hurbud pa nista premostila niti prve ovire.

V finalu sta se tako spoprijela mladi Johansson in Madžar Berozik, ki je v polfinalu razmeroma lahko odpravil bivšega evropskega prvaka Alserja.

Tu je pravzaprav prišlo do obračunanja med starejšo in mlajšo generacijo. Mlajša je izrabila svoje sveže sile in je uspešno zaključila svojo nalogo. Vendar moramo ugotoviti, da se je tudi starejša dobro branila. Berczik, ki je na zadnjih nastopih večkrat po vrsti razočaral se je v Malmoeu prerodil in se ponovno povzpel do najvišjih mest. Ne vemo ali bo uresničil željo, da bi spet postal prvi lopar stare celine ali pa je bil ta njegov podvig le labodiji spev, čez nekaj mesecev, na svetovnem prvenstvu, ki bo v Ljubljani, bo tudi ta zagonetka dobila svojo dokončno rešitev.

Zanimivo je bilo žensko prvenstvo, kjer so bili gledalci priča napredku tega športa na ženskem polju. Lovoriko je dobila z zmago nad rojakinjo Jurikovo, Madžarka Eva Kocijan-Foeldy.

V ženski konkurenci moramo podčrtati napredek Cirile Pirc. Slovenska igralka se je uvrstila med dvajsetorico najboljših, ostali dve jugoslovanski predstavnici sta še kar dobro rešili zaupane naloge, pa čeprav nista imeli veliko izgledov do boljše uvrstitve.

Naslov v ženskih parih sta si ori borili z zmago nad romunsko dvojico Angležinji Shanon in Diana Rowe. Madžari so osvojili še naslov v mešanih parih, kjer sta Rozsas in Lukaczeva najprej premagala rojaka Fahazyja in Koczianovo ter nato še češka predstavnika Lužovo in Mika.

I. PATRIZIO

GORIŠKI NOGOMET

Sovodenjci imajo priliko da se jutri uveljavijo

Juventina igra v Zagraju, Podgora pa v Marianu

Nogometaši iz Sovodenj bodo jutri igrali doma, kjer bodo imeli v gosteh ekipo «Isonzo» iz S. Pier ob Soči. Zanimivo je, da sta obe ekipi v letošnjem tekmovanju še brez točke. Zato se bosta prav gotovo obe potrudili in skušali tokrat začeti s točkami. Prednost imajo seveda domačini in če se bodo potrudili ter igrali od samega začetka in disciplinirano, je ta prilika edinstvena, da se rešijo neprijetnega zadnjema mesta.

Juventina igra jutri v Zagraju proti ekipi «Poggio» iz Zdravščine. Tudi ta ekipa je še brez točke in je tehnično šibkejša od Juventincev. Vendar pa ti ne smejo vzeti srečanja preveč na lahko in si morajo najprej zagotoviti zmago in šele potem pokazati tudi svoje akademsko znanje, če bodo imeli priliko za to.

Ob 13.15 naj se v baru pri Milanu zberejo naslednji igralci Juventine: Marso, Paškulin, Oblak, Montico, Furlan, Tabaj, Puia, Klavčič; Batistič, Petejan, Ferfolja, Bizaj, Močilnik.

Tudi Podgorci igrajo na tujem igrišču in sicer v Manzanu proti B ekipi iz tega kraja. Če bodo v taki formi, kot so bili pri zadnjih tekmah, imajo Podgorci precejšnjo možnost, da bodo tudi iz Manzana prinesli vsaj točko.

NOGOMETAŠI PRIMORJA

Dvojen spopad z Roianese

Jutri bodo imeli nogometaši proseškega Primorja dvojen spopad z enajstoricami Roianese. Težje bo za mlado proseško moštvo, ki bo v gosteh rojanskih tekmecev, ki trenutno vodijo v lestvici juniorskega prvenstva. Prosečani bodo igrali ob 11. uri na igrišču stadiona «Prvi maj» pri Sv. Ivanu.

Enajstorica Primorja, ki nastopa na prvenstvu II. amaterske kategorije, pa bo morala nastopiti proti ustreznemu moštvu Roianese v zgodnjih popoldanskih urah. Tekma bo ob 14.30 na igrišču Pončane.

TOTIP

1. —	prvi	1	2
	drugi	2	1
2. —	prvi	X	2 X
	drugi	2 X	1
3. —	prvi	X	2
	drugi	2 X	
4. —	prvi	1	
	drugi	1	
5. —	prvi	1	
	drugi	1	
6. —	prvi	1 X	
	drugi	2	1

Totocalcio

Alessandria—Modena	X	1	
Bari—Trani	1		
Brescia—Spal	1		
Lecco—Palermo	1	X	
Monza—Livorno	1		
Napoli—Venezia	1		
Potenza—Catanzaro	2	X	1
Reggiana—Padova	1		
Triestina—Parma	1	X	
Verona—Pro Patria	1		
Empoli—Siena	X	1	
L'Aquila—Salernitana	1	X	2
Lecce—Taranto	X		

ODTUINTAM

NOGOMET

POKAL SEJEMSKIH MEST

RIM, 3. — Včeraj so v nekem rimskem hotelu izžrebali pare tretjega kola turnirja za pokal sejemskih mest. Od italijanskih klubov nastopata Juventus in Roma. Turinčani bodo imeli za nasprotnike Bolgare Plovdiva, Rimljani pa madžarski Ferencvaros. Pari so naslednji

Juventus (It.) — **Lokomotiv Plovdiv** (Bolgarija)

Manchester United (Anglija) — **Everton** (Anglija)

Utrecht (Hol.) ali **FC Liege** (Belgija) — **Atletico Madrid** (Španija)

Atletico Bilbao (Španija) ali **Beerschot Antwerpen** (Belgija) — **Dumfermline** (Škotska)

Roma (It.) — **Ferencvaros** (Madžarska)

Racing Strassbourg (Francija) — **Barcelona** (Španija)

* * *

DUNAJ, 4. — Odbor za pripravo avstrijskih nogometašev za svetovno prvenstvo je izbral italijanski športni center v Covercianu za sedež zimskega treninga kandidatov za nogometno reprezentanco. Avstrijci bodo odpotovali z Dunaja 17. februarja in bodo ostali v Italiji do 5. marca. Predvidevajo, da bo v avstrijski skupini 25 do 30 nogometašev.

* * *

MILAN, 4. — V nedeljo popoldne bo v Turinu povratna tekma osmine finala turnirja za pokal pokalnih prvakov med Torinom in finsko enajstorico Haka Valkeakosken. V prvi tekmi, ki je bila 11. novembra v Helsinkih, je Torino zmagal 1:0. Tekmo bo sodil Švicar Othmar Huber, stranska sodnika pa bosta njegova rojaka Ceretti in Glauser.

ZA 64 MILIJONOV

Roy Emerson prihodnje leto profesionalec?

SYDNEY, 4. — Wimbledonski prvak Avstralec Roy Emerson je zahteval za prestop v profesionalno kategorijo 36.000 šterlingov (približno 64 milijonov lir). To je javil glasnik profesionalnih teniških igralcev Ken Rosewall.

Rosewall je dodal, da je to minimalni znesek, ki ga zahteva Emerson. Dokončno bodo odločili o tej zadevi okoli 12. decembra in sicer po zaključku prvenstva države Victoria.

TELOVADBA

RIM, 4. — Letošnje italijansko državno prvenstvo v orodni telovadbi bo 12. in 13. decembra v neapeljski športni palači v Vomeru. Prvenstva se bo udeležila celotna italijanska reprezentanca, ki je nastopila na tokijski olimpiadi. Nastopil bo tudi Franco Menichelli, ki je v Tokiu osvojil tri kolajne. Z njim se bodo potegovali za naslov Cimnaghi, Franceschetti, Siligo, Vicardo, brata Carminucci itd.

SMUČANJE

BERN, 4. — Mednarodna smučarska zveza je na podlagi doseženih rezultatov v lanski sezoni sestavila lestvice najboljših smučark. V smuku je na prvem mestu Avstrijka Christal Haas, druga je Američanka Jean Saubert, tretja pa Italijanka Pia Riva. V slalomu pa so na prvih mestih z istim številom točk Marielle in Christine Goitschell (Francija), J. Saubert (ZDA) in Edith Zimmermann (Avstrija).

☆ *JACK LONDON:* **KOS PEČENKE** ☆

4.

Oba moža sta pristopila, da bi se spoprijela. Ko je zazvonil zvonec in so se pomočniki, ropotajoč z zložljivimi stoli, odstranili, sta si oba tekmeca podala roke in takoj zavzela svoje bojne položaje. Takoj nato se je Sandel, kakor stroj iz jekla in peres, voden od nekega prožila, pognal naprej, takoj zopet nazaj in zopet naprej. Levico je držal pred očmi, desnico pri rebrih, odbijal nasprotnikove udarce in plesal polahko nazaj in zopet preteče naprej. Bil je uren in okreten. Bil je lep prizor. V hiši je grmelo od pohvale. Toda King se s tem ni dal zbegati, zakaj boril se je že v premnogih tekmah in je imel že dovolj opravka z mladimi. Predobro je poznal take okretne in nagle udarce, ki bi mogli biti nevarni. Sandel se je spustil v boj očividno srdito takoj od začetka. To se je moglo pričakovati. Bil je način mladosti tratiti svoje mogočne krasote v divji napadalnosti in besnih udarcih, prizadevajoč si prekositi nasprotnika z neukrotljivo silo in poželjivostjo.

Sandel je zdaj napadal, zdaj zopet odstopal, bil je zdaj tu, zdaj tam, povsod, lahkonog in hrepeneč, živi čudež belega mesa in prožnih mišic, migotajočih v oslejljujočem napadu, preskakujočih kakor tkalski čolniček od enega dejanja k drugim tisočerim raznim gibom, ki so se vsi osredotočili v pogubo Kinga, postavljajoči se mu na pot k sreči. Tom King pa je potrpežljivo čakal. V svoji zadevi se je spoznal in je poznal mladost, tisto mladost, ki je ni bilo več pri njem. Dokler njegov nasprotnik ni spustil nekoliko pare, ni bilo mogoče nič napraviti. Tako je razmišljal in se posmehoval sam sebi, ko se je prostovoljno sklonil, da bi prejel na svoje teme težak udarec. To je bila zvijača, toda po boksarskih pravilih popolnoma pravilna. Predpostavljalo se je, da pazi na svoje členke vsak sam, in če se je kdo odločil, da bo udaril svojega nasprotnika v teme, je storil to na svojo nevarnost. King bi se bil lahko sklonil niže in bi bil šel udarec mimo njegove glave, toda spomnil se je na svoje prejšnje borbe, ko si je svoje členke razbil prvič ob glavi Groze iz Walesa. Šlo mu je le za to, da bi igro dobil. Ta sklon je bil določen za Sandelove členke, na kar pa Sandel ni pomislil. Upal si je to zaradi brezobzirne prevzetnosti, dajajoč take tehtne udarce, kakor do zdaj v nobenih borbah. Sicer bo pa pozneje, ko ga bodo podobni udarci opominjali, obžaloval svoje členke in se bo spomnil, kako si je razbil člen ob glavi Toma Kinga.

Prvi izpad je popolnoma pripadal Sandelu, in občinstvo je kričalo od navdušenja nad elementarno srditostjo njegovega napada. Kinga je obsipal z lavinami udarcev, King pa ni delal nič. Napadel ni niti enkrat. Zadovoljeval se je s tem, da se je varoval in se sklanjal, suval in objemal nasprotnika, samo da bi se izognil udarcem. Včasih se je pretvarjal: če ga je zadel kak pošten udarec, je stresel z glavo, kakor bi bil omamljen, ni pa poskočil in se ni zapodil proti njemu ter ni zapravil niti lot svoje moči. Mladost iz Sandela je morala izpuhteti prej, preden se je mogla odločiti za maščevanje preudarna starost. Vsak Kingov gib je bil voljan in metodičen. Njegove medle oči s težkimi vekami pa so mu dajale videz zaspanega in dremajočega človeka. Toda bile so oči, ki so videle vse, ki so bile izvežbane videti v teh dvajsetih letih borb vse. Bile so oči, ki niso zamižale in se niso stresle pred grozečimi udarci, temveč so hladno preiskovale in odmerjale oddaljenost.

Sedeč v svojem kotu pri minutnem počitku po končani rundi, se je opiral ob naslanjalo z iztegnjenimi nogami in rokami, ki so počivale pravokotno na vrveh. Medtem pa so se njegove prsi in trebuh, vdihavajoč zrak, ki sta mu ga pihljala njegova dva pomočnika, iz globine vzdigovali. Govorjenje občinstva je poslušal z zaprtimi očmi. «Tom, zakaj se ne borite?» so klicali mnogi. «Ker se ga bojite, kajne?»

«Ohlapne mišice ima,» je slišal nekoga iz prve vrste. «Hitreje se ne more gibati. Dve proti ena za Sandela.»

Zvonec je zazvonil in oba moža sta iz svojih kotov stopila proti sredi. Sandel je stopil naprej kar za tri četrtine razdalje, pripravljen, da začne iznova. King pa se je zadovoljil s tem, da je prestopil ostale razdalje. To je bilo v soglasju z njegovo taktiko varčevanja sebe. Pripravljen je bil slabo, jedel je malo in je računal z vsakim korakom. Poleg tega pa je prehodil še dve milji do arene. Ponovil se je prvi naskok; Sandel je napadel zopet kot vihar, občinstvo pa je nevoljno izpraševalo, zakaj se King ne bori? Razen pretvarjanja in nekaj počasno in brez pomena zadanih udarcev, ni delal nič, le da se je krčil in varoval. Sandel je hotel izzvati hitrejši tempo, medtem ko se mu King v svoji preudarnosti ni hotel prilagoditi. Njegov obraz se je lokavo nasmehnil, medtem pa je varoval svojo moč z ljubosumnostjo, kakršne je sposobna samo starost. Sandel je bil mlad in je tratil svojo moč z lahkomiselno zapravljivostjo mladosti. King je imel na svoji strani borbeno umetnost v areni, modrost, pridobljeno z dolgoletnimi trdovratnimi boji. Bedel je s hladnimi očmi glave, premikajoč se polagoma in čakajoč, da bo Sandelova vihravost izplahnela. Večini občinstva se je zdelo, kakor bi bil King že breznadejno izločen, in je dajalo svojemu mnenju duška, ko so stavili tri proti ena za Sandela. Toda tu je bilo tudi nekaj razumnejših, ki so poznali Kinga iz starih časov in so stavili visoko, prepričani, da bo King zmagal.

Tretja runda se je začela kot navadno, enostransko, da je namreč Sandel nenehno vodil in zadajal hude udarce. Minilo je pol minute, ko se je Sandel, zanašajoč se preveč nase, pozabil zavarovati. Kingove oči in roka so se v istem trenutku zganili kot blisk. To je bil prvi njegov resnični udarec, tako imenovana kljuka, z upognjeno roko v laktu, da bi bila močnejša, s polno težo upognjenega telesa. Videti je bilo, kakor bi dozdevno speči lev zagnal svoje šape bliskovito kvišku. Od strani v čeljust zadeti Sandel je padel kot bik. Težko dihajoče občinstvo je bilo osuplo in je pohvalno mrmralo. Ta človek ni imel otrplih udov. Zato je mogel zadajati udarce kot s kladivom.

Sandel je padel na tla. Prevrnil se je in skušal vstati. Toda prodirni klici njegovih pomočnikov, naj izrabi čas, so ga zadržali. Klečal je na enem kolenu, pripravljen, da vstane, medtem pa mu je nad njim stoječi sodnik štel glasno v uho sekunde. Pri deveti se je postavil v bojno držo. Tom King pa ga je gledal in obžaloval, da ga ni zadel na koncu čeljusti, za palec niže. Tako bi bil svojega nasprotnika izločil iz časa in svoji ženi in otrokom bi bil prinesel domov trideset liber.

Borba se je nadaljevala do konca treh minut. Sandel je prvič občutil do svojega nasprotnika spoštovanje, medtem pa je Tom King ostal s svojimi kretnjami in zaspanimi očmi še nadalje tako počasen. Ko se je runda bližala koncu, je King, na to opozorjen, kako so se pomočniki pripravljali, da po potrebi posredujejo, pritegnil borbo v svoj kot in takoj, ko je zazvonil zvonec, sedel na stol, ki je bil že pripravljen, medtem ko je moral iti Sandel proti svojemu kotu čez celi ring. To je bila malenkost, toda izid je bil odvisen od številnih takih malenkosti. Sandel je bil tako primoran napraviti več korakov, potrošiti več energije, obenem pa je izgubil del dragocene minute za počitek. V začetku vsake runde se je King odpravljal iz svojega kota polagoma in tako prisilil svojega nasprotnika, da je moral prehoditi daljšo pot. Na koncu vsake runde pa je King umel prenesti borbo v bližino svojega kota, tako da je lahko takoj sedel.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6 II TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Silvio Pellico 1 II Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČISKA št. 20 — Telefon 37-338 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — Vnaprej: četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 7.700 lir — SFRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14-603-85 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda. — Oglasi tržaške in goriške pokrajine se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana». — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst